ISSN 2585 - 223X

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ι. ΝΑΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΠΛΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΑ

Έτος Κ' • ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 2021

Αριθ. Τεύχους 226-227

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		Σελίς
01.	Ἡ Θεία Λατρεία, Ὁ π. Ἐπιφάνιος καί ὁ COVID-19! (π. Β. Ε. Β.)	243
02	Ἡ "στρατολόγηση" τῶν πολιτῶν ... (Καθηγ. Κων/νος Ι. Βαθιώτης)	252
03.	Ὁ ἐμβολιασμός σέ μία Δημοκρατική Κοινωνία (Ζ. Ἀγγελικούδη)	258
04.	Τά κριτήρια τῆς Ὀρθοδοξίας (Νομομαθής)	263
05.	«Θάνατε, ὡς πικρόν σου τό μνημόσυνον»! (Μοναχός Νεκτάριος)	268
06.	Ἡ λόγχη ἀπό τόν Οὐρανό! (Νινέττα Βολουδάκη)	271
07.	Μιά εἰκόνα, ἄπειροι ἔλεγχοι... (Μανώλης Β. Βολουδάκης)	276
08.	Τό ἐνιαῖο τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ (Λέων Μπράνγκ)	277
09.	Ἡ Ἀνακομιδή τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ (Μον. Νεκτάριος)	283
10.	Ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκλησίας στὴν Σκόπελο (π. Κωνστ. Καλλιανός)	289
11.	Σωφρόνιος Σταμούλης (Χρῆστος Νικολόπουλος)	292
12.	Πετύχαμε ...τελικά; (Χαράλαμπος Καμπερογιάννης)	298
13.	«Δεῦτε καί καταπαύσωμεν πάσας τάς ἑορτάς» (Δημ. Κοσκινιώτης)	300
14.	Στόν ἀστερισμό τῆς τύχης (Θεμιστοκλῆς Σβορῶνος)	303
15.	Ἡ Ἱστορία ἑνός ἀρχαίου ἀντικαταθλιπτικοῦ (Χρ. Ἰστίκογλου)	306
16.	«Μαραθών - Σαλαμίς» (Νίκος Τσιρώνης)	309

ἐνοριακή ΘΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ

(Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)

Ἀσκληπιοῦ 38 (Ἀθήνα) Τ.Κ.106.80

Τηλ.:2103612449 - Fax:2103627037 - e-mail: eylogia@agnikolaos.gr

www.agnikolaos.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Ἱ. Ναός Ἁγ. Νικολάου Πευκακίων

ΕΚΔΟΤΗΣ - Διευθυντής Συντάξεως: π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

Καλλιτεχνική Ἐπιμέλεια: Σαπφώ Νίνου

Τυπογραφική Ἐπεξεργασία: Σπῦρος Κροντήρης & Δέσποινα Καρζῆ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Ἡ οἰκογένεια Γερασίμου & Ἄννας Τζουλάκη

Ὑπέρ Ὑγείας & Φωτισμοῦ τῶν παιδιῶν τους

Μαρίας-Ἐλευθερίας & Νικολέπας

(Οἰκογένεια ἀπό Στουτγκάρδη Γερμανίας)

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Ἐπιτρέπεται ἡ μέ ὁποιονδήποτε τρόπο ἀναδημοσίευση τῶν ἄρθρων τοῦ τεύχους αὐτοῦ μέ τήν ἀπαραίτητη προϋπόθεση νά ἀναγράφεται στήν ἀναδημοσίευση ἡ πηγή προελεύσεώς τους καθώς καί ὁλόκληρο τό ὄνομα τοῦ συντάκτου τους καί ὄχι μόνο τά ἀρχικά του, μέ τά ὁποῖα τυχόν δημοσιεύονται τά ἄρθρα στό περιοδικό μας.

Η ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ, Ο π. ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο COVID-19!

Χρεωστοῦμε εὐγνωμοσύνη στόν σεβαστόν καί ἀγαπητόν μας **π. Ἰωάννην Κωστώφ**, γιά τήν ἐπιμέλεια καί δημοσίευση τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῆς ἐγγράφου καί τῆς προφορικῆς διδασκαλίας τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Πατρός τῶν ἡμερῶν μας, τοῦ **π. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου**, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ πυξίδα καί ὁδοδείκτη, ἰδίως σήμερα, μέσα στό πυκνό πνευματικό σκοτάδι τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἀλλά καί τῆς Πατρίδος μας.

Παράλληλα, ὁ π. Ἰωάννης μᾶς ἔχει πλουτίσει μέ δεκάδες δικῶν του βιβλίων, τά ὁποῖα, πέραν τῶν γνώσεων καί τοῦ πνευματικοῦ καταρτισμοῦ, πού προσφέρουν, παρέχουν καί βιβλιογραφικό πλοῦτο.

Ἕνας ἀπό τούς πολλούς του καρπούς εἶναι καί τό βιβλίο του μέ τίτλο «**Η ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ**» καί μέ ὑπότιτλο «**Οὔτε οἱ χοῖροι στά ἅγια, οὔτε τά ἅγια στούς χοίρους**», πού ἐκδόθηκε μέσα στόν σάλο τῆς λεγομένης "πανδημίας", τό 2020, γιά νά προβάλῃ στούς Πιστούς τήν Ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας περί τοῦ μεγάλου Μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας, γιά τό ὁποῖο καί χάριν τῆς μετοχῆς μας σ' αὐτό, μᾶς ἐδόθησαν ὅλα τά ἄλλα Θεῖα Μυστήρια!

Ὅσοι δέν κατοικοῦμε στόν Ἄρη καί δέν θέλουμε νά πιοῦμε τό «**τρελλό νερό**» μιᾶς **τεθλασμένης ὑπακοῆς στούς Πολιτικούς μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας**, βλέπουμε πεντακάθαρα τόν λυσσαλέο πόλεμο κατά τῆς Ἐκκλησίας μας καί τῆς Θείας Λατρείας Της, πού ἔχει ξεσπάσει μέ πρωτοφανῆ μανία ἀπό τόν Φεβρουάριο τοῦ 2020 καί συνεχίζεται ἀμείωτος, ποιός ξέρει – μόνο ὁ Θεός – γιά πόσο ἀκόμη!

Μέ τό πρόσχημα τῆς ὑγειονομικῆς προστασίας τῶν πολιτῶν, οἱ Πολιτικοί μας ἔχουν οὐσιαστικά ἀπαγορεύσει στόν λαό τήν Θ. Λατρεία (κάθε 25 m2 ἕνας Πιστός[!] καί αὐτό μόνο γιά 5 μῆνες τόν χρόνο[!]), τήν διά ζώσης Κατήχησή του, ἀκόμη καί τήν ἐλευθέρα προσέλευσή του στούς Ἱ. Ναούς γιά ἀτομική προσευχή! Τό ἀποκορύφωμα, ὅμως, εἶναι ὁ τηλεοπτικός βομβαρδισμός τῶν ἀνθρώπων ἀπό ἐπιστημονοειδεῖς ἀντιεκκλησιαστικούς παράγοντες, οἱ ὁποῖοι ὠρύονται κατά τῆς Θ. Κοινωνίας καί τῆς διά τῆς μιᾶς Ἁγίας Λαβίδος μεταδόσεώς της, ἀποσιωποῦντες τήν ὑπερδισχιλιετῆ διά γεγονότων ἐπαλήθευση τοῦ ὅτι ἡ Θεία Κοινωνία, ὄχι μόνο δέν

μεταδίδει νοσήματα, ἀλλά καί «**τούς νοσοῦντας θεραπεύει**»!

Τό βιβλίο μᾶς προσφέρει μιά ἄρτια, συμπυκνωμένη ἀλλά καί εὔληπτη Θεολογική ἑρμηνεία καί τεκμηρίωση τῆς Θ. Εὐχαριστίας, γραμμένη ἀπό τόν συγγραφέα ἐπί τῶν χαρακωμάτων τοῦ πνευματικοῦ πολέμου, μέ σκοπό, κυρίως, τήν φιλάδελφη πνευματική περίθαλψη ὅλων ἐκείνων, τῶν τραυματισθέντων κατά τήν Πίστη, ἀπό τόν τηλεοπτικό καί διαδικτυακό βομβαρδιαμό καί εἰς ἐνίσχυσιν τῆς Πίστεως τῶν μή κλονισθέντων.

Εἶναι, λοιπόν, προφανής ἡ ἐπικαιρότητα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ τοῦ π. Ἰ. Κωστώφ (π. Ι.Κ.), λόγῳ τῆς «ἀπό τῶν ἐκτός» διαπομπεύσεως τοῦ «Φρικτοῦ Μυστηρίου» τῆς Πίστεώς μας καί τῆς διαδεδομένης ἀναίσχυντης προπαγάνδας, ἡ ὁποία, μάλιστα, ἔχει τόσο πολύ διαβρώσει Κλῆρο καί Λαό, ὥστε στήν Ἀμερική καί σέ πολλά μέρη τῆς Εὐρώπης νά ἔχουν ἀντικαταστήσει τήν μία Ἁγία Λαβίδα μέ ἀτομικά πλαστικά κουταλάκια, σάν νά πρόκειται γιά τήν μετάληψη κρέμας ἤ παγωτοῦ!

Ὡστόσο, τό βιβλίο μᾶς ἀποκαλύπτει καί κάτι ἐξαιρετικά σημαντικό. **Μᾶς προβάλλει ἔντονα τά προφητικά λόγια τοῦ ἁγίου Γέροντος π. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου περί τῆς Θείας Κοινωνίας καί τοῦ πολέμου, πού ὑφίστατο τό Μυστήριο ἐπί τῶν ἡμερῶν του, ὅπως, ἐπίσης, γιά τά ἀτομικά κουταλάκια Θείας Μεταλήψεως(!), καί τά ὅσα προφητικά ἔλεγε γιά τήν μελλοντική ἀπαγόρευση τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἁγίων Εἰκόνων!**

Ἔγραφα ὅτι τό βιβλίο τοῦ π.Ι.Κ. μᾶς προβάλλει ἔντονα τά λόγια τοῦ π. Ἐπιφανίου, γιατί, ἐνῶ περιέχονται στόν τόμο «**Γεύσασθε καί ἴδετε**», πού περιλαμβάνει ἀπομαγνητοφωνημένες προφορικές διδασκαλίες τοῦ π. Ἐπιφανίου, καί ἐξεδόθη τό ἔτος 2017, ὁ π. Ι.Κ. **τά προβάλλει καί στό περί Θείας Εὐχαριστίας βιβλίο του**, γιά νά βεβαιωθοῦμε ὅτι ὁ π. Ἐπιφάνιος, ὄχι μόνο ἀντιτίθεται στήν ἀντιεκκλησιαστική προπαγάνδα τῶν Πολιτικῶν καί τῶν Μανδαρίνων τους, ἀλλά ἀντιτίθεται καί στίς καινοφανεῖς περί Θ. Μεταλήψεως ἀντιλήψεις κάποιων Κληρικῶν, πού θεωροῦν μολυσματική τήν Ἁγία Λαβίδα(!) καί ἀποδοκιμάζει ἀπολύτως τίς ἐπιπόλαιες, ἀθεολόγητες καί δουλικές πρός τούς Πολιτικούς πρακτικές, πού ἀκολούθησαν Ὀρθόδοξοι, δυστυχῶς, Ἱεράρχαι (ἀλλά, εὐτυχῶς, ὄχι ἐκ τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου), ἀντικαθιστῶντες τήν ΜΙΑ Ἁγία Λαβίδα μέ ἀτομικά πλαστικά κουταλάκια!

Στή συνέχεια, παραδίδοντες τόν λόγον στόν π. Ἰωάννην Κωστώφ, μᾶς διευκρινίζει γιατί προέβαλε καί πάλι στό περί Θείας Εὐχαριστίας βιβλίο του, τά ὅσα ἔχει διδάξει ὁ π. Ἐπιφάνιος, ἐπιβεβαιώνοντας καί μέ τά δικά του λόγια τά ὅσα προτάξαμε. Οἱ κάποιες ὑπογραμμίσεις μέ ἔντονα τυπογραφικά στοιχεῖα φράσεων τοῦ ἁγίου Γέροντος, ἔγιναν μέ δική μας

πρωτοβουλία, λόγῳ τῆς καταπληκτικῆς ἀντιστοιχίας τους μέ τήν προβληματική τῶν ἡμερῶν μας.

Γράφει ὁ π. Ἰ. Κωστώφ:

«Κρίνουμε σκόπιμο στό σημεῖο αὐτό νά προστρέξουμε στό σοφό λόγο τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Ἐπιφανίου, **διότι ἔχει ξεσπάσει πόλεμος τῶν ἀντιχρίστων ἐναντίον τῆς Θ. Κοινωνίας**. Ἰδού ἕνας ἀριστοτεχνικός διάλογός του:

«–Ἤρθε κάποια νά ἐξομολογηθῆ καί μοῦ λέει: "Δέν κοινωνάω", λέει· "**σιχαίνομαι τή Θεία Κοινωνία γιατί κοινωνοῦν ὅλοι μέ τό ἴδιο κουτάλι**". Τῆς λέω: "σέ ἐστιατόρια τρῶς"; "Συνήθως ὄχι", λέει, "ἀλλά τρώω". "Σέ καφενεῖα πίνεις", τῆς λέω, "καμμιά φορά νερό"; "Ναί" λέει. "Νά 'ξερες", τῆς λέω, "πόσα σάλια πίνεις ἐκεῖ μέσα. Ὅπως εἶναι ἐκεῖ τά ποτήρια", τῆς λέω, "τά γκαρσόνια τά βουτᾶνε ἐκεῖ καί τά ξαναβγάζουνε". Μέ κοίταξε ἔτσι. "**"Ἔχεις φάει σάλια"**, τῆς λέω. "Καί ἐδῶ εἶναι τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ", τῆς λέω. "Ἐκεῖ ἔχεις σκέτο νεράκι τῆς βρύσης", τῆς λέω, "κακομοίρα μου. Καί κουτάλια καί πηρούνια", τῆς λέω, "μόλις τά περνᾶνε ἀπό τήν πετσέτα καί στά δίνουνε".

Λέει κάποιος "γιά τό θέμα αὐτό μέ τό Aids". Τοῦ λέω: "μήπως πρέπει πρίν ἀπό αὐτό οἱ Ἰατρικοί σύλλογοι νά ἀπαγορεύσουν τά φιλιά καί τά σαλιαρίσματα: Καί μετά νά σκεφθοῦμε τί θά κάνη ἡ Ἐκκλησία".

–**Κάποιος εἶπε: μήπως πρέπει νά ἀλλάξη ὁ τρόπος τῆς Θείας Κοινωνίας γιά τόν κίνδυνο μεταδόσεως μικροβίων;**

–Μά, ἀδελφοί μου, πρίν ἀπό 40 καί 50 καί 60 χρόνια, τότε πού ἡ φυματίωσι μάστιζε τόν κόσμο καί πέθαιναν χιλιάδες ἄνθρωποι καί ἐδῶ στήν Ἑλλάδα καί σέ ἄλλα μέρη, **οἱ Ἱερεῖς μας μέσα στά σανατόρια κοινωνοῦσαν τούς φυματικούς καί μετά κατέλυαν ὁλόκληρο τό Ἅγιο Ποτήριο. Δέν ἀκούσθηκε ποτέ ὅτι κάποιος Ἱερεύς ἔπαθε φυματίωσι ἀπό τή Θεία Κοινωνία. Μαρτυρεῖ μεγάλη ἀπιστία αὐτό τό πράγμα, νά λέμε ὅτι θά μᾶς μεταδοθοῦν μικρόβια διά τῆς Θείας Κοινωνίας.** Σᾶς λέω ἔχουμε ἀπόδειξη δέν εἶναι θεωρητικά αὐτά: Πολλοί Ἱερεῖς ὑπηρετοῦσαν μονίμως ἤ πήγαιναν περιστασιακά στά σανατόρια πρίν ἀπό χρόνια· δέν ἀκούσθηκε ποτέ ὅτι κάποιος ἀπό αὐτούς ἔπαθε φυματίωσι, διότι κατέλυε τό Ἅγιο Ποτήριο.

–Μακροβιότεροι ἦταν.

–Ἔτσι. Μάλιστα, κάποτε ἕνας Ἱερεύς μᾶς ἔλεγε ὅτι εἶχε πάει νά λειτουργήση σέ ἕνα σανατόριο καί ἐκεῖ εἶχε πλησιάσει ἕνας τελείως ἄπιστος φυματικός πού δέν πίστευε ὅτι ὁ Ἱερεύς θά καταλύση τό Ἅγιο Ποτήριο, ἀφοῦ εἶχε κοινωνήσει δεκάδες φυματικῶν. Καί ὅταν τελείωσε καί πῆγε ὁ

Ἱερεύς στήν πρόθεσι, αὐτός πλησίασε δειλά-δειλά ἄνοιξε λίγο τήν πόρτα καί παρακολουθοῦσε νά δῆ τί θά κάνη ὁ Ἱερεύς. Νόμιζε ὅτι θά τό χύση τό περιεχόμενο· θά τό πετάξη. Ὅταν εἶδε τόν Ἱερέα νά ρίχνη νεράκι, νά τό καταλύη, νά ρίχνη νεράκι, πάλι νά τό καταλύη. ἔμεινε

Καί ὅταν τελείωσε τοῦ λέει, τώρα παππούλη πιστεύω ὅτι ἐσύ τουλάχιστον πιστεύεις γιά νά τό κάνης αὐτό τό πράγμα. Σέ μένα, λέει, θά ἦταν ἀδιανόητο αὐτό. Καί μετά ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἐξ ἀφορμῆς αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ἔγινε ἕνας πιστός καί συνειδητός Χριστιανός. Λοιπόν, αὐτά εἶναι δείγματα ἀνθρώπων ἀπίστων.

Ἕνας ἱερεύς λειτουργοῦσε μέ ἕνα διάκονο στό Σωτηρία. Καί εἶπε ὁ ἱερεύς στό διάκονο νά καταλύση τό Ἅγιο Ποτήριο. Καί ὁ διάκονος ἀρνήθηκε. Λέει: "Τόσοι φυματικοί κοινώνησαν, ἐγώ δέν καταλύω". Καί τό κατέλυσε ὁ ἱερεύς. Καί αὐτό ἔγινε 2-3 Κυριακές, ὁ διάκονος ἀρνιόταν καί κατέλυε ὁ ἱερεύς. Δηλαδή ὁ διάκονος δέν εἶχε ἔρθει σέ καμμία ἐπαφή ἀπολύτως, ἔμμεση ἤ ἄμεση μέ τούς φυματικούς. Διότι ὅταν κοινωνοῦμε ἐμεῖς οἱ κληρικοί, δέν ἔχετε κοινωνήσει ἐσεῖς ἀκόμη οἱ λαϊκοί. Μετά πού καταλύουμε τό Ἅγιο Ποτήριο καταλύουμε ὅ,τι ἔχει μείνει μέσα.

Λοιπόν, ὁ διάκονος εἶχε πάρει, ἄς ποῦμε τή λέξι σέ εἰσαγωγικά, εἶχε πάρει "καθαρό" τό περιεχόμενο, δέν εἶχε "μολυνθῆ", σέ εἰσαγωγικά καί αὐτό. Ὁ Θεός νά μέ συγχωρήση, διότι καί ὑποθετικά χρησιμοποιοῦμε τέτοιες λέξεις γιά τό σῶμα Του καί τό αἷμα Του. Ὁ διάκονος, λοιπόν, τά πῆρε "καθαρά". Καί ἐπί τρεῖς ἑβδομάδες κατά τίς ὁποῖες λειτούργησε στό Σωτηρία δέν κατέλυσε· ὁ ἱερεύς κατέλυσε. Καί λίγο ἀργότερα ὁ διάκονος προσβλήθηκε ἀπό φυματίωσι, ἐνῶ ὁ ἱερεύς δέν ἔπαθε φυματίωσι.

–Μποροῦν ὅμως νά ποῦν ὅτι ἐσεῖς τά πιστεύετε αὐτά καί δικαίωμά σας.

–Ὅποιος δέν τά πιστεύει, δέν κοινωνεῖ. Ἑπομένως δέν ἔχει πρόβλημα.

–Ναί, ἀλλά ἐγώ πού κοινωνῶ ἔρχομαι σέ ἐπαφή μέ ἀνθρώπους πού δέν πιστεύουν καί αὐτοί φοβοῦνται ἐμένα πλέον· ὄχι τήν Θεία Κοινωνία.

–Μά μέ τήν ἴδια λογική δέν πρέπει νά μποῦν σέ ἐστιατόριο, ὅπως εἴπαμε πρό ὀλίγου. Ποιός τούς εἶπε ὅτι τά ποτήρια τοῦ ἐστιατορίου τά περνᾶνε ἀπό κλίβανο; Ἕνα πρόχειρο σαπουνισματάκι καί πολλές φορές οὔτε σαπουνάδα· ἔτσι λίγο καί τά δίνουνε καί πίνει ὁ ἄλλος. Αὐτά γιατί δέν τά φοβοῦνται;

Ὅπως διάβασα στό βιβλίο ἑνός Χειρουργοῦ ἰατροῦ, γιά νά φύγουν τά μικρόβια ἀπό τά χέρια μέ τό σαπούνισμα, χρειάζονται δέκα ὁλόκληρα λεπτά. Σᾶς ἐρωτῶ, ποιός ἀπό τούς ὑπευθύνους τῶν μαγειρείων, τῶν ἐστιατορίων, τῶν καφενείων, τῶν, τῶν, σαπουνίζει δέκα ὁλόκληρα λεπτά τά ποτήρια, τά πηρούνια, τά κουτάλια, τό ἕνα, τό ἄλλο; Θά ἔπρεπε κανονικά αὐτά νά μπαίνουν

σέ κλίβανο, ἄν θέλαμε τέλεια ἀποστείρωσι. Ἕνα νεροξέπλυμα ἐκεῖ, ἔστω καί μέ λίγο σαπουνάκι καί μετά τά δίνουνε στούς ἄλλους. **Αὐτά δέν τά φοβόμαστε καί βρήκαμε τή λαβίδα τῆς Θείας Κοινωνίας;** Ἀφήνω φαγητά. Ξέρετε σέ πόσα ἐστιατόρια τά ἀποφάγια δέν τά πετᾶνε; Ἀλλά τά παίρνουνε μετά καί τά κάνουνε κοκταίηλ καί τά σερβίρουν ἐκ νέου; Αὐτά δέν τά φοβόμαστε, ἡ Θεία Κοινωνία μᾶς φοβίζει.

–**Ὅποιος πάει χωρίς πίστι νά κοινωνήση, καλύτερα νά μήν πηγαίνη γιατί ὁ ἴδιος ὁ Ἀπ. Παῦλος λέει ὅτι ὅποιος δέν διακρίνει τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου, ὄχι Aids, ἀλλά θάνατο μπορεί νά πάθη.**

–Ὄχι, ἀπό τή Θεία Κοινωνία βέβαια, ὄχι ἀπό τή Θεία Κοινωνία. Ἁπλῶς μπορεῖ νά ἐπιτρέψη ὁ Θεός νά ἀρρωστήση.

–Ἔχω ἀκούσει γιά μία περίπτωσι Ἱερέως πού πῆγε νά κοινωνήση ἑτοιμοθάνατο ἀπό τό στόμα τοῦ ὁποίου ἔφυγε ἡ Θεία Κοινωνία μαζί μέ τό σάλιο καί τήν πῆρε καί τήν κατέλυσε.

–Προχθές βγῆκα ἐδῶ ἔξω καί κάποιος μᾶς φώναξε ὅτι ἀπέναντι κάποιος ἄνθρωπος πέθαινε. Ὅταν τό ἄκουσα, μπῆκα μέσα, φώναξα ἕνα γιατρό καί βγήκαμε μαζί τρέχοντας καί πήγαμε στό ἀπέναντι κατάστημα. Ἕνας ἄνθρωπος 45 ἐτῶν ξαπλωμένος, κυαμωτικός, δηλαδή δέν εἶχε σφυγμό καθόλου.

–Ἡ καρδιά εἶχε σταματήσει.

–Καί τότε θαύμασα τό μεγαλεῖο τοῦ γιατροῦ πού χωρίς δισταγμό, χωρίς δέκατα τοῦ δευτερολέπτου σκέψεως, ἔπεσε ἐπάνω του. Ἤδη τό στόμα του εἶχε ἀρχίσει καί ἔβγαζε καί σάλια. Κόλλησε τό στόμα του μέ τό στόμα του καί ἄρχισε νά τοῦ κάνη τεχνητή ἀναπνοή. Καί φυσικά, ὄχι γιά ἕνα λεπτό. Γιά δέκα λεπτά συνέχεια ὁ γιατρός, στόμα μέ στόμα τοῦ ἔκανε τεχνητή ἀναπνοή. Ὁ ἄνθρωπος ἐπανῆλθε. Μάλιστα ἐπειδή δέν ἐρχόταν τό ἀσθενοφόρο γιατί τούς εἶπαν ὅτι εἶχε χαλάσει, τόν πῆρε ὁ ἴδιος ὁ γιατρός, τόν ἔβαλε μέσα σέ κάποιο ΙΧ αὐτοκίνητο καί τόν πῆγε στόν Εὐαγγελισμό, ὅπου τόν παρέδωσε ζωντανό. Ἔμεινε μαζί του καί μία ὥρα καί ἀπό κεῖ καί πέρα βέβαια δέν ξέρω τί ἀπέγινε.

Καί τό ἐρώτημα εἶναι τό ἑξῆς. **Ἄν γίνη καμμιά καμπάνια ἀπό τήν τηλεόρασι καί ρωτήσουν: θά πρέπη ἕνας γιατρός σ' αὐτές τίς περιπτώσεις νά πράττη ἔτσι ἤ ὄχι; Φυσικά ὅλοι θά ἀπαντήσουν, ὅτι φυσικά ἔτσι πρέπει νά πράττη.**

–(ἄλλος) Πρό ἐτῶν στήν Πάτρα μερικοί εἶχαν προσβληθῆ ἀπό χολέρα καί τούς εἶχαν ἀπομονώσει ἐπάνω στό κάστρο. Κοντά ἦταν ἡ Ἐκκλησία ὁ Παντοκράτορας. Φώναξαν, λοιπόν, τόν παπα-Θόδωρο, αὐτό τόν ἅγιο ἄνθρωπο νά πάη νά τούς κοινωνήση. Πῆγε πράγματι καί τούς κοινώνησε. Καί γύρισε πίσω. Εἶχαν στήν πλατεία τοῦ Παντοκράτορα κλίβανο καί ἀποστείρωναν τά

ροῦχα. Πῆραν τοῦ παπᾶ τό ράσο καί τό βάλανε στόν κλίβανο. Ἐκεῖνος φώναζε ὄχι, ὄχι! **Καί μόλις τό βάλανε στόν κλίβανο, ἔσκασε ὁ κλίβανος.** Καί ἔγινε τό θαῦμα αὐτό, μέ τή δύναμι τοῦ Θεοῦ ἀπό τόν παπα-Θόδωρο.

–Σᾶς εἶπα: ὅσοι δέν πιστεύουν ἄς μήν κοινωνοῦν. Ἄλλωστε ἡ Θεία Κοινωνία σέ ὅσους δέν πιστεύουν, εἶναι "εἰς κρῖμα καί εἰς κατάκριμα", δέν εἶναι "εἰς ζωήν αἰώνιον".

Εἴδατε πρό ἡμερῶν στίς ἐφημερίδες; Ἐπερώτησι βουλευτοῦ στή βουλή γιά τή Θεία Κοινωνία. Εἴδατε πόσο εἶναι ὅλα μεθοδευμένα καί συστηματικά; Δύο χιλιάδες χρόνια οἱ πιστοί παίρνουν ἀπό τό ἴδιο Ἅγιο Ποτήριο ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλο τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Καί οὐδέποτε τέθηκε πρόβλημα μεταδόσεως μικροβίων διά τῆς Θείας Κοινωνίας οὐδέποτε.

Ἀκόμη καί πρίν ἀπό 30-40 χρόνια, σέ ἐποχή κατά τήν ὁποία ἡ φυματίωσι θέριζε κόσμο, ποτέ δέν βρέθηκε ἕνας γιατρός, τουλάχιστον στούς Ἱερεῖς τῶν σανατορίων, νά κάνη μιά σύστασι καί νά πῆ: "Βρέ πατέρες μου, ἐσεῖς κοινωνῆτε ἀνθρώπους μέ καλπάζουσα φυματίωσι. Μήν καταλύετε μετά τό Ἅγιο Ποτήριο· εἶναι ἐπικίνδυνο". Οὔτε στούς Ἱερεῖς τῶν σανατορίων δέν βρέθηκε ποτέ γιατρός νά κάνη μιά τέτοια σύστασι. **Τώρα τούς σφύριξε ὁ διάβολος στό αὐτί νά θέσουν θέμα γιά τή Θεία Κοινωνία. Γιατί; Εἶναι ἐντεταγμένα ὅλα αὐτά στό σχέδιο νά πληγῆ ἡ Ἐκκλησία.**

Πέθαιναν ἄνθρωποι κατά ἑκατοντάδες παληότερα ἀπό τή φθίσι, ἀπό τή φυματίωσι. Καί οἱ Ἱερεῖς κοινωνοῦσαν δεκάδες καί ἑκατοντάδες στά σανατόρια καί μετά κατέλυαν ὅλο τό περιεχόμενο τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου. Ποτέ δέν ἀκούστηκε ὅτι Ἱερεύς μολύνθηκε ἀπό κάποιο μικρόβιο λόγω τῆς Θείας Κοινωνίας. Ἡ Θεία Κοινωνία δέν εἶναι γιά μετάδοσι μικροβίων. Εἶναι "εἰς ἴασιν ψυχῆς τε καί σώματος".

Καί τώρα, σοῦ λέει, κάποιους θά κλονίσω, θά δημιουργήσω στήν Ἐκκλησία πρόβλημα, ζάλη. Φωνάζουν ἀπό κάτω· τί νά κάνω; Νά καταργήσω τή λαβίδα; θά ξεσηκωθοῦν ἄλλοι. Νά μήν τήν καταργήσω; Θά μοῦ λένε ἄλλοι: μολυνόμαστε –ἄνθρωποι ἀσθενεῖς στήν πίστι καί ἀδιάφοροι θρησκευτικῶς, πού πᾶνε γιά τό καλό τοῦ χρόνου νά κοινωνήσουνε τό Πάσχα καί τά Χριστούγεννα. Σοῦ λέει, μέ τό κουταλάκι, τό ὁποῖο κοινώνησες τόσους ἄλλους, θά μέ κοινωνήσης καί μένα; Συνέχεια νά δημιουργοῦν προβλήματα, νά δημιουργοῦν ἀναστατώσεις μέσα στήν Ἐκκλησία. Ὅλα αὐτά δέν μᾶς λένε τίποτε;

–Χθεσινή συντηρητικῶν ἀρχῶν ἐφημερίδα δημοσίευσε ὁλοσέλιδο ἄρθρο γι' αὐτό ἀκριβῶς τό θέμα, ὁ συγγραφέας δέ τοῦ ἄρθρου προτείνει νά χρησιμοποιῆται ἀπό 'δῶ καί πέρα κουταλάκι μιᾶς χρήσεως, τό ὁποῖο νά καίγεται.

–Μά γιατί νά καίγεται; Νά τό πετᾶμε στά σκουπίδια. Ἄν ἡ Θεία Κοινωνία μεταδίδη μικρόβια, τί τήν θέλουμε; Τί τή θέλουμε τή Θεία Κοινωνία, ἄν ἡ Θεία Κοινωνία μεταδίδη μικρόβια; Τά πετᾶμε στά σκουπίδια· δέν ἀξίζουν τίποτε αὐτά τά κουταλάκια πλέον. Μά τί εἶναι αὐτά τά πράγματα, παιδί μου;

–Παρεπιπτόντως, θά πῶ κάτι, τό ὁποῖο συνέβη. Ἐκεῖ μέσα στό λοιμωδῶν νοσηλευόταν κάποιος μέ Aids. Λοιπόν, ἤθελε αὐτός νά κοινωνήση. Καί μιά ἀδελφή θεώρησε καλό νά πάρη ἕνα κουταλάκι πλαστικό τοῦ παππούλη, γιά νά κοινωνήση τόν ἀσθενῆ. Ὁπότε τό πῆρε αὐτός καί τῆς λέει: "Τί εἶναι αὐτό;" Λέει: "Γιά νά κοινωνήσετε τόν ἀσθενῆ". "Φύγε ἀπό 'δῶ πέρα", τῆς λέει. Βέβαια τόν κοινώνησε καί ὁ ἄνθρωπος δέν ἔχει πάθη Aids. Καί κατέλυσε μετά τό Ἅγιο Ποτήριο.

–(ἄλλος) **Πάρα πολλοί ἑτερόδοξοι πού δέν κοινωνοῦν σάν καί μᾶς μέ τή λαβίδα μᾶς ζηλεύουν, γιατί αὐτό, τό ὁποῖο λέμε ὅτι εἴμαστε ἕνα σῶμα Χριστοῦ, τό πραγματοποιοῦμε. Καί ἐγώ τό νοιώθω πολλές φορές: ὁ ἄλλος ἀγγίζει μέ τό στόμα του τή λαβίδα καί ἐσύ ἔρχεσαι μετά ἀπό αὐτόν, γίνεσαι ἕνα μέ ἐκεῖνον. Δέν ξεχωρίζεις σέ τίποτε. Καί αὐτό τό ζηλεύουν πραγματικά οἱ ξένοι.**

–Ὅσοι δέν πιστεύουν στή δύναμι τῆς Θείας Κοινωνίας δέν ἔχουνε κανένα λόγο νά κοινωνήσουν· κανένα λόγο. Ἐμᾶς πού πιστεύουμε, ἄς μᾶς ἀφήσουν ἥσυχους. Ἐκεῖνοι νά μήν πᾶνε νά κοινωνήσουν ποτέ. Οὔτε μέ πλαστικά κουταλάκια, οὔτε μέ τίποτε.

–Ἄς πᾶνε στήν εἰκόνα ὅπως πᾶνε καί ἐξομολογοῦνται.

–Ἀργότερα θά δῆτε καί καμμιά ἄλλη ἐπερώτησι στή Βουλή. Ἤ, κάνα ἄρθρο σέ καμμιά ἐφημερίδα. "Γιατί ἡ Ἐκκλησία", λέει, "ἐπιτρέπει στούς πιστούς νά φιλᾶνε τίς εἰκόνες. Θά πάρουμε μικρόβια καί ἀπό αὐτό. Ἅμα ἀκουμπάει ἕνας τά χείλη του στήν εἰκόνα καί μετά τά ἀκουμπάει κι ὁ ἄλλος, δέν θά πάρη μικρόβια καί ἀπό 'κεῖ;". Θά μᾶς ποῦν νά πηγαίνουμε στίς εἰκόνες νά κάνουμε μιά ὑπόκλισι, νά σκύβουμε λίγο τό κεφάλι καί νά φεύγουμε.

–Εἶναι γιατί μᾶς ἀγαπᾶνε πάρα πολύ.

–Ἐάν δέν φιλήσουμε τίς εἰκόνες καί κάνουμε μιά ὑπόκλισι εἶναι ἁμαρτία; Εἶναι κακό;

– Ἁμαρτία δέν εἶναι. **Ἀλλά γιατί νά μήν ἀσπαστῆς τήν εἰκόνα; Φοβᾶσαι τά μικρόβια;»**.

Νά σημειώσουμε ὅτι ὅλα αὐτά τά εἶχε διδάξει ὁ π. Ἐπιφάνιος μέχρι τό ἔτος 1989, πού ἐκοιμήθη! Εἶχε, ὅμως, πολύ πρίν ἀπό τότε καταλάβει τόν πόλεμο κατά τῆς Πίστεως καί τῆς Ἐκκλησίας μας καί μᾶς προετοίμαζε. Εἶναι χαρακτηριστικό καί συνάμα προφητικό αὐτό

τό τελευταῖο περί τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων: «–**Ἀργότερα θά δῆτε καί καμμιά ἄλλη ἐπερώτησι στή Βουλή. Ἤ, κάνα ἄρθρο σέ καμμιά ἐφημερίδα. "Γιατί ἡ Ἐκκλησία", λέει, "ἐπιτρέπει στούς πιστούς νά φιλᾶνε τίς εἰκόνες. Θά πάρουμε μικρόβια καί ἀπό αὐτό. Ἅμα ἀκουμπάει ἕνας τά χείλη του στήν εἰκόνα καί μετά τά ἀκουμπάει κι ὁ ἄλλος, δέν θά πάρη μικρόβια καί ἀπό 'κεῖ;". Θά μᾶς ποῦν νά πηγαίνουμε στίς εἰκόνες νά κάνουμε μιά ὑπόκλισι, νά σκύβουμε λίγο τό κεφάλι καί νά φεύγουμε»!**

Δέν εἶναι, ἄραγε αὐτά γιά μᾶς; Γιά ποιούς εἶναι; Αὐτά δέν μᾶς λένε ἐδῶ καί 16 μῆνες, ἀπό τό πρωί ὡς τό βράδυ ὅλες, ἀνεξαιρέτως, οἱ Τηλεοράσεις καί οἱ ἐφημερίδες, καί ὄχι μόνο «**καμμιά ἐπερώτησι στή Βουλή, ἤ, κάνα ἄρθρο σέ καμμιά ἐφημερίδα**»; Αὐτά δέν ἐπαναλαμβάνουν συνεχῶς Ἀρχιερεῖς καί Ἱερεῖς, χαμένοι μέσα στή σκοτοδίνη τοῦ ἀδιάκοπου "Ἰατρικοῦ" (!) βομβαρδισμοῦ τῶν Κυβερνώντων καί «πλανώντων τήν Οἰκουμένην ὅλην»;

Αὐτά δέν ἀναμασοῦν, δυστυχῶς, καί κάποια πνευματικά παιδιά τοῦ π. Ἐπιφανίου Κληρικοί καί Γιατροί – κυρίως – οἱ ὁποῖοι διακηρύσσουν, μάλιστα, ὅτι ἄν ζοῦσε ὁ π. Ἐπιφάνιος, θά ἐπικροτοῦσε τήν ἀντιμετώπιση τοῦ COVID, πού ἀκολούθησαν οἱ ἁπανταχοῦ Ὀρθόδοξες Ἐκκλησιαστικές Διοικήσεις;

Πότε ὁ μακαριστός π. Ἐπιφάνιος συμφώνησε μέ τήν στάση τῆς Πολιτείας ἔναντι τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας Του γιά νά συμφωνοῦσε καί τώρα; Ἐάν ἐξανέστη μέ τήν σχεδιαζομένη ἀπό τούς Κυβερνῶντες – μέσῳ Τρίτση – λεηλασία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας καί κινητοποίησε (γιατί αὐτός καί μόνον αὐτός ἦταν ἡ ἀφυπνιστική καί κινητήριος δύναμις) Ἁγιορεῖτες, Ἀρχιερεῖς, Καθηγητάς καί Λαό σέ δυναμική ἀντίσταση, πόσῳ μᾶλλον θά ἐξεγείρετο σήμερα, ὅπου, **διά τῆς – ἐν πολιτικῇ πανουργίᾳ – λεηλασίας τῆς Λατρευτικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ζωῆς**, ἡ Πίστις «εἶναι τό κινδυνευόμενον»;

Ἐάν σέ περιόδους μεγάλων λοιμωδῶν νόσων, σέ ἐποχές, μάλιστα, πού ἡ Ἰατρική καί ἡ Φαρμακολογία δέν εἶχαν τήν σημερινή ἀνάπτυξη καί ἀποτελεσματικότητα, δέν ἐπέτρεψε ἡ Ἐκκλησία, ὄχι μόνο στήν παραβίαση τῶν «Ἐσωτάτων Της» ἀπό τήν Πολιτεία, ἀλλ' οὔτε κἄν τόν ἐλάχιστο περιορισμό τῆς Λατρευτικῆς Της Ζωῆς, πῶς σήμερα, μέ τόση Ἰατρική πρόοδο, ἀλλά καί μέ Κυβερνῶντες, πού ἀνενδοίαστα καί ἀπροκάλυπτα διακηρύσσουν ὅτι μέσῳ τῆς ἀπάτης τοῦ COVID «**θά ἀλλάξουν τά πάντα**», ἔχει ἡ Ἐκκλησία ἀφήσει τήν χειραγώγηση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Της Ζωῆς ἐξ ὁλοκλήρου στούς Πολιτικούς;

Ποιός, μέ στοιχειώδη, ἔστω, πνευματική ὅραση δέν βλέπει ποῦ ἔχει ὁδηγήσει αὐτή ἡ ἀνοχή καί ἡ ἀπόλυτη στούς Πολιτικούς ὑπακοή; Ποιός δέν βλέπει τήν ἀποδιοργάνωση τῆς Λειτουργικῆς καί Πνευματικῆς Ζωῆς τοῦ Κλήρου καί τοῦ Λαοῦ μας;

Ποιός δέν βλέπει ὅτι χιλιάδες ἄνθρωποι ἐγκαταλείπουν τούς μέχρι χθές Πνευματικούς τους, λέγοντες ὅτι μέ τόν COVID δέν τούς ἀναγνωρίζουν πλέον, γιατί τούς ἔγιναν ἀγνώριστοι, ψυχολογικά καί πνευματικά; Ταμπουρωμένοι οἱ Κληρικοί μας στά Γραφεῖα τῶν Ναῶν ἀπό φόβο **(διευκρίνηση:** ἡ τἄχα ὑπακοή εἶναι προκάλυμμα τοῦ φόβου. Πότε ἄλλωστε, ὑπήκουσαν στήν ἀκριβῆ τέλεση τῶν ἐκκλησιαστικῶν τους καθηκόντων γιά νά τούς πιστέψουμε σήμερα;**)**, ὑποχρεώνουν τούς Πιστούς σέ μασκοφορία, τηροῦν ἀποστάσεις ἀπό ὑγιεῖς ἐκκλησιαζομένους, γιατί τούς θεωροῦν δυνητικά ὑποψηφίους ἀσθενεῖς(!), σκέτη, δηλαδή, τρέλλα, πού λόγῳ τῆς ἐπεκτάσεώς της στό μέγα πλῆθος, θεωρεῖται λογική! **Φαντάζεται κανείς τόν π. Ἐπιφάνιον νά εἶναι «εἷς ἐξ αὐτῶν»;**

Ποῦ εἶσαι, Χριστέ μου, πού μίλησες γιά «**τό μικρόν Ποίμνιον**», στό ὁποῖο ἀνήκει ἡ Βασιλεία Σου; Θά σέ διορθώσουν οἱ σημερινοί, γιατί αὐτοί ἔχουν καθιερώσει τήν «**Ἀρχή τῆς Πλειοψηφίας**»! Μᾶς ἀποκαλοῦν σήμερα «**Ταλιμπάν**»καί «**ψεκασμένους**», γιατί δέν ἀνήκουμε στούς πολλούς, πού ἔχουν πιεῖ «**τό τρελλό νερό**» ἀλλά στούς λίγους, πού δέν θεωροῦν λογικό ὅτι εἶναι θανατηφόρος ἰός ὁ COVID, χωρίς νά σκοτώνῃ τούς πάντες, ἀλλά μόνο ὁρισμένους! Ἐάν Ἐσένα, τόν Θεό μας, δέν δίστασαν νά κατηγόρησαν «**ὅτι βλασφημεῖς**», ἐπειδή δέν ὑπηρετοῦσε ἡ **Ἀλήθεια Σου** τό συμφέρον τους, θά διστάσουν νά ἀποδοκιμάσουν ἐμᾶς;

Ἔχω γράψει καί ἔχω εἰπεῖ ἀρκετές φορές ὅτι δέν ὑπῆρξα μεταξύ τῶν δώδεκα, μαθητεύοντας κοντά στόν π. Ἐπιφάνιον, οὔτε διεκδίκησα ποτέ κάποιον προνομιακό ἀριθμό κατατάξεως μεταξύ τῶν Μαθητῶν του, γιατί εἶναι βαθειά μου πεποίθηση ὅτι ἡ Πνευματική σχέση δέν μπορεῖ νά κατασχεθῇ ἀπό κανένα! Ὅμως, ἡ εἰκόνα ἀρκετῶν μαθητῶν του, καί, κυρίως, οἱ διακηρύξεις τους ὅτι ἐκφράζουν τό πνεῦμα του μέ θλίβει βαθύτατα καί γι' αὐτό ἔγραψα τά ὅσα ἔγραψα, ὑποκλινόμενος στό Ἁγιογραφικό: «**Οὐ δύναμαι ἃ εἶδον καί ἤκουσα, μή λαλεῖν**»!

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

Ἡ “στρατολόγηση” τῶν πολιτῶν στόν “πόλεμο” κατά τοῦ “ἀόρατου ἐχθροῦ”

Εἶναι γνωστό ὅτι, ὅπως στόν πόλεμο κατά τῆς τρομοκρατίας, ἔτσι καί στόν πόλεμο κατά τῆς πανδημίας, ὅλοι σχεδόν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς κρατικῆς ἐξουσίας ἀλλά καί τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης (δηλ. τό ἄθροισμα τῶν διαχειριστῶν τῆς ὑγειονομικῆς κρίσης) χρησιμοποίησαν ἀπό τήν πρώτη στιγμή τήν ἴδια “**μιλιταριστική ὁρολογία**”:

Τό 2001, ὅταν ὅλος ὁ κόσμος πληροφορήθηκε ἀπό τά ΜΜΕ τήν πρόσκρουση τῶν κατειλημμένων ἀπό τρομοκράτες ἀεροσκαφῶν (ὡστόσο, αὐτό πού εἴδαμε δέν ἦταν ἡ πρόσκρουση, ἀλλά ἡ βελούδινη διείσδυσή τους στό ἐσωτερικό τῶν οὐρανοξυστῶν), “ἀόρατος ἐχθρός” ἐναντίον τοῦ ὁποίου κηρύχθηκε ὁ πόλεμος ἦταν ἡ **Αλ Κάϊντα**.

Δεκαεννέα χρόνια ἀργότερα, ὅταν (καί πάλι ἀπό τά ΜΜΕ) ὁ κόσμος πληροφορήθηκε τήν ὕπαρξη κρουσμάτων (ἀπό τήν πρόσκρουση τῆς 11ης Σεπτεμβρίου περάσαμε στά κρούσματα τῆς 11ης Μαρτίου, ἡμέρα πού ὁ Π.Ο.Υ. κήρυξε τήν πανδημία!), “ἀόρατος ἐχθρός” βαφτίσθηκε μιά ἄψυχη ὀντότητα, δηλ. **ὁ κορωνοϊός**, ὁ ὁποῖος ὅμως εἶχε τήν ἴδια ἰδιότητα μέ τούς τρομοκράτες: **ἦταν πανταχοῦ παρών**, ἄρα ἕνας διαρκής κίνδυνος γιά ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς κατοίκους τοῦ πλανήτη.

Καί ἄν ὁ “πόλεμος κατά τῆς τρομοκρατίας” δέν μπορεῖ νά νοεῖται καί νά ἐκλαμβάνεται παρά μόνο μεταφορικά, τότε τό ἴδιο θά ἔπρεπε νά ἰσχύει κατά μείζονα λόγο καί γιά τόν “πόλεμο” πού ἐμφανίζονται νά διεξάγουν σήμερα –σάν νά ἀνήκουν σέ ἕνα “κοινό πολεμικό μέτωπο”– οἱ ἡγέτες τῶν πληττόμενων ἀπό τόν κορωνοϊό χωρῶν. Πάντως, ἐφ’ ὅσον ὁ μεταφορικά χρησιμοποιούμενος ὅρος τοῦ “πολέμου ἐνάντια στόν τρόμο”

("**war on terror**") ἀποσκοποῦσε στήν δικαίωση μιᾶς πολιτικῆς πλανητικῆς αὐτοκρατορίας (βλ. Hobsbawm, "Παγκοσμιοποίηση, Δημοκρατία καί Τρομοκρατία", μτφ. Ν. Κούρκουλου, ἐκδ. Θεμέλιο, Ἀθήνα 2008, σελ. 54), δέν μπορεῖ νά ἀποκλεισθεῖ τό ἐνδεχόμενο νά συμβαίνει τό ἴδιο καί στήν σημερινή ἐποχή, ὅπου παρατηρεῖται τό ἐξῆς ἀλλόκοτο φαινόμενο: Ἐνῶ μέχρι πρότινος διεξάγονταν μεταφορικῶς πόλεμοι ἐνάντια στόν τρόμο, σήμερα δίδεται ἡ ἐντύπωση ὅτι διεξάγεται μέν μεταφορικῶς ἕνας "πόλεμος ἐνάντια στόν κορωνοϊό", πλήν ὅμως, στό πλαίσιο αὐτοῦ τοῦ πολέμου, μαζί μέ τόν ἰό ἐξαπλώνεται καί γιγαντώνεται ὑπέρμετρα ὁ τρόμος (μιά ματιά σέ πολῖτες πού κάνουν jogging στόν καθαρό ἀέρα τοῦ βουνοῦ ἤ σέ ὁδηγούς πού ὁδηγοῦν μέ κλειστά παράθυρα φορῶντας μάσκα εἶναι ἀρκετή γιά νά συνειδητοποιηθεῖ ἡ ἐπικρατοῦσα ἔνταση καί ἔκταση τοῦ τρόμου).

Ἐπίσης, ἐνῶ, ἀπό τό 2001 καί μετά, ὑπόλογος γιά τήν πρόκληση τοῦ τρόμου ἦταν ἕνας τρομοκράτης, ἐναντίον τοῦ ὁποίου διεξαγόταν ὁ "πόλεμος", σήμερα ὑπόλογος δέν μπορεῖ νά εἶναι ἐξ ὁρισμοῦ ὁ πολεμούμενος, ἀφοῦ πρόκειται γιά "ἄϋλο ἐπιτιθέμενο"· ὡς ἐκ τούτου, ὑπόλογοι γιά τήν συντήρηση καί τήν διασπορά τοῦ τρόμου εἶναι πρωτίστως τά ΜΜΕ, τά ὁποῖα ἐπιτελοῦν ἕναν ἰδιότυπο συμμετοχικό ρόλο σέ αὐτόν τόν μεταφορικῶς νοούμενο πόλεμο (γιά τόν καταλυτικό ρόλο πού διαδραματίζουν τά ΜΜΕ στούς "νέους πολέμους" βλ. Heribert Munckler, Οἱ νέοι πόλεμοι. Νέοι ἐχθροί καί νέες μορφές πολέμου, μτφ.: Α. Δασκαρόλης, Ἀθήνα 2005, σελ. 119).

Ἡ σημαντική διαφορά, ὅμως, τοῦ νέου "ἀόρατου ἐχθροῦ" κατά τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τόν παλαιό εἶναι ἡ ἑξῆς: Ἐνῷ μιά τρομοκρατική ὀργάνωση εἶναι ἕνα κλειστό σύστημα, πού μπορεῖ νά ἀποκτᾶ νέα μέλη ὑπό αὐστηρές προϋποθέσεις καί ἐφ' ὅσον τά στελέχη τῆς ὀργάνωσης καταφέρουν νά μολύνουν ἰδεολογικά τά ὑπόλοιπα μέλη, ὁ κορωνοϊός μολύνει ἀδιακρίτως τούς πάντες, κρούοντας ἁπλῶς τήν θύρα τοῦ ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος τοῦ ἀνθρώπου.

Μέ αὐτόν τόν τρόπο, κάθε πολίτης καθίσταται ἐν δυνάμει κροῦσμα καί ἔτσι ἀσυναίσθητα ἀποκτᾶ δαιμονικῷ τῷ τρόπῳ τήν ἰδιότητα τοῦ "ἀόρατου ἐχθροῦ" – πόσο εὔστοχη ἡ παρατήρηση ὅτι στήν ἐποχή τοῦ κορωνοϊοῦ ὅλοι οἱ πολῖτες στιγματίσθηκαν ὡς "πρό-ἄρρωστοι" (βλ. Cayley, Ἐρωτήματα γιά τήν τρέχουσα πανδημία ὑπό τή θεώρηση τοῦ Ἰβάν Ἴλλιτς, μτφ.: Τ. Θεοφιλογιαννάκος / Γ. Πινακούλας, ἐκδ. Ἀλήστου Μνήμης, Ἀθήνα 2021, σελ. 50). Αὐτή ἡ διαφορά εἶναι πολύ σημαντική γιά τόν ἀκόλουθο λόγο:

Στόν πόλεμο κατά τῆς τρομοκρατίας ἡ ἀντιτρομοκρατική νομοθεσία, γιά νά παταχθεῖ αὐτή ἡ μάστιγα τῆς Δύσης, συμπεριελάμβανε στα-

διακά ὅλο καί πιό αὐστηρές διατάξεις πού νόθευαν τήν κλασική-παραδοσιακή δογματική τοῦ Οὐσιαστικοῦ καί Δικονομικοῦ Ποινικοῦ Δικαίου (βλ. ἀναλυτικά Βαθιώτη, Τραγικά διλήμματα στήν ἐποχή τοῦ "πολέμου κατά τῆς τρομοκρατίας". Ἀπό τή σανίδα τοῦ Καρνεάδη στό "Ποινικό Δίκαιο τοῦ Ἐχθροῦ", Ἀθήνα 2010, σελ. 345 ἐπ.). Ἔτσι, διαμορφώθηκε μιά πολιτική τῆς "μηδενικῆς ἀνοχῆς" καί προωθήθηκε ἀντιστοίχως τό μοντέλο ἑνός προληπτικοῦ Ποινικοῦ Δικαίου μέ κύριο χαρακτηριστικό τήν προμετατόπιση τοῦ ἀξιοποίνου, ὥστε νά ἀδρανοποιεῖται ἐγκαίρως κάθε ὕποπτος τρομοκράτης.

Σέ ὅσο πιό πρώϊμο στάδιο ἐνεργοποιεῖται ἡ λαβίδα τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, τόσο πιό ἀποτελεσματική θεωρεῖται ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ τρομοκράτη-"ἀόρατου ἐχθροῦ", ἀφοῦ ἀπομονώνεται καί ἐξουδετερώνεται τό "διανοητικά μολυσμένο" μέλος τῆς κοινότητας πού εἰκάζεται ὅτι λοξοδρόμησε προσεταιριζόμενο τήν τρομοκρατική ἰδεολογία. Ὢ τοῦ θαύματος, στόν πόλεμο κατά τῆς πανδημίας, γιά νά παταχθεῖ ἡ μάστιγα τοῦ κορωνοϊοῦ, ἡ ἀντι-ἰϊκή νομοθεσία διαμορφώθηκε κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν τῆς ἀντιτρομοκρατικῆς. Αὐτήν τήν φορά, τό κράτος ἔπρεπε νά δείξει μηδενική ἀνοχή σέ κάθε πολίτη πού ἄθελά του μετατρέπεται σέ ἐν δυνάμει κροῦσμα-"ἀόρατο ἐχθρό" καί ἄρα νά ἀπομονωθεῖ καί ἐξουδετερωθεῖ ὅσο πιό ἔγκαιρα γινόταν τό κατά κυριολεξίαν μολυσμένο μέλος τῆς κοινωνίας. Ἡ θεώρηση τῆς μηδενικῆς ἀνοχῆς ἀντικατοπτρίζεται καί στήν δήλωση τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας (10.5.2021) ὅτι «ἡ μάχη μέ τήν πανδημία θά τελειώσει ὅταν δηλωθεῖ παγκοσμίως τό μηδέν», ἀλλά καί σέ ἐκείνη τοῦ Γ. Παυλάκη, ἐρευνητή στό Ἐθνικό Ἰνστιτοῦτο καρκίνου τῶν ΗΠΑ, ὅτι «ὁ μόνος καλός ἰός εἶναι ὁ νεκρός ἰός. Ἡ μόνη λύση εἶναι 0 κρούσματα» (24.5.2021). Γι' αὐτό προφανῶς στήν ἔννοια τοῦ κρούσματος ἐντάχθηκε τό ὕποπτο, τό πιθανό καί τό ἀσυμπτωματικό κροῦσμα, χωρίς νά ἐνδιαφέρει ἡ διαπίστωση τῆς λοίμωξης τοῦ μολυσμένου.

Ἡ μηδενική ἀνοχή ἔναντι τοῦ κορωνοϊοῦ ὡς γνήσιου "ἀόρατου ἐχθροῦ" καί, κατ' ἐπέκτασιν, ἔναντι κάθε μή-γνήσιου "ἀόρατου ἐχθροῦ", δηλ. κάθε πολίτη πού εἰκάζεται ὅτι ἔχει μολυνθεῖ, ἤ, πού ἀνά πᾶσα στιγμή μπορεῖ νά μολυνθεῖ, ἐξηγεῖ τήν μετατροπή τῆς κοινωνίας μας σέ μιά "συμπαγῆ πλειοψηφία", πού συμπεριφέρεται ἐμμονικά καί παραληρηματικά ἀπέναντι στόν "ἀόρατο ἐχθρό", τόσο στόν γνήσιο ὅσο καί στόν μή-γνήσιο:

Οἱ ἀνήκοντες σέ αὐτήν τήν πλειοψηφία πλένουν τά χέρια τους ἤ χρησιμοποιοῦν ἀντισηπτικό ἀνά τακτά χρονικά διαστήματα, φοροῦν μάσκα (μονή ἤ διπλή) ἀκόμη καί ὅταν περπατοῦν ἤ ὁδηγοῦν μόνοι τους στήν μέση τοῦ πουθενά, ἀλλάζουν πεζοδρόμιο ὅταν τούς πλησιάζει κάποιος πού δέν φορᾶ καθόλου ἤ δέν φορᾶ σωστά τήν μάσκα του, καταδί-

δουν τούς γείτονες ὅταν ἔχουν (ὀπτικές ἤ ἠχητικές) ἐνδείξεις ὅτι συνωστίζονται μέ πλῆθος καλεσμένων στό σπίτι τους, ζητοῦν τήν ἀκούσια νοσηλεία ὅποιου τολμᾶ νά τοποθετεῖται ἐναντίον τοῦ ἐμβολιασμοῦ καί ἐν τέλει δαιμονοποιοῦν ὡς ἐχθρό (τῆς ὑγείας) τοῦ λαοῦ ὅποιον τολμᾶ νά ἀναζητεῖ τήν ἀλήθεια, ἐπανεξετάζοντας ὅλα τά κρίσιμα δεδομένα τῆς ὑγειονομικῆς κρίσης μέ γνώμονα ἀφ' ἑνός τήν κοινή λογική καί ἀφ' ἑτέρου τίς τεκμηριωμένες ἀντίθετες ἀπόψεις διακεκριμένων ἐπιστημόνων.

Ἀντίστοιχη ἐμμονική καί παραληρηματική στάση τηροῦν καί ἐκπρόσωποι τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας πού π.χ. ζητοῦν ἀπό τόν συνήγορο νά ἀγορεύει φορῶντας εὐλαβικά τήν μάσκα του ἤ, ἀκόμη χειρότερα, φυλακίζουν "ἀρνητές τῆς μάσκας", διότι ἐξεδήλωσαν "ἐπανειλημμένη ἀντιδραστικότητα" ("ἀρνησιμασκία").

Ἔτσι, ὁ σημερινός μασκομάχος πού ἀρνεῖται πεισματικά νά αὐτο-υποβληθεῖ στό ψυχοσωματικό βασανιστήριο τῆς πολύωρης μασκοφορίας, τήν ὁποία ὁ ἀπάνθρωπος νομοθέτης –ἀψηφῶντας τόν μέχρι πρότινος αὐτονόητο (ἰουστινιάνειο) κανόνα "περί τῶν ἀδυνάτων οὐδεμία ἐστί ἐνοχή", λατινιστί: impossibilium nulla obligatio est– ἐπιτάσσει ἀνεξαρτήτως καιρικῶν συνθηκῶν (ἀκόμη καί ὅταν βρέχει καταρρακτωδῶς, ἀκόμη καί ὅταν ἐπικρατεῖ καύσωνας), ἐλάχιστα διαφέρει στήν συνείδηση τῆς "συμπαγοῦς πλειοψηφίας" ἀπό τόν τρομοκράτη-ἐχθρό πού μιλᾶ τήν δική του γλώσσα, ἀρνούμενος πεισματικά νά ἀκολουθήσει τίς νόρμες τοῦ συντεταγμένου κράτους.

Σέ αὐτό, λοιπόν, τό φόντο, πού εἶναι χρωματισμένο μέ τήν "μπογιά" τοῦ πολέμου, τῶν γνήσιων καί μή-γνήσιων "ἀόρατων ἐχθρῶν" ἀλλά καί τῶν "ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ" πρέπει νά τοποθετηθεῖ καί ἡ περίφημη ἐκστρατεία μαζικοῦ ἐμβολιασμοῦ: Ἀφ' ἧς στιγμῆς διεξάγεται ἕνας "ὁλοκληρωτικός/ἱερός πόλεμος" κατά τοῦ "ἀόρατου ἐχθροῦ" καί, ἀντι-

στοίχως, ὑπέρ τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ἀπαραίτητος γιά νά τιθασσευθεῖ ἡ μάστιγα τῆς πανδημίας, οἱ διαχειριστές τῆς ὑγειονομικῆς κρίσης ὑπονοοῦν ὅτι, γιά νά ἐπιτευχθεῖ ἡ πολυπόθητη "ἀνοσία τῆς ἀγέλης", θά πρέπει ἅπαντες νά στρατολογηθοῦν-ἐμβολιασθοῦν καλούμενοι νά δώσουν τό παρόν στήν πρώτη γραμμή τοῦ "πολεμικοῦ μετώπου", προκειμένου νά ἐξοντώσουν ἀπό κοινοῦ τόν ἐξωτερικό ἐχθρό πού ἀπειλεῖ τήν ἀκεραιότητα τῆς χώρας τους.

Ὑπό αὐτό τό πρῖσμα, οὐδείς ἀναζητεῖ εὐθύνη γιά τούς θανάτους ἤ τίς ἀναπηρίες τῶν στρατιωτῶν, πού συμβαίνουν κατά τήν διάρκεια τοῦ ἀγώνα ὑπέρ τῆς πατρίδος, διότι οἱ στρατιῶτες κάνουν ἁπλῶς τό χρέος τους καί τιμῶνται ὡς ἥρωες. Ἔτσι, ἴσως πιστεύεται ὅτι δέν πρέπει νά ἀναζητεῖται εὐθύνη γιά τούς ἐμβολιασμένους πολῖτες πού πεθαίνουν ἤ παθαίνουν σοβαρή βλάβη ἀπό τίς παρενέργειες τοῦ ἐμβολίου, ἀφοῦ θά πρόκειται γιά ἀναμενόμενη καί "καλοδεχούμενη" συνέπεια τῆς στράτευσης τῶν ἐμβολιζόμενων πολιτῶν στό κοινό μέτωπο κατά τοῦ "ἀόρατου ἐχθροῦ". Καί οἱ ἀτυχήσαντες ἐμβολιασμένοι, λοιπόν, θά τιμηθοῦν ὡς ἥρωες, ὁπότε γιά τόν θάνατο ἤ τήν σωματική βλάβη τους θά εἶναι οἱ ἴδιοι ὑπεύθυνοι!

Μάλιστα, συζητήθηκε τό ἐνδεχόμενο, ἀπό τό φθινόπωρο νά σταλοῦν στόν "πόλεμο" καί τά παιδιά τῶν πολιτῶν. Ἔτσι ἀνακαλεῖται στήν μνήμη μας ἕνα χωρίο ἀπό τό Ε΄ Βιβλίο τῆς Πολιτείας τοῦ Πλάτωνα, ὅπου γιά τήν συμμετοχή τῶν παιδιῶν στόν πόλεμο, ἔστω «γιά νά βλέπουν […] τή δουλειά πού θά ἔχουν καί αὐτά νά κάνουν μιά μέρα ὅταν μεγαλώσουν», ἐκφράζεται ὁ ἑξῆς φόβος: «Ὑπάρχει ὅμως, Σωκράτη, ὄχι μικρός κίνδυνος, ἐάν κάτι τούς πάει στραβά, πρᾶγμα πολύ συνηθισμένο στόν πόλεμο, νά γίνουν αἰτία νά χαθοῦν ἐκτός ἀπό τούς ἴδιους καί τά παιδιά τους, καί ἡ πόλη νά μήν μπορέσει πιά νά ξανάρθει στά συγκαλά της» (μτφ.: Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, ἐκδ. Πόλις, Ἀθήνα 2007, 467b – «κίνδυνος δέ, ὦ Σώκρατες, οὐ σμικρός σφαλεῖσιν, οἵα δή ἐν πολέμῳ φιλεῖ, πρός ἑαυτοῖς παῖδας ἀπολέσαντας ποιῆσαι καί τήν ἄλλην πόλιν ἀδύνατον ἀναλαβεῖν»).

Ἄν ὁ ἐμβολιασμός καταστεῖ ὑποχρεωτικός, εἴτε ἄμεσα εἴτε ἔμμεσα, τότε, ὅποιοι πολῖτες ἀρνηθοῦν νά ἐμβολιασθοῦν εἶναι πιθανό νά θεωρηθεῖ ὅτι συμπεριφέρονται ὅπως οἱ πολῖτες πού ἀρνοῦνται νά στρατευθοῦν γιά συνειδησιακούς λόγους «ἐξερχόμενοι ἀπό τούς κανόνες πού διέπουν τήν κοινωνία σέ περίοδο πολέμου» (Γκόρντον Τσάν, Ἕνας ἐπαναστάτης μάρτυρας. Ἡ ζωή καί ὁ θάνατος τοῦ Φράντς Γαιγκερσταῖτερ, μτφ.: Γ. Δ. Ροδίτης, ἐκδ. Μήνυμα, Ἀθῆναι 1974, σελ. 155). Ἐξετάζοντας τά πράγματα ἀπό τήν σκοπιά τῆς "συμπαγοῦς πλειοψηφίας", οἱ ἀρνούμενοι νά ἐμβολιασθοῦν κινδυνεύουν νά ὑποστοῦν ὅ,τι καί ὁ Στόκμανν στό

θεατρικό ἔργο τοῦ Ἐρρίκου Ἴψεν "Ἕνας ἐχθρός τοῦ λαοῦ" (μτφ.: Θ. Α. Παπαδημητρόπουλου, ἐπιμ.: Ἡ. Ρ. Ἀποστολίδης, ἐκδ. Gutenberg, Ἀθήνα 2016): νά πετροβοληθοῦν, κυριολεκτικά ἤ μεταφορικά, νά τούς γίνει ἔξωση ἀπό τόν σπιτονοικοκύρη τους, ἤ ἀκόμη χειρότερα –σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ Ὁμότ. Καθηγητή Συνταγματικοῦ Δικαίου Νικολάου Ἀλιβιζάτου, τήν ὁποία διετύπωσε στήν δημοσιογράφο κ. Σαράφογλου (ἐκπομπή "Special Report" τοῦ Antenna, 20.10.2020)– νά ἐξορισθοῦν «σέ ἕνα ἐρημικό νησί καί νά ἀκοῦνε τά τραγούδια πού ἀγαποῦν», χωρίς νά ἔχουν δικαίωμα νά μετέχουν κατά τά λοιπά στόν κοινωνικό βίο.

Ἡ κρίσιμη διαφορά, ὅμως, ἑνός πολίτη πού ἀρνεῖται τήν στράτευση γιά συνειδησιακούς λόγους καί τῆς "συμπαγοῦς μειοψηφίας" πού ἀρνεῖται τόν ἐμβολιασμό κατά τοῦ κορωνοϊοῦ, εἶναι ὅτι οἱ τελευταῖοι δέν ἐπικαλοῦνται κάποιους "φιλοσοφικούς λόγους" (ὅπως δήλωσε ὁ Ν. Ἀλιβιζάτος) ἀλλά τόν ἀπολύτως δικαιολογημένο φόβο τους γιά τήν μή ἀσφάλεια τῶν ἐπίμαχων ἐμβολίων, τά ὁποῖα παρασκευάσθηκαν χωρίς νά τηρηθεῖ ἡ συνήθης διαδικασία ἐλέγχου, δέν ἔχουν λάβει τελική ἔγκριση ἀλλά ἐξουσιοδότηση ἔκτακτης ἀνάγκης [Emergency Use Authorization], προκαλοῦν δέ σοβαρότατες παρενέργειες.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι τά ἐμβόλια εἶναι πειραματικά καί γιά τόν λόγο αὐτόν θά ἦταν ἀνεπίτρεπτο στό πλαίσιο ἑνός μεταφορικῶς νοούμενου πολέμου κατά τοῦ "ἀόρατου ἐχθροῦ" νά ἀντιμετωπίσει προσεχῶς τό κράτος τούς πολῖτες του σάν στρατιῶτες πού θά τούς στείλει στό "πολεμικό μέτωπο" (δηλ. στήν ἐμβολιαστική ἐκστρατεία) ἐκόντες-ἄκοντες, ἐνεργοποιῶντας τό ὑποχρεωτικό πλαίσιο τοῦ ἐμβολιασμοῦ, πού προβλέπουν οἱ νόμοι 4675/2020 καί 4682/2020. Γιά τόν ἴδιο λόγο, θά ἦταν ἀνεπίτρεπτο νά θεσπισθεῖ κάποιο πιστοποιητικό ἤ διαβατήριο ἐμβολιασμοῦ, ἀπό τό ὁποῖο θά ἐξαρτᾶται ἡ ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτη. Διαφορετικά, οἱ μέν Ἕλληνες πολῖτες θά μεταλλαχθοῦν σέ "**ἐξαναγκασμένα πειραματόζωα**", οἱ δέ διοργανωτές τοῦ ἄμεσα ἤ ἔμμεσα ὑποχρεωτικοῦ ἐμβολιασμοῦ θά θυμίζουν τόν Γιόζεφ Μένγκελε, ὁ ὁποῖος διενεργοῦσε γενετικούς πειραματισμούς ἐμπνεόμενος ἀπό ρατσιστικές, ψευδοεπιστημονικές θεωρίες εὐγονικῆς (πρβλ. Agamben, Ποῦ βρισκόμαστε; Ἡ ἐπιδημία ὡς πολιτική, ἐκδ. Ἀλήστου Μνήμης, Ἀθήνα 2020, σελ. 106).

Κωνσταντῖνος Ι. Βαθιώτης
τέως Ἀναπλ. Καθηγητής Νομικῆς Σχολῆς Δ.Π.Θ.

Ο ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΣΕ ΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Τούτη τήν περίοδο τῆς «ὑγειονομικῆς κρίσης» πού διανύουμε, πολύς λόγος γίνεται γιά τήν προστασία τῆς ὑγείας. Ἡ προστασία τῆς ὑγείας πράγματι εἶναι θεμελιῶδες ἀνθρώπινο δικαίωμα, τό ὁποῖο κατοχυρώνεται, τόσο ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο, ὅσο καί ἀπό μία σειρά διεθνῶν κειμένων. Ἔτσι, γιά παράδειγμα, ἡ Οἰκουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, στό ἄρθρο 25 ὁρίζει ὅτι: ***«καθένας ἔχει δικαίωμα σέ ἕνα βιοτικό ἐπίπεδο ἱκανό νά ἐξασφαλίσει στόν ἴδιο καί στήν οἰκογένειά του ὑγεία καί εὐημερία… ἰατρική περίθαλψη... δικαίωμα σέ ἀσφάλιση γιά τήν ἀσθένεια, ὅπως καί γιά ὅλες τίς ἄλλες περιπτώσεις πού στερεῖται τά μέσα της συντήρησής του ἐξ αἰτίας περιστάσεων ἀνεξαρτήτων τῆς θέλησής του»***. Τό δέ Διεθνές Σύμφωνο γιά τά οἰκονομικά, κοινωνικά καί μορφωτικά δικαιώματα ὁρίζει στό ἄρθρο 12, ὅτι **«1. Τά Συμβαλλόμενα Κράτη ἀναγνωρίζουν τό δικαίωμα κάθε προσώπου νά ἀπολαμβάνει τήν καλύτερη δυνατή σωματική καί ψυχική ὑγεία»**.

Τό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου (στό ἑξῆς ΕΔΔΑ) σέ πρόσφατη ἀπόφασή του δέχθηκε ὅτι **«Ἡ πολιτική ἐμβολιασμοῦ θέτει τούς νόμιμους στόχους τῆς προστασίας τῆς ὑγείας καθώς καί τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἄλλου, προστατεύοντας τόσο ἐκείνους πού ἐμβολιάζονται, ὅσο καί ἐκείνους πού δέν μποροῦν νά ἐμβολιασθοῦν γιά ἰατρικούς λόγους. Αὐτοί οἱ τελευταῖοι δέχονται τίς ὠφέλειες τῆς συλλογικῆς ἀνοσίας γιά νά προστατευθοῦν ἀπό τίς προκείμενες σοβαρές λοιμώδεις νόσους»**. Τόνισε μάλιστα ὅτι «ὁ ὑποχρεωτικός ἐμβολιασμός εἶναι **«ἀναγκαῖος σέ μία δημοκρατική κοινωνία»**[1].

Ἡ ἀπόφαση ἀφοροῦσε σέ προσφυγή γονέων παιδιῶν τά ὁποῖα δέν ἔγιναν δεκτά σέ νηπιαγωγεῖα τῆς Τσεχίας, ἐπειδή δέν ἦσαν ἐμβολισμένα». Τό Δικαστήριο μετέβαλε τήν προηγούμενη πάγια νομολογία του, κάνοντας δεκτό ὅτι **«ὁ ὑποχρεωτικός ἐμβολιασμός τῶν παιδιῶν στήν Τσεχική Δημοκρατία κατά ἐννέα ἀσθενειῶν δέν συνιστᾶ παραβίαση τῶν ἀρχῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύμβασης Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου ὡς πρός τό δικαίωμα σεβασμοῦ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς»**.

Τό ΕΔΔΑ ἀναγνώρισε βέβαια, ὅτι ἡ Τσέχικη Δημοκρατία, ὅπως καί κάθε κράτος μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης «διαθέτει εὐρέα πε-

ριθώρια ἀξιολόγησης», ὡς πρός τήν ὑποχρεωτικότητα ἤ μή τοῦ ἐμβολιασμοῦ, καταλείποντας περιθώριο ἐκτίμησης στά Κράτη στόν καθορισμό τῆς πολιτικῆς ἐμβολιασμοῦ. Ὁμοίως καί ἡ νομική θεωρία δέχεται ὅτι ὑφίσταται δυνατότητα νομοθετικῆς καθιέρωσης τοῦ ὑποχρεωτικοῦ ἐμβολιασμοῦ, ἀλλά «**μία τέτοια δυνατότητα ὑπάγεται αὐστηρά στή σφαῖρα ἐθνικῶν ἁρμοδιοτήτων**»[2].

Ἄς δοῦμε λοιπόν τί προβλέπει τό Ἑλληνικό Δίκαιο σχετικά μέ τήν ὑποχρεωτικότητα ἤ μή τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Τό δικαίωμα στήν ὑγεία κατοχυρώνεται συνταγματικά στήν πέμπτη παράγραφο τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Συντάγματος, στό πρῶτο ἐδάφιο τῆς ὁποίας διαβάζουμε: «**Καθένας ἔχει δικαίωμα στήν προστασία τῆς ὑγείας καί τῆς γενετικῆς του ταυτότητας. Νόμος ὁρίζει τά σχετικά μέ τήν προστασία κάθε προσώπου ἔναντι τῶν βιοϊατρικῶν παρεμβάσεων**». Τό Σύνταγμά μας, ἑπομένως, δέν προστατεύει μόνο τήν ὑγεία τῶν πολιτῶν, ἀλλά καί τήν γενετική τους ταυτότητα. Ὁ νόμος στόν ὁποῖο παραπέμπει γιά τήν προστασία κάθε προσώπου ἔναντι τῶν βιοϊατρικῶν παρεμβάσεων δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τό νόμο πού κύρωσε τή Σύμβαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιά τά Ἀνθρώπινα δικαιώματα καί τή Βιοϊατρική, γνωστή ὡς Σύμβαση τοῦ Ὀβιέδο.

Ὑπενθυμίζουμε, ὅτι τό ἄρθρο 5 τῆς Σύμβασης τοῦ Ὀβιέδο, προβλέπει τά ἑξῆς: «**Ἐπέμβαση σέ θέματα ὑγείας μπορεῖ νά ὑπάρξει μόνον ἀφοῦ τό ἐνδιαφερόμενο πρόσωπο δώσει τήν ἐλεύθερη συναίνεσή του, κατόπιν προηγούμενης σχετικῆς ἐνημέρωσής του. Τό πρόσωπο αὐτό θά ἐνημερώνεται ἐκ τῶν προτέρων καταλλήλως ὡς πρός τό σκοπό καί τή φύση τῆς ἐπέμβασης, καθώς καί ὡς πρός τά ἐπακόλουθα καί κινδύνους πού αὐτή συνεπάγεται. Τό ἐνδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεῖ ἐλεύθερα καί ὁποτεδήποτε νά ἀνακαλέσει τή συναίνεσή του**».

Στό ἴδιο πνεῦμα, τό ἄρθρο 12 παρ. 1 τοῦ Κώδικα Ἰατρικῆς Δεοντολογίας (νόμος 3418/2005), ὑπό τόν τίτλο «συναίνεση τοῦ ἐνημερωμένου ἀσθενῆ» ὁρίζει ὅτι: «**Ὁ ἰατρός δέν ἐπιτρέπεται νά προβεῖ στήν ἐκτέλεση ὁποιασδήποτε ἰατρικῆς πράξης χωρίς τήν προηγούμενη συναίνεση τοῦ ἀσθενῆ**». Προϋπόθεση ἐγκυρότητας τῆς συναίνεσης τοῦ ἀσθενοῦς εἶναι «**(ν)ά παρέχεται μετά ἀπό πλήρη, σαφῆ καί κατανοητή ἐνημέρωση**» (ἄρ. 12 πάρ. 2 πέρ. α).

Περαιτέρω, τό ἄρθρο 11 τοῦ Κώδικα Ἰατρικῆς Δεοντολογίας ἐξηγεῖ ἀναλυτικά το τί σημαίνει ἐνημέρωση τοῦ ἀσθενοῦς: «Ὁ ἰατρός ἔχει καθῆκον ἀληθείας πρός τόν ἀσθενῆ. Ὀφείλει νά ἐνημερώνει πλήρως καί κατανοητά τόν ἀσθενῆ γιά τήν πραγματική κατάσταση τῆς ὑγείας του, τό περιεχόμενο καί τά ἀποτελέσματα τῆς προτεινόμενης ἰατρικῆς

πράξης, τίς συνέπειες καί τούς ἐνδεχόμενους κινδύνους ἤ ἐπιπλοκές ἀπό τήν ἐκτέλεσή της, τίς ἐναλλακτικές προτάσεις, καθώς καί γιά τόν πιθανό χρόνο ἀποκατάστασης, ἔτσι ὥστε ὁ ἀσθενής νά μπορεῖ νά σχηματίζει πλήρη εἰκόνα τῶν ἰατρικῶν, κοινωνικῶν καί οἰκονομικῶν παραγόντων καί συνεπειῶν τῆς κατάστασής του καί νά προχωρεῖ, ἀνάλογα, στή λήψη ἀποφάσεων». **Ποιός ἀπό ὅλους ἐμᾶς μπορεῖ νά ἰσχυρισθεῖ, ὅτι ἐνημερώθηκε πλήρως γιά τό περιεχόμενο καί τά ἀποτελέσματα τῶν ἐμβολίων κατά τοῦ κορωνα-ἰοῦ, καθώς καί γιά τούς ἐνδεχόμενους κινδύνους ἤ ἐπιπλοκές τοῦ ἐμβολιασμοῦ, σχηματίζοντας πλήρη εἰκόνα τῆς κατάστασής του;**

Πέρα ἀπό τήν πλήρη ἐνημέρωση, ἀποτελεῖ προϋπόθεση τῆς ἔγκυρης συναίνεσης σέ ὁποιαδήποτε ἰατρική πράξη «**νά μήν εἶναι** (σ.σ. ἡ συναίνεση) **ἀποτέλεσμα πλάνης, ἀπάτης ἤ ἀπειλῆς καί νά μήν ἔρχεται σέ σύγκρουση μέ τά χρηστά ἤθη**». Ἀπό τή στιγμή πού ἕνα πλῆθος ἐργαζομένων, τόσο στόν ἰδιωτικό, ὅσο καί στό δημόσιο τομέα ἀπειλοῦνται μέ ἀπόλυση ἄν δέν ἐμβολιαστοῦν, ἡ συναίνεσή τους στόν ἐμβολιασμό δέν εἶναι ἀποτέλεσμα ἀπειλῆς; Ἀπό τή στιγμή κατά τήν ὁποία γιά τήν παραγωγή τῶν ἐμβολίων χρησιμοποιήθηκαν κύτταρα ἐκτρωθέντων ἐμβρύων δέν ἔρχεται ὁ ἐμβολιασμός καί ἡ τυχόν συναίνεση σέ αὐτόν σε σύγκρουση μέ τά χρηστά ἤθη;

Θά πρέπει ἐπίσης νά τονιστεῖ, ὅτι τό Ἐθνικό Πρόγραμμα Ἐμβολιασμῶν «**ἀπευθύνεται σέ εἰδικές καί εὐάλωτες ὁμάδες τοῦ πληθυσμοῦ**». Ἀκόμα καί σέ περίπτωση ἐμφάνισης μεταδοτικοῦ νοσήματος, πού ἐνδέχεται νά ἔχει σοβαρές ἐπιπτώσεις στή δημόσια ὑγεία δέν μπορεῖ νά ἐπιβληθεῖ μαζικός ἐμβολιασμός τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλά μόνο ὑποχρεωτικός ἐμβολιασμός συγκεκριμένης ὁμάδας τοῦ πληθυσμοῦ, ἐκτάκτως καί γιά συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 4 παρ.3 τοῦ ν. 4675/2020 «**Σέ περιπτώσεις ἐμφάνισης κινδύνου διάδοσης μεταδοτικοῦ νοσήματος, πού ἐνδέχεται νά ἔχει σοβαρές ἐπιπτώσεις στή δημόσια ὑγεία, μπορεῖ νά ἐπιβάλλεται, μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, μετά ἀπό γνώμη τῆς ΕΕΔΥ, ὑποχρεωτικότητα τοῦ ἐμβολιασμοῦ μέ σκοπό τήν ἀποτροπή τῆς διάδοσης τῆς νόσου. Μέ τήν ἀνωτέρω ἀπόφαση ὁρίζονται ἡ ὁμάδα τοῦ πληθυσμοῦ ὡς πρός τήν ὁποία καθίσταται ὑποχρεωτικός ὁ ἐμβολιασμός μέ καθορισμένο ἐμβόλιο, ἡ τυχόν καθορισμένη περιοχή ὑπαγωγῆς στήν ὑποχρεωτικότητα, τό χρονικό διάστημα ἰσχύος τῆς ὑποχρεωτικότητας τοῦ ἐμβολιασμοῦ, τό ὁποῖο πρέπει πάντοτε νά ἀποφασίζεται ὡς ἔκτακτο καί προσωρινό μέτρο προστασίας τῆς δημόσιας ὑγείας γιά συγκεκριμένη ὁμάδα τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ρύθμιση τῆς διαδικασίας τοῦ ἐμβολιασμοῦ καί κάθε ἄλλη σχετική λεπτομέρεια**».

Τά ἀνωτέρω τονίζονται στήν πρόσφατη ἀπόφαση 2387/2020 τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (στό ἑξῆς ΣτΕ). Ἡ ἀπόφαση ἀπέρριψε προσφυγή γονέων, τῶν ὁποίων ἡ κόρη ἀπομακρύνθηκε ἀπό παιδικό σταθμό τῆς Δράμας, ἐπειδή δέν ἦταν πλήρως ἐμβολιασμένη σύμφωνα μέ τό Ἐθνικό Πρόγραμμα Ἐμβολιασμῶν.

Τό ΣτΕ ἔκρινε, ὅτι: «**Τό μέτρο τοῦ ἐμβολιασμοῦ, καθ' ἑαυτό, συνιστᾶ σοβαρή μέν παρέμβαση στήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητας καί στήν ἰδιωτική ζωή τοῦ ἀτόμου καί δή στή σωματική καί ψυχική ἀκεραιότητα αὐτοῦ, πλήν ὅμως συνταγματικῶς ἀνεκτή, ὑπό τίς ἀκόλουθες προϋποθέσεις: α) ὅτι προβλέπεται ἀπό εἰδική νομοθεσία, υἱοθετοῦσα πλήρως τά ἔγκυρα καί τεκμηριωμένα ἐπιστημονικά, ἰατρικά καί ἐπιδημιολογικά πορίσματα στόν ἀντίστοιχο τομέα καί β) ὅτι παρέχεται δυνατότητα ἐξαίρεσης ἀπό τόν ἐμβολιασμό σέ εἰδικές ἀτομικές περιπτώσεις, γιά τίς ὁποῖες αὐτός ἀντενδείκνυται**». Καί σέ ἄλλο σημεῖο τῆς ἀπόφασης ἐπανέλαβε, ὅτι ἡ νομοθετική πρόβλεψη τοῦ ἐμβολιασμοῦ νηπίων καί παιδιῶν (σ.σ. καί ὄχι ὁλόκληρου τοῦ πληθυσμοῦ, μαζικά) «εἶναι πάντως ἀνεκτή χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, ὑπό τήν αὐτονόητη προϋπόθεση ὅτι οἱ σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις ἐρείδονται ἐπί ἐγκύρων καί τεκμηριωμένων ἐπιστημονικῶν δεδομένων κατά τά προεκτεθέντα».

Ὁ ἐμβολιασμός κατά τοῦ κορῶνα-ἰοῦ δέν βασίζεται σέ ἔγκυρα καί τεκμηριωμένα ἐπιστημονικά δεδομένα, διότι τά ἐμβόλια βρίσκονται ἀκόμα σέ πειραματικό στάδιο καί ὑπό δοκιμή. Ἔχει χορηγηθεῖ στά ἐμβόλια αὐτά ἄδεια κυκλοφορίας ὑπό αἵρεση, κατά τά ὁριζόμενα στό ἄρθρο 4 τοῦ Κανονισμοῦ 507/206 τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς. Σύμφωνα μέ τό ἐν λόγῳ ἄρθρο, ἄδεια κυκλοφορίας ὑπό αἵρεση μπορεῖ νά χορηγηθεῖ σέ ἕνα φάρμακο, ὅταν διαπιστώνεται ὅτι, ἐνῶ δέν ἔχουν ὑποβληθεῖ ἐκτενῆ κλινικά στοιχεῖα σχετικά μέ τήν ἀσφάλεια καί τήν ἀποτελεσματικότητα τοῦ φαρμάκου, τό ὄφελος γιά τή δημόσια ὑγεία ἀπό τήν ἄμεση διαθεσιμότητα στήν ἀγορά τοῦ ἐν λόγῳ φαρμάκου εἶναι μεγαλύτερο ἀπό τόν κίνδυνο πού ἐμπεριέχει τό γεγονός ὅτι ἀπαιτοῦνται ἀκόμη συμπληρωματικά στοιχεῖα. Μάλιστα, σύμφωνα μέ τό ἴδιο ἄρθρο, σέ καταστάσεις ἔκτακτης ἀνάγκης μπορεῖ νά χορηγηθεῖ σέ ἕνα φάρμακο ἄδεια κυκλοφορίας ὑπό αἵρεση, ἀκόμα καί ἐάν δέν ἔχουν ἀκόμα ὑποβληθεῖ ἐκτενῆ προκλινικά ἤ φαρμακευτικά στοιχεῖα.

Οἱ «εἰδικοί» ἐπιμένουν νά ἰσχυρίζονται, ὅτι βιώνουμε μία ὑγειονομική κρίση ἔκτακτης ἀνάγκης, ἐνῶ παραδέχονται ὅτι ἔχει χορηγηθεῖ στά ἐμβόλια κατά τοῦ κορῶνα-ἰοῦ ἄδεια κυκλοφορίας ὑπό αἵρεση. Μέ τόν τρόπο αὐτόν στήν οὐσία ὁμολογοῦν, ὅτι δέν ἔχουν στή διάθεσή τους οὔτε κἄν προκλινικά στοιχεῖα σχετικά μέ τήν ἀσφάλεια, ἀλλά καί τήν

ἀποτελεσματικότητα τῶν ἐμβολίων! Δέν μᾶς ἐξηγοῦν ὅμως, μέ ποιό τρόπο τά ἐμβόλια ἀμφίβολης ἀσφάλειας καί ἀποτελεσματικότητας προάγουν τήν (δημόσια) ὑγεία;

Οἱ παρασκευαστές τῶν ἐμβολίων ἔχουν δεσμευτεῖ νά πραγματοποιήσουν περισσότερες μελέτες καί δοκιμές μετά τήν κυκλοφορία τῶν ἐμβολίων, οἱ ὁποῖες ἀναμένεται νά ὁλοκληρωθοῦν τό Δεκέμβριο τοῦ ἔτους 2023. Στήν οὐσία, οἱ ἄνθρωποι πού ἐμβολιάζονται χρησιμοποιοῦνται ὡς «πειραματόζωα» πράγμα πού δέν μπορεῖ νά γίνει ἀνεκτό ἀπό τό Δίκαιο. Κατά τούς ὁρισμούς τοῦ Δικαίου, ὁ ἄνθρωπος εἶναι πάντοτε πρόσωπο καί δέν ἐπιτρέπεται ἡ μεταχείρισή του ὡσάν νά ἦταν πράγμα. Τυχόν ὑποχρεωτικότητα τοῦ ἐμβολιασμοῦ, μέ τέτοια μάλιστα ἀδοκίμαστα ἐμβόλια, θά ἀντέκειτο πρός τήν κατοχυρωμένη στό ἄρθρο 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Χώρας μας ἀξία τοῦ ἀνθρώπου.

Ὑποστηρίζεται μάλιστα, ὅτι ὁ ἐμβολιασμός ἑνός προσώπου παρά τή θέλησή του συνιστᾶ ἐξευτελιστική μεταχείριση τοῦ προσώπου, ἡ ὁποία ἀπαγορεύεται ἀπό τό Ἑλληνικό Σύνταγμα καί ἀπό σωρεία διεθνῶν κειμένων. Ἐξευτελιστική εἶναι ἡ μεταχείριση «πού ὑποβαθμίζει ἕνα ἄτομο ἀπέναντι στά ἄλλα καί ἀπέναντι στόν ἑαυτό του ἤ τό ὑποχρεώνει νά ἐνεργεῖ παρά τή θέληση ἤ τή συνείδησή του»[3].

Βρισκόμαστε, λοιπόν ἐνώπιον μίας ἀντίφασης: Ἀπό τή μία μεριά, τό ΕΔΔΑ ἔκρινε, ὅτι «ὁ ὑποχρεωτικός ἐμβολιασμός εἶναι ἀναγκαῖος σέ μία δημοκρατική κοινωνία» γιά τήν προστασία τῆς ὑγείας. Ἀπό τήν ἄλλη ὅμως δέν μπορεῖ νά γίνει ἀνεκτός ὁ ἐμβολιασμός κανενός προσώπου παρά τή θέλησή του καί ἀντίθετα πρός τή συνείδησή του, διότι μία τέτοια πρακτική θά συνιστοῦσε ἐξευτελιστική μεταχείριση προσβάλλουσα τήν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου. Καί ὅπως ὀρθά ἔχει τονιστεῖ: «**Ὁ σεβασμός τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου παραμένει τό ὕστατο κριτήριο τῆς πραγματικῆς δημοκρατίας**» (Π.Δ. Δαγτόγλου).

Ζωή Ἀγγελικούδη
Νομικός

Ὑποσημειώσεις:

1.https://www.capital.gr/diethni/3537636/-nai-ston-upoxreotiko-emboliasmo-apo-to-europaiko-dikastirio-dikaiomaton-tou-anthropou
2. Κουρούπη Κωνσταντίνου, Ἡ ὑποχρεωτικότητα τοῦ ἐμβολιασμοῦ σέ διεθνές καί εὐρωπαϊκό ἐπίπεδο, https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/i-ypoxreotikotita-tou-smvoliasmou-se-diethnes-kai-evropaiko-epipedo/
3. Ρούκουνα Ἐμμανουήλ, Διεθνής Προστασία τῶν Ἀνθρώπινων Δικαιωμάτων, Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας», Ἀθήνα 1996, σέλ. 139.

Τά κριτήρια τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως κατά τόν Ἅγιο Βικέντιο Λειρίνου

Στίς 24 Μαΐου ἑορτάζεται ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου θεολόγου Βικεντίου τοῦ Λειρίνου, ἑνός μεγάλου ἁγίου της Ὀρθοδοξίας πού ἔζησε τόν 5ο αἰώνα καί δίδαξε στήν (τότε ἀκόμη) Ὀρθόδοξη Δύση. Σύμφωνα μέ τόν βίο του, προτοῦ γίνει μοναχός κατεῖχε σημαντικές κοσμικές θέσεις, κατόρθωσε ὅμως νά ἀπεμπλακεῖ ἀπό τούς περισπασμούς αὐτούς καί ἐγκαταβίωσε στή Μονή πού εἶχε ἱδρύσει ὁ Ἅγιος Honoratus (16 Ἰανουαρίου) στίς Λερίνες Νήσους ἀπέναντι ἀπό τίς Κάννες, στή Νότια Γαλλία καί ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νά ἀναδειχθεῖ σέ ἕνα ἀπό τά πιό σημαντικά, ἄν καί λησμονημένα, κέντρα τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐνδεικτικά, ἀναφέρουμε ὅτι ὁ μαθητής τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί γνωστός ἀπό τή Φιλοκαλία Ἅγιος Κασσιανός ὁ Ρωμαῖος (29 Φεβρουαρίου) εἶχε τήν καλύτερη γνώμη καί στενούς δεσμούς μέ τή μοναστική κοινότητα τοῦ Λειρίνου καί μάλιστα εἶχε συνθέσει τό ἔργο του «Συνομιλίες» γιά τούς ἐκεῖ μοναχούς. Ἀνάμεσα δέ στούς ἁγίους πού ἔζησαν στή Μονή αὐτή ἀναφέρουμε τόν Ἅγιο Honoratus, πού, μέ τήν ἁπλῆ προσευχή του, ἔδιωξε τά φίδια ἀπό τό νησί τοῦ Λειρίνου, τόν Ἅγιο Lupus, ἐπίσκοπο τῆς πόλης Troyes (29 Ἰουλίου), ὁ ὁποῖος ἀντιμετώπισε κατά πρόσωπο τόν φοβερό ἀρχηγό τῶν Οὔννων Ἀττίλα καί χαρακτηρίσθηκε ὡς «**Πατήρ Πατέρων καί Ἐπίσκοπος Ἐπισκόπων**», τόν ταπεινό ἐπίσκοπο Ἅγιο Maximus τῆς Riez (27 Νοεμβρίου), τόν ὑπερασπιστή τῶν φτωχῶν καί ἐλευθερωτή τῶν αἰχμαλώτων Ἅγιο Hilary τῆς Arles (5 Μαΐου), τόν καταφρονητή τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος Ἅγιο Eucherius τῆς Lyons (16 Νοεμβρίου) καί τόν θαυματουργό Ἅγιο James τῆς Tarantaise (16 Ἰανουαρίου).

Ὁ ἅγιος Βικέντιος διακρίθηκε ἰδιαίτερα γιά τή γνώση τῶν Ἁγίων Γραφῶν, γιά τήν εὐγλωττία του καί γιά τήν ἁγιότητά του. Καθώς δέ ἔζησε σέ μιά πολύ ταραγμένη περίοδο, κατά τήν ὁποία πολλές αἱρέσεις εἶχαν προξενήσει σάλο στήν πορεία τῆς Ἐκκλησίας, προσπάθησε ἰδιαιτέρως νά ἀνεύρει καί νά διατυπώσει τά ἀσφαλῆ καί σαφῆ κριτήρια πού θά ἐπέτρεπαν στόν κάθε πιστό νά διακρίνει τήν ἀλήθεια καί νά ἀπορρίψει τήν πλάνη. Ἔτσι, λίγο μετά τήν Οἰκουμενική Σύνοδο τῆς Ἐφέσου τοῦ 431, πού καταδίκασε τόν Νεστοριανισμό, ἀποφάσισε, προαισθανόμενος τήν κοίμησή του, νά καταγράψει μέ συντομία καί ἐν εἴδει ὑπομνήματος σύντομους κανόνες γιά τή διάκριση τῆς ἀληθοῦς Πίστεως ἀπό τήν αἵρεση. Τό ὑπόμνημα αὐτό τιτλοφορήθηκε «Commonitorium» καί ἀποτελεῖ

ἕνα ἀπό τά πιό σημαντικά καί αὐθεντικά κείμενα τῆς Ὀρθοδοξίας πού παρουσιάζει διαρκῆ ἐπικαιρότητα.

Ὅπως εἶναι γνωστό, τό τελευταῖο ἔτος ἐπίσημα ὄργανα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διοίκησης καί τοπικοί Ἐπίσκοποι ἔλαβαν μέτρα περιοριστικά τῆς ἀτομικῆς καί τῆς συλλογικῆς Θ. Λατρείας, ἐπικαλούμενοι τό ὅτι ἡ προστασία τῆς δημόσιας ὑγείας συνιστοῦσε λόγο πού ἐπέτρεπε, ἄν δέν ἐπέβαλε, τήν κατ' οἰκονομίαν λήψη αὐτῶν τῶν μέτρων. Ἕνα μέρος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας φαίνεται ὅτι ἀποδέχθηκε τήν ἀνάγκη ἐφαρμογῆς τῶν μέτρων, ἐνῷ ἄλλα μέλη τῆς Ἐκκλησίας διαμαρτυρήθηκαν ἔντονα καί θεώρησαν τά μέτρα αὐτά ὡς μιά ἀπαράδεκτη «καινοτομία», ἀφοῦ δέν εἶχαν ἐφαρμοσθεῖ στό παρελθόν ἀνάλογα μέτρα, ὅταν, μάλιστα, οἱ ἐπιδημίες ἦσαν πολύ πιό συχνές, ἐκτεταμένες καί φονικές. Μέχρι σήμερα δέν ἔχει ὑπάρξει κάποια γεφύρωση τοῦ χάσματος πού φαίνεται νά χωρίζει τίς δύο πλευρές. Ἴσως, μάλιστα, μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου καί τήν λήψη ἐπιπλέον κρατικῶν ἐξαναγκαστικῶν-νομικῶν μέτρων γιά τή ρύθμιση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τάξης καί Λατρείας, τό χάσμα αὐτό νά διευρύνεται, φέροντας στήν ἐπιφάνεια καί ἄλλες διαφορές νοοτροπίας καί συμπεριφορᾶς ἀνάμεσα στίς δύο «παρατάξεις» ἐντός τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν ὄψει αὐτῶν, ἡ προσπάθεια τοῦ Ἁγίου Βικεντίου νά διατυπώσει τά ἀσφαλῆ καί σαφῆ κριτήρια τῆς Ὀρθοδοξίας ἀποκτᾶ στίς ἡμέρες μας –ξανά– ἰδιαίτερη ἐπικαιρότητα.

Γιά τόν λόγο αὐτό θά παραθέσουμε ἐκτενέστερα ἀποσπάσματα ἀπό τό σύντομο αὐτό «**Ὑπόμνημα**» τοῦ Ἁγίου Βικεντίου, ἀφοῦ μάλιστα, ἐξ ὅσων γνωρίζουμε, δέν κυκλοφορεῖ κάποια μετάφρασή του στήν Ἑλληνική γλῶσσα.

Στόν πρόλογο ὁ Ἅγιος διευκρινίζει ὅτι σκοπός του εἶναι «**νά καταγράψει μέ τήν πιστότητα ἑνός ἀφηγητή παρά μέ τήν ἐλευθερία ἑνός συγγραφέα αὐτά πού τούς παρέδωσαν οἱ προπάτορές τους**» καί ὅτι θά γράψει σέ ὕψος ἁπλό καί καθημερινό καί ὄχι φορτωμένο μέ στολίδια καί αὐστηρό. Διευκρινίζει ὅτι: «**γιά μένα εἶναι ἀρκετό νά δώσω στόν ἑαυτό μου ἕνα ὑπόμνημα, γιά νά ὑποβοηθεῖ τή μνήμη μου ἤ μᾶλλον γιά νά μέ βοηθήσει ἐνάντια στήν τάση μου νά ξεχνάω**» καί ὅτι «**θά προσπαθήσω μέ τή βοήθεια τοῦ Κυρίου νά τό ἐπιδιορθώνω καί νά τό συμπληρώνω λίγο-λίγο, μέρα μέ τή μέρα, ἐνθυμούμενος αὐτά πού ἔχω μάθει**» καί συμπληρώνει ὅτι προβαίνει σέ αὐτή τή διευκρίνιση οὕτως ὥστε, ἐάν κατά τύχη τό ὑπόμνημά του πέσει στά χέρια «**ἁγίων ἀνδρῶν, ἐκεῖνοι νά μήν τόν μεμφθοῦν βιαστικά, ὅταν θά δοῦν ὅτι μέσα σέ αὐτό ὑπάρχει ἡ δέσμευση ὅτι θά διορθωθεῖ καί θά συμπληρωθεῖ**».

Τό ἑπόμενο κεφάλαιο φέρει τόν τίτλο «**ἕνας γενικός κανόνας γιά τή διάκριση τῆς Ἀλήθειας τῆς Καθολικῆς Πίστης ἀπό τό Ψεῦδος**

τῆς Αἱρεσης». Στήν εἰσαγωγή του ἐκτίθεται ἡ μέθοδος τῆς ἀναζήτησης τοῦ κανόνα αὐτοῦ: «**Ἔχω συχνά συμβουλευθεῖ μέ προθυμία καί προσοχή πολλούς ἐξέχοντες γιά τήν ἁγιότητα καί τή μάθησή τους ἄνδρες σχετικά μέ τό πῶς καί μέ ποιόν σίγουρο καί, τρόπον τινά, γενικό/καθολικό (=universal) κανόνα θά εἶμαι ἱκανός νά ξεχωρίσω τήν ἀλήθεια τῆς Καθολικῆς Πίστης ἀπό τό Ψεῦδος τῆς Αἱρεσης**». Ἐν συνεχείᾳ γράφεται: «**Καί ἔχω πάντοτε καί σχεδόν σέ κάθε περίσταση λάβει τέτοιου εἴδους ἀπάντηση: Τό ὅτι ἐάν ἐγώ ἤ ὅποιος ἄλλος ἐπιθυμοῦμε νά ἐντοπίσουμε τίς ἀπάτες καί νά ἀποφύγουμε τίς παγίδες τῶν αἱρετικῶν πού προβάλλουν, καί νά παραμείνουμε σταθεροί καί κατηρτισμένοι στήν Καθολική πίστη, θά πρέπει, μέ τή βοήθεια τοῦ Κυρίου, νά ὀχυρώσουμε τήν πίστη μας μέ δύο τρόπους: πρώτον μέ τήν αὐθεντία τοῦ Θείου Νόμου καί ἔπειτα μέ τήν Παράδοση τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας**».

Ἀνακύπτει ὅμως λογικά το ἐρώτημα: «**ἀφοῦ ὁ Κανόνας τῆς Γραφῆς εἶναι πλήρης καί ἐπαρκής ἀπό μόνος του γιά τό καθετί καί, μάλιστα, περισσότερο ἀπό ἐπαρκής, ποιά ἀνάγκη ὑπάρχει νά συνδυασθεῖ μέ τήν αὐθεντία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἑρμηνείας;**», στό ὁποῖο ὁ συγγραφέας δίνει τήν ἀπάντηση: «**Γιά αὐτόν τόν λόγο –διότι λόγῳ τοῦ βάθους τῆς Ἁγίας Γραφῆς δέν τήν ἀποδέχονται ὅλοι ὑπό μία καί τήν αὐτή ἔννοια, ἀλλά ὁ ἕνας κατανοεῖ τίς λέξεις της μέ ἕναν τρόπο καί ἄλλο μέ ἄλλον, ἔτσι ὥστε νά φαίνεται ὅτι ἐπιδέχεται τόσο πολλές ἑρμηνεῖες ὅσους καί ἑρμηνευτές**». Μέ τόν τρόπο αὐτό ὁ Ἅγιος Βικέντιος ἐπισημαίνει τήν κρίσιμη ἀξία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καί Καθολικῆς ἑρμηνείας (ἐνν. τῆς Ἁγίας Γραφῆς).

Στή συνέχεια τοῦ κεφαλαίου προβαίνει στή διατύπωση τοῦ κριτηρίου ἐκείνου, γιά τό ὁποῖο ἔχει μείνει περισσότερο γνωστός στήν Ἐκκλησιαστική Ἱστορία: «**Ἀκόμη περισσότερο, στήν Καθολική Ἐκκλησία τήν ἴδια, ὅλη ἡ δυνατή μέριμνα πρέπει νά ληφθεῖ, ὥστε νά διασφαλισθεῖ ὅτι τηροῦμε αὐτό πού ἔχει πιστευθεῖ παντοῦ, πάντοτε καί ἀπό ὅλους. Διότι αὐτό εἶναι ἀληθῶς καί μέ τήν αὐστηρότατη ἔννοια «Καθολικό», αὐτό πού περιλαμβάνει τά πάντα γενικῶς, ὅπως ἡ ἴδια ἡ λέξη καί ἡ λογική τοῦ πράγματος τό φανερώνει. Αὐτόν τόν κανόνα θά τόν τηρήσουμε ἐάν ἀκολουθοῦμε τήν καθολικότητα (universality), ἀρχαιότητα (antiquity) καί συμφωνία (consent). Θά ἀκολουθοῦμε τήν καθολικότητα, ἐάν ὁμολογοῦμε ὅτι ἀληθής εἶναι ἐκείνη ἡ πίστη πού ὁμολογεῖ ὁλόκληρη ἡ Ἐκκλησία παντοῦ στόν κόσμο. Τήν ἀρχαιότητα, ἄν δέν ἀπομακρυνόμαστε γιά κανένα λόγο ἀπό τίς ἑρμηνεῖες ἐκεῖνες πού εἶναι φανερό ὅτι ἀναμφίβολα ἀσπάζονταν οἱ ἅγιοι πρόγονοί μας καί Πατέρες. Τήν συμφωνία, μέ ὅμοιο τρόπο, ἐάν προσκλίνουμε στούς ὁμόφωνους ὁρισμούς καί στίς ἀπο-**

φάσεις πού διατυπώθηκαν στήν ἀρχαιότητα ἀπό ὅλους ἤ τοὐλάχιστον ἀπό ὅλους σχεδόν τούς Ἱερεῖς καί τούς Διδασκάλους».

Στό ἑπόμενο κεφάλαιο ὁ Ἅγιος ἐπιχειρεῖ νά ἀπαντήσει σέ εὔλογα ἐρωτήματα σχετικά μέ τήν ἐπάρκεια ἑκάστου ἐκ τῶν κριτηρίων πού μόλις διατύπωσε μέ συντομία. «**Τί θά πράξει ἕνας Καθολικός (=Ὀρθόδοξος) Χριστιανός, ἐάν μιά μικρή μερίδα τῆς Ἐκκλησίας ἀποκόψει ἑαυτήν ἀπό τήν κοινωνία τῆς γενικῆς Πίστης;**» Ἡ ἀπάντηση δίδεται μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ κριτηρίου τῆς καθολικότητας καί εἶναι ἡ ἑξῆς: «**Τί ἄλλο, ἀπό τό νά προτιμήσει τή σταθερότητα ὅλου τοῦ Σώματος, ἀπό τήν ἀστάθεια ἑνός μολυσματικοῦ καί διεφθαρμένου μέλους;**». Ὑπάρχει, ὅμως, καί τό λογικό καί ἱστορικό ἐνδεχόμενο μιά αἵρεση νά ἐξαπλωθεῖ σέ ὁλόκληρη τήν Ἐκκλησία σέ μιά ἱστορική περίοδο, ὅπως ἔγινε, θά μᾶς ἀναφέρει ὁ συγγραφέας, «**ὅταν τό δηλητήριο τοῦ Ἀρείου εἶχε μολύνει ἕνα ὄχι ἀσήμαντο κομμάτι τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά σχεδόν ὁλόκληρο τόν κόσμο**» καί «**εἶχε πάρει αἰχμάλωτο τόν Αὐτοκράτορα (=τόν Κωνστάντιο) καί εἶχε ὑποτάξει ὅλα τα σημαίνοντα πρόσωπα τῶν ἀνακτόρων σέ νέους νόμους, χωρίς νά σταματήσει νά περιλαμβάνει τά πάντα σέ σύγχυση, ἀναστατώνοντας τά πάντα, ἰδιωτικά καί δημόσια, ἱερά καί κοινά**». «**Τί θά συμβεῖ, ἐάν κάποια νέα ἀρρώστια (=αἵρεση) θελήσει νά μολύνει ὄχι ἁπλῶς μιά ἀσήμαντη μερίδα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά τό ὅλον αὐτῆς;**» Ἡ ἀπάντηση μέ βάση τό κριτήριο τῆς ἀρχαιότητας εἶναι ἡ ἑξῆς: «**Τότε θά πρέπει ὁ Καθολικός Χριστιανός νά διαχωρίσει τή θέση του καί νά προσκολληθεῖ στήν ἀρχαιότητα, ἡ ὁποία δέν μπορεῖ νά ἀπατηθεῖ ἀπό ὁποιαδήποτε ἀπάτη ἤ καινοτομία τῆς ἐποχῆς του**».

Ὑπάρχει, ὅμως, καί τό ἐνδεχόμενο, ὁ Χριστιανός, πού θά στραφεῖ στήν ἀρχαιότητα, δηλαδή στίς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, νά μήν ἀνεύρει κάποια ἀναγνωρισμένη ἀπόφαση Ἐκκλησιαστικῆς Συνόδου σχετικά μέ τό ζήτημα πού τόν ἀπασχολεῖ. Στήν περίπτωση αὐτή, κατά τόν Ἅγιο Βικέντιο, θά πρέπει κανείς νά ἀναζητήσει αὐτά πού ἔχουν εἰπωθεῖ ἤ γραφεῖ «**ὄχι ἀπό ἕναν ἤ δύο**» ἀπό τούς ἀναγνωρισμένους καί ἐγκρίτους «ἀρχαίους» Πατέρες, ἀλλά αὐτά πού ἔχουν εἰπωθεῖ «**ἀπό ὅλους ἐξ ἴσου, φανερά, συχνά καί ἐπίμονα**». Κατά τόν Ἅγιο «**ἐάν κάποιος διδάσκει, ὅποιος καί ἐάν εἶναι, κάτι διαφορετικό ἀπό ὅλους ἤ ἀντίθετα μέ ὅλους, ἀκόμα καί ἐάν εἶναι ἅγιος καί σοφός, ἄς εἶναι καί Ἐπίσκοπος, ἄς εἶναι ὁμολογητής, ἄς εἶναι καί μάρτυρας, αὐτό πού διδάσκει θά πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς μιά ἰδιωτική του γνώμη καί νά διαχωρισθεῖ ἀπό τήν κοινή, δημόσια καί γενική πεποίθηση**». Διότι, ὅπως προειδοποίησε ὁ Μωϋσῆς στό Δευτερονόμιο (13,2): «**Ἄν παρουσιαστεῖ ἀνάμεσά σας κάποιος προφήτης ἤ ὀνειροκρίτης καί σᾶς δώσει ἕνα σημεῖο ἤ κάνει κάποιο θαῦμα καί τό σημεῖο ἤ τό θαῦμα πραγ-**

ματοποιηθεῖ, μέ σκοπό μετά νά σᾶς προσκαλέσει νά ἀκολουθήσετε καί νά λατρεύσετε ἄλλους θεούς πού δέν τούς γνωρίζετε, μήν τόν ἀκούσετε ἐκεῖνο τόν προφήτη καί τόν ὀνειροκρίτη, γιατί ὁ Κύριος, ὁ Θεός σας, θέλει νά σᾶς δοκιμάσει γιά νά δεῖ ἄν τόν ἀγαπᾶτε μέ ὅλη τήν καρδιά σας καί μέ ὅλη τήν ψυχή σας».

Σέ ἄλλο σημεῖο τοῦ ἔργου τοῦ ὁ Ἅγιος παραθέτει τήν ὁδηγία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρός τόν Τιμόθεο (1η Ἐπιστολή, 6, 20): «**Ὦ Τιμόθεε τήν παρακαταθήκην φύλαξον**». Ἑρμηνεύοντας τήν παραγγελία αὐτή, ὁ Ἅγιος Βικέντιος ἐρωτᾶ: «**ποιά εἶναι ἡ παρακαταθήκη; Αὐτό τό ὁποῖο ἔχουν ἐμπιστευθεῖ σέ σένα, ὄχι αὐτό τό ὁποῖο ἐσύ ὁ ἴδιος ἐπινόησες. Ἕνα ἀντικείμενο ὄχι ἐπινόησης, ἀλλά μάθησης, ὄχι ἰδιωτικῆς ἀποδοχῆς, ἀλλά δημόσιας παράδοσης, ἕνα ἀντικείμενο πού σοῦ δόθηκε, ὄχι πού ἐσύ προέβαλες, καί ὡς πρός τό ὁποῖο δεσμεύεσαι νά εἶσαι ὄχι ὁ συγγραφέας, ἀλλά ὁ φύλακας, ὄχι ὁ δάσκαλος, ἀλλά ὁ μαθητής, ὄχι ὁ ἡγέτης, ἀλλά ὁ ἀκόλουθος. Σοῦ ἔχουν ἐμπιστευθεῖ χρυσό, νά ἐπιστρέψεις χρυσό. Μήν δώσεις κάποιο ὑποκατάστατο**».

Θά ἦταν, ὅμως, λάθος νά θεωρήσει κανείς ὅτι ὁ Ἅγιος κήρυττε ἕναν κακῶς ἐννοούμενο συντηρητισμό. Διότι συνεχίζοντας γράφει: «**ἐάν ὁ Θεός σου δώρησε νοῦ, ἱκανότητα, μάθηση, τότε γίνε ἕνας Βεσελεήλ τῆς πνευματικῆς κιβωτοῦ, χάραξε τούς πολύτιμους λίθους τῆς Θείας διδασκαλίας, ἅρμοσέ τους μέ ἀκρίβεια, στόλισέ τους μέ ἱκανότητα, πρόσθεσε αἴγλη, χάρη, ὁμορφιά. Κάνε ξεκάθαρα ἀντιληπτό αὐτό, πού προηγουμένως πιστευόταν, χωρίς νά γίνεται πλήρως κατανοητό… Ὅμως, δίδασκε τίς ἀλήθειες ὅπως τίς ἔχεις μάθει, οὕτως ὥστε ἄν καί ὁμιλεῖς μέ καινούργιο τρόπο, αὐτό γιά τό ὁποῖο ὁμιλεῖς δέν θά εἶναι καινούργιο**». Καί ἐπίσης: «**Ἀλλά κάποιος μπορεῖ νά ρωτήσει ἴσως: δέν θά ὑπάρχει λοιπόν καμιά πρόοδος στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ; Σίγουρα, ὅλη ἡ δυνατή πρόοδος. Διότι ποιό ὄν θά μποροῦσε νά ὑπάρξει, τόσο φθονερό γιά τούς ἀνθρώπους καί τόσο γεμάτο μίσος γιά τόν Θεό, ὥστε νά ἐπιχειρήσει νά τήν ἀπαγορεύσει; Ὅμως μέ τόν ὅρο ὅτι θά πρόκειται γιά ἀληθῆ πρόοδο καί ὄχι γιά ἀλλοίωση τῆς πίστης. Διότι κάτι προοδεύει, ὅταν μεγενθύνεται αὐτό τό ἴδιο καί ὄχι ὅταν μεταμορφώνεται σέ κάτι ἄλλο… Ἡ ἀνάπτυξη τῆς θρησκείας στήν ψυχή πρέπει νά εἶναι ἀνάλογη μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ σώματος, τό ὁποῖο ἄν καί μέ τήν πάροδο τῶν ἐτῶν ἀναπτύσσεται καί προσλαμβάνει τό πλῆρες μέγεθός του, ὅμως παραμένει τό αὐτό...**».

Ὅπως, προαναφέραμε, ὁ Ἅγιος Βικέντιος ἐπιχείρησε νά διατυπώσει κριτήρια ἀσφαλῆ καί σαφῆ γιά τή διάκριση τῆς Πίστης ἀπό τήν αἵρεση καί ἐπιφόρτισε κάθε ἕνα Ὀρθόδοξο Χριστιανό μέ τό καθῆκον νά τά ἐφαρμόσει, κατά τίς δυνάμεις του ἕκαστος, σέ κάθε περίσταση πού

ἀνακύπτουν διαφωνίες στούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δέ περιττό νά ποῦμε ὅτι αὐτό τό καθῆκον ἀποκτᾶ πρόσθετη βαρύτητα στίς ἡμέρες μας, κατά τίς ὁποῖες ἐλήφθησαν στήν Ἑλλάδα μέτρα πράγματι πρωτόγνωρα, πού δέν φαίνεται νά ἔχουν τή μαρτυρία τῆς Καθολικότητας, τῆς ἀρχαιότητας καί τῆς ὁμοφωνίας.

Νομομαθής

Ψυχοσάββατον Πεντηκοσταρίου

«Θάνατε, ὡς πικρόν σου τό μνημόσυνον ἐν ἀνθρώποις»!

(Ἐκκλησιαστής)

Ὁ Ἅγιος Ἱεράρχης τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας **Ἰγνάτιος Μπριαντσιανίνωφ** (1807-1867), Ἐπίσκοπος Καυκάσου καί Μαύρης Θαλάσσης, πού ἡ ζωή του ἦταν σχετικά σύντομη (ἐκοιμήθη 60 ἐτῶν), ὑπῆρξεν ἐν τούτοις πολυγραφότατος. Ἡ προσωπικότητα καί διδασκαλία του σφράγισε τόν 19ον αἰῶνα στήν Ρωσία καί γέμισε τούς πνευματικούς σιτοβολῶνες αὐτῆς, οὕτως ὥστε οἱ Ρῶσοι νά ἀντέξουν πνευματικά κατά τήν ἑβδομηκονταετῆ περίοδο τῶν «ἰσχνῶν ἀγελάδων», πού δέν ἄφησε τίποτε ὄρθιο στήν Ἐκκλησία αὐτή, μέ τούς ἀπινεῖς διωγμούς κατ' αὐτῆς. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 30 Ἀπριλίου, ἡμέρα τῆς μακαρίας ἐν Κυρίῳ κοιμήσεώς του.

Στή συνέχεια παρατίθεται ἕνα κείμενό του, σχετικά μέ τόν θάνατο, τό κοινόφλητο χρέος ὅλων μας. Ἡ ἀντιγραφή εἶναι ἀπό ἔκδοση ἐπιμελημένη τῆς Σεβασμίας **Ἱερᾶς Μονῆς Παρακλήτου** - Ὠρωποῦ Ἀττικῆς. Στό κείμενο, ὁ Ἅγιος μᾶς περιγράφει τά συναισθήματά του, ἀπό ἐπίσκεψή του στό κοιμητήριο τῆς γενέτειράς του, ὅπου καί οἱ τάφοι τῶν συγγενῶν του. Τό κείμενο δέν χρήζει σχολιασμοῦ. Ἀπό μόνο του ἀποτελεῖ τήν καλύτερη διδασκαλία γιά ὅλους μας, πού ἀξιωνόμαστε καί φέτος νά ἑορτάσουμε τήν μνήμη πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων Χριστιανῶν. Ὁ μόνος ἴσως σχολιασμός, πού θά ἄξιζε νά σημειωθεῖ, πρίν τήν παράθεση τοῦ κειμένου, εἶναι ὁ ἐκ μέρους τοῦ Ἁγίου χαρακτηρισμός (σέ ἄλλο κείμενο, πού θά δημοσιεύσουμε προσεχῶς) τῆς παρούσης προσκαίρου ζωῆς ὡς «**ξενοδοχείου**». Τό ὁποιοδήποτε «ξενοδοχεῖο», ἀκόμα καί τῶν περισσοτέρων «ἀστέρων», δέν παύει νά εἶναι κάτι ξένο πρός τό σπίτι μας. Τό χρησιμοποιοῦμε ἀναγκαστικά καί ὑποχρεωτικά, ὅταν οἱ διάφορες συγκυρίες καί περιστάσεις τῆς ζωῆς μας, μᾶς ὁδηγοῦν γιά πρόσκαιρο χρονικό διάστημα ἐκτός οἰκίας. Ἀλλοίμονο, ἄν αὐτό τό πρόσκαιρο γιά μᾶς ξενοδοχεῖο, τραβήξει ὅλο τό ἐνδιαφέρον καί τήν ἀγάπη μας, σάν νά ἐπρόκειτο νά ἀντικαταστήσει ἤ ὑποκαταστήσει τό πραγ-

ματικό «σπίτι μας», τό αἰώνιο. Οὐ γάρ ἔχομεν ᾧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλά τήν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.

Ἀλλά, ἄς ἀφήσουμε τόν ἌγιοἹεράρχη νά μᾶς μιλήσει ὁ ἴδιος. (Ἄχ! καί νά τοῦ εἶχε χαρίσει ὁ Κύριος ἔτη πολλά, πόσα περισσότερα θά μᾶς ἄφηνε ὡς κληρονομιά!):

Ἁγίου Ἰγνατίου Μπριαντσιανίνοφ (1807-1867)
Σκέψεις ἐπί τοῦ κοιμητηρίου τῆς γενέτειράς του

(Τό χωριό Ποκρόφσκογιε, τοῦ νομοῦ Βολόγκντα)

Ὕστερα ἀπό πολύχρονη ἀπουσία, ἐπισκέφθηκα τό γραφικό χωριό, ὅπου γεννήθηκα. Ἀνήκει στήν οἰκογένειά μας ἀπό πολύ παλιά. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἕνα μεγαλόπρεπο κοιμητήριο, πού τό σκιάζουν αἰωνόβια δένδρα. Κάτω ἀπό τίς πυκνές φυλλωσιές τῶν δένδρων ἀναπαύονται τά λείψανα ἐκείνων πού τά φύτεψαν.

Ἤρθα στό κοιμητήριο. Πάνω στούς τάφους ἀκούστηκαν οἱ πένθιμοι

ἀλλά συνάμα καί παρηγορητικοί ὕμνοι τοῦ Μνημοσύνου. Ὁ ἀέρας σάλευε τίς δεντροκορφές. Τά φύλλα, μέ τό θρόισμά τους, λές καί πάσχιζαν νά σκεπάσουν τίς φωνές τῶν ἱερέων, πού ἔψαλλαν κατανυκτικά. Ἄκουσα νά μνημονεύουν τά ὀνόματα τῶν νεκρῶν-ζωντανῶν μέσα στήν καρδιά μου: τῆς μητέρας μου, τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν παππούδων μου, τῶν προπαππούδων μου.

Τί μόνωση στό κοιμητήρι! Τί θαυμαστή, ἱερή ἡσυχία! Τί ἀναμνήσεις! Τί παράξενη, πολυχρόνια ζωή! Πρόσεχα τούς ὡραίους ὕμνους τοῦ Μνημοσύνου. Στήν ἀρχή μέ κυρίεψε ἕνα αἴσθημα λύπης, ἀλλά ἔπειτα σιγά-σιγά διαλύθηκε. Καθώς τό Μνημόσυνο τελείωνε, μιά ἁπαλή παρηγοριά πῆρε τή θέση τῆς λύπης. Οἱ ἐκκλησιαστικοί ὕμνοι, μέ τήν πνευματική τους τερπνότητα, ἀπομάκρυναν τή ζωντανή θύμηση τῶν «κεκοιμημένων», ἀναγγέλλοντας τήν ἀνάσταση, πού τούς περίμενε, περιγράφοντας τή μακάρια ζωή τους καί προσκαλῶντας ὅλους σ' αὐτή τή ζωή. Αἰωνόβια δένδρα τριγύριζαν τούς τάφους τῶν προπαππούδων μου. Τά τεράστια καί πυκνόφυλλα κλαδιά ἔριχναν τήν παχιά σκιά τους πάνω στά μνήματα, ὅπου ἀναπαύοταν ἡ πολυμελής οἰκογένεια. Πολλῶν γενιῶν τά λείψανα ἦταν ἐκεῖ! Γῆ! Γῆ! Οἱ ἀνθρώπινες γενιές ἐναλλάσσονται στήν ἐπιφάνειά σου, ὅπως τά φύλλα στά δένδρα. Εὐχάριστα πρασινίζουν, παρηγορητικά κι ἀθῶα θροΐζουν αὐτά τά φυλλαράκια, πού ἀλαφροσαλεύουν μέ τήν ἁπαλή ἀνάσα τοῦ ἀνοιξιάτικου ἀέρα. Μά σάν ἔρθει τό φθινόπωρο, θά κιτρινίσουν, θά πέσουν ἀπό τά δένδρα πάνω στούς τάφους καί θά σαπίσουν ἐκεῖ! Τήν ἄνοιξη, πάλι, ἄλλα φυλλαράκια θά ἐμφανιστοῦν στά κλαδιά, γιά νά ζήσουν κι αὐτά λίγο μόνο, πρίν κιτρινίσουν, πέσουν καί σαπίσουν… Τί εἶναι ἡ ζωή μας; Σχεδόν ὅ, τι καί ἡ ζωή ἑνός φύλλου στό δένδρο. (20 Μαΐου 1848)».

Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἀλλά – γιατί ὄχι – καί τῷ Ἁγίῳ Ἰγνατίῳ καί ἄς παραθέσουμε ὡς ἀκροτελεύτιο ἐπίλογο τόν ὕμνο τῆς Παρακλητικῆς (Ὄρθρος Σαββάτου, ἦχος Β'):

Οἴμοι οἷον ἀγῶνα ἔχει ἡ ψυχή, χωριζομένη ἐκ τοῦ σώματος!
Οἴμοι πόσα δακρύει τότε, καί οὐχ ὑπάρχει ὁ ἐλεῶν αὐτήν!
Πρός τούς Ἀγγέλους τά ὄμματα ρέπουσα, ἄπρακτα καθικετεύει.
Πρός τούς ἀνθρώπους τάς χεῖρας ἐκτείνουσα, οὐκ ἔχει τόν βοηθοῦντα.
Διό ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἐννοήσαντες ἡμῶν τό βραχύ τῆς ζωῆς,
τοῖς μεταστᾶσι τήν ἀνάπαυσιν, παρά Χριστοῦ αἰτησώμεθα,
καί ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τό μέγα ἔλεος.

Καλό καλοκαίρι!

Μοναχός Νεκτάριος

Κελλίον Ἁγ. Νικολάου Μπουραζέρη - Μετόχιον Ἱ. Μ. Χιλανδαρίου
Καρυαί – ΑΓ. ΟΡΟΣ

Η ΛΟΓΧΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ!

Εἶναι πολλά τά χρόνια πού μᾶς χωρίζουν ἀπό ἐκείνη τή ζεστή μέρα, τήν 26η μέρα τοῦ μηνός Ἰουνίου τοῦ 363. Ἐκείνη τήν ἡμέρα, ὁ Ρωμαϊκός στρατός ἀγωνιζόταν ἐναντίον τῶν Περσῶν, πού τούς ἀκολουθοῦσαν, τυλίγοντάς τους σέ ἕνα κύκλο πού ὁλοένα καί ἔσφιγγε, παίζοντας μαζί τους κλεφτοπόλεμο, στίς μακρινές, καυτές πεδιάδες τῆς Ἀνατολῆς.

Ὁ αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων, ἀγνοῶντας τόν ἄμεσο κίνδυνο τῆς αὐτοκρατορίας ἀπό τά Γοτθικά φῦλα, τά ὁποῖα ἀπειλοῦσαν νά καταλύσουν τό δυτικό της τμῆμα καί τήν ἴδια τή Ρώμη, στράφηκε νά πολεμήσει τούς Πέρσες, πού, ὄχι μόνο δέν τόν ἐνοχλοῦσαν, ἀλλά τοῦ εἶχαν ζητήσει καί συνθήκη φιλίας, τήν ὁποία ἀπέρριψε μέ ἀλαζονεία! Γιατί; Γιατί εἶχε τήν πεποίθηση ὅτι μέσα του ζοῦσε τό πνεῦμα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου!

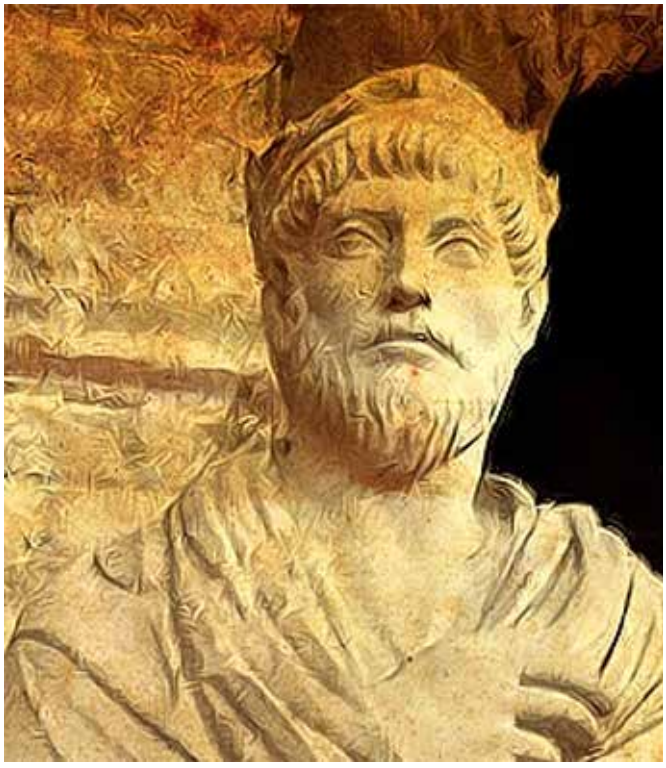

Ἔτσι, ἀφοῦ κατάφερε μέ μεγάλη δυσκολία νά φέρει τόν στρατό του καί νά κατεβάσει τά 1000 πλοῖα τοῦ στόλου του μπροστά στήν μεγάλη πόλη Κτησιφῶντα, ἀποφάσισε ξαφνικά νά μήν τήν πολιορκήσει, ἀλλά νά βάλει φωτιά στά ἴδια του τά πλοῖα καί νά πάρει τό δρόμο τῆς ὑποχώρησης, καίγοντας τά πάντα στό πέρασμά του καί καταδικάζοντας τούς στρατιῶτες του σέ μιά μαρτυρική πορεία, πεινασμένους, διψασμένους, ἐξαντλημένους καί ἀποδεκατισμένους ἀπό τίς συνεχεῖς συρράξεις μέ τόν Περσικό στρατό!

Τό ὄνομα τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα; **Ἰουλιανός!** Κι ἦταν ἀνηψιός τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου κι ὁ τελευταῖος ἡγεμόνας ἀπό τήν οἰκογένειά του. Κάποιοι τόν ὀνόμασαν φιλόσοφο, ὁραματιστή, ἀσκητή, εὐαίσθητο καί γενναῖο στρατηγό μέ μεγάλη ἀγάπη στούς στρατιῶτες του, τῶν ὁποίων τίς

κακουχίες συμμεριζόταν (ειδικά ὅταν τίς προκαλοῦσε ὁ ἴδιος!).

Ἡ προσωπικότητά του δίχασε –καί ἐξακολουθεῖ νά διχάζει– ἀκόμα καί σύγχρονους ἱστορικούς. Οἱ ἀπόψεις διίστανται ἀπό: «***ἕνας ἐπιδεξιομανής, ψευτο-διανοούμενος, ἀντι-Χριστιανός ἀπολυτάρχης, τοῦ ὁποίου οἱ φιλοδοξίες ξεπερνοῦσαν κατά πολύ τίς περιορισμένες δυνατότητες***»[1] , μέχρι : «***Παρόλο πού ἡ διαρκής μου προσπάθεια εἶναι νά ὑμνήσω τά ἐγκώμια αὐτοῦ τοῦ ἥρωα, βρίσκω τίς λέξεις πολύ ἀνεπαρκεῖς γιά τό μεγαλεῖο τῶν κατορθωμάτων του***».[2]

Ἡ Ἱστορία τόν ὀνομάζει ἁπλᾶ, Παραβάτη!

Τήν Ἱστορία, ὅμως, λέγεται ὅτι τή γράφουν οἱ νικητές, δηλαδή, στήν προκειμένη περίπτωση, οἱ "κακοί" Χριστιανοί. Γιά αὐτό τό λόγο, ἐγώ **θά σᾶς διηγηθῶ τή μαρτυρία ἑνός εἰδωλολάτρη, φίλου καί μεγάλου θαυμαστή τοῦ αὐτοκράτορα Ἰουλιανοῦ, τοῦ Ἕλληνα Ἀμμιανοῦ Μαρκελλίνου**, ὁ ὁποῖος ἔζησε κοντά του καί τόν συνώδευε καί ἐκείνη τή μέρα, στήν ἐκστρατεία του κατά τῶν Περσῶν[3].

Ἐκεῖνος μᾶς περιγράφει πώς, τήν παραμονή αὐτῆς τῆς μέρας, ὁ Ἰουλιανός ξύπνησε μέσα στή νύχτα, καί, παριστάνοντας τόν Ἰούλιο Καίσαρα (ὅλα τά μεγάλα πνεύματα τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν φαίνεται ὅτι εἶχαν μαζευτεῖ μέσα του!) καθόταν καί ἔγραφε στή σκηνή του, βυθισμένος σε βαθύ διαλογισμό.[4] Ὁ ἴδιος διηγήθηκε στούς πιό κοντινούς του, ὅτι, μέσα στό σκοτάδι, εἶδε τό Πνεῦμα τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ, ὅπως τό εἶχε ξαναδεῖ στή Γαλατία, ὅταν ἐπρόκειτο νά γίνει Αὔγουστος. Αὐτή τή φορά, ὅμως, τό Πνεῦμα ἀναχωροῦσε ἀπό τή σκηνή του, μέ καλυμμένο τό κεφάλι καί τό Κέρας τῆς Ἀφθονίας, πού κρατοῦσε στό χέρι του. Καί, συνεχίζει, παραθέτοντας μιά σειρά ἀπό δυσοίωνα γεγονότα, πού τόν κράτησαν ὅλη τή νύχτα ξάγρυπνο.

Τήν ἑπόμενη μέρα, 26η τοῦ Ἰουνίου (ἤ 23η κατά τόν Μαρκελλῖνο) ὁ Ρωμαϊκός στρατός συνέχισε τήν πορεία του, μέ τούς ἐχθρούς νά παρακολουθοῦν τό κάθε τους βῆμα, καί ἀπό τούς γύρω λόφους, ἀλλά καί πιό κοντά τους, κρυμμένοι στά δέντρα καί τήν πυκνή βλάστηση. Καί ἦταν τόση ἡ νευρικότητα καί ὁ φόβος τῶν Ρωμαίων (ἰδιαίτερα τούς τρομοκρατοῦσαν οἱ πολεμικοί ἐλέφαντες τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ), ὥστε δέν σκέφτηκαν κἄν νά χτίσουν ἕνα πρόχειρο ὀχύρωμα ἀπό κορμούς δέντρων!

---

1. Woods D., Review of Tougher S., Julian the Apostate, Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007, in Classics Ireland 14 (2007) p.141 ff.

2. Libanius, Funeral Oration Upon the Emperor Julian.

3. Ἀμμιανός Μαρκελλῖνος : Εἰδωλολάτρης Ρωμαῖος στρατιώτης και ἱστορικός, Ἑλληνικῆς καταγωγῆς ἀπό τήν Ἀντιόχεια. Γεννήθηκε περίπου το 330 μ. Χ καί πέθανε κάπου ἀνάμεσα στό 391 μέ 400 μ. Χ. Ἔγραψε τήν ἱστορία τῶν τελευταίων Ρωμαίων αὐτοκρατόρων (Res Gestae) ἀπό τήν ἐνθρόνιση τοῦ Νέρβα (96) μέχρι τόν θάνατο τοῦ Οὐαλλεντιανοῦ στή μάχη τῆς Ἀδριανουπόλεως, τό 378 μ. Χ.

4. Ammianus Marcellinus 24,6

Ὅταν ἡ πρώτη επίθεση ἦρθε στήν ὀπισθοφυλακή, ὁ αὐτοκράτορας δέν σκέφτηκε νά φορέσει οὔτε τήν πανοπλία του, ἤ, ἴσως ζεσταινόταν πολύ καί ἤθελε νά εἶναι πιό εὐκίνητος. Καί ὅταν ἀκολούθησε ἡ δεύτερη κυκλωτερή ἐπίθεση στό κέντρο ἀπό μιά ὁμάδα Πάρθους καβαλλάρηδες, σέ συν-

δυασμό μέ τούς φοβερούς ἐλέφαντες, πού τόσο ἀντιπαθοῦσαν, ὥστε δέν ἄντεχαν οὔτε κἄν νά τούς βλέπουν οἱ Ρωμαῖοι, τότε ἄρχισε νά τρέχει πέραδῶθε, προσπαθῶντας νά καλύψει ὅλα τά μέτωπα.

Καί τότε, γράφει ἐπί λέξει ὁ Μαρκελλῖνος: «***Μία λόγχη τοῦ ἱππικοῦ, ὁδηγημένη, κανείς δέν ξέρει ἀπό ποιόν, ἔξυσε τόν βραχίονά του, διαπέρασε τά πλευρά του καί σφηνώθηκε στό κάτω μέρος τοῦ ἥπατός του. Προσπάθησε νά τήν τραβήξει ἔξω μέ τό δεξί του χέρι, ἀλλά καί οἱ δύο πλευρές τῆς λόγχης ἦσαν κοφτερές κι αἰσθάνθηκε τά δάχτυλά του νά κόβονται μέχρι τό κόκκαλο. Ἔπεσε ἀπό τό ἄλογό του, δημιουργήθηκε ἕνας συνωστισμός στό σημεῖο ἐκεῖνο καί μεταφέρθηκε στή σκηνή του, ὅπου τοῦ δόθηκε ἰατρική βοήθεια***».[5] Τό ἴδιο βράδυ πέθανε, ἐν μέσῳ φιλοσοφικῆς συζητήσεως, κατά τόν θαυμαστή του ἱστορικό, γεγονός, γιά τό ὁποῖο μποροῦμε νά ἀμφιβάλλουμε, νομίζω, **γιατί θάνατος ἀπό μια τέτοια πληγή, ἔχει τόσο φοβερούς πόνους, ὥστε ἡ φιλοσοφική συζήτηση θά ἦταν μᾶλλον ἀδύνατη**. Γιά νά εἴμαστε πάντως ὑπέρ τό δέον ἀντικειμενικοί, ἄς μήν δεχτοῦμε καί τό «Νενίκηκάς με Ναζωραῖε», πληροφορία, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπό χριστιανικές πηγές.

Θά μπορούσαμε ὅμως νά τήν δεχτοῦμε, γιατί εἶναι μιά πραγματικότητα. Ἡ ἀντιπαράθεση τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἦταν ἀνάμεσα στόν ἴδιο

5. Ammianus Marcellinus Res Gestae Book 23,3: Translation Walter Hamilton, 1986. Penguin Books 2004. Μετ. Ἀπό τήν Ἀγγλική μετάφραση τοῦ Λατινικοῦ κειμένου.

προσωπικά, καί στόν Χριστό. Δηλαδή, ἔστησε τό πρόσωπό του ἀπέναντι στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί κάλεσε τούς ἀνθρώπους, τῆς ἐποχῆς του, πού τόν γνώρισαν καί θαύμασαν τίς περίφημες "ἀρετές" του, τό περίφημο μορφωμένο καί μέ πολλές περγαμηνές μυαλό του, κάλεσε τούς στρατιῶτες του, πού εἶχαν ζήσει ἀπό κοντά τήν ἀσκητική ζωή του καί τή γενναιότητά του (ἀλλά εἶχαν ὑποστεῖ καί τίς συνέπειες τῆς ἀνοησίας του), κάλεσε ὅλη τήν τότε γνωστή οἰκουμένη, τέλος πάντων, νά τόν ἐπιλέξει, αὐτόν, ἀντί τόν Χριστό. Τούς κάλεσε, ἀσκῶντας ὅλο τό βάρος τῆς ἀπόλυτης ἐξουσίας του.

Ὅσοι, τώρα, ἱστορικοί ὑποστηρίζουν ὅτι δέν δίωξε τούς χριστιανούς, ἐπειδή τό 362 , ὅταν ἔβγαλε τό διάταγμα, πού ἐπανέφερε τήν εἰδωλολατρεία σάν ἐπίσημη θρησκεία, τό συνώδευε καί ἀπό μία διακήρυξη ἀνεξιθρησκείας, αὐτοί μποροῦν νά πᾶνε νά ἐνημερώσουν καί τόν ἅγιο Μάρτυρα Ἀρτέμιο, τόν ἅγιο Μάρτυρα Θεοδώρητο τόν πρεσβύτερο, τόν ἅγιο Μάρτυρα Δομέτιο καί ὅλους τούς ἄλλους πού δέν τό πληροφορήθηκαν καί ἔκαναν τό λάθος νά ἐπιλέξουν τόν Χριστό ἀντί γιά τόν ... "ἀνεξίθρησκο" αὐτοκράτορα, πληρώνοντας αὐτή τήν ἐπιλογή μέ τή ζωή τους!

Ἀξίζει ὅμως νά δοῦμε τί εἴδους ἦταν αὐτή ἡ "σπουδαία" προσωπικότητα, πού εἶχε τήν αὐτοπεποίθηση ὅτι θά σταθεῖ ἀπέναντι στόν «Ναζωραῖο», ἐλπίζοντας νά Τόν νικήσει.

Ὄντας βαπτισμένος χριστιανός, ὅσο ζοῦσε ὁ γιός τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου Κωνστάντιος ΙΙ (καί ἐνῶ ὁ ἴδιος χρονολογεῖ τήν ἀποστασία του ἀπό τό 351) δέν εἶχε τολμήσει νά φανερώσει τή μεταστροφή του σέ ἕνα εἶδος εἰδωλολατρικῆς καί φιλοσοφικῆς θρησκείας δικῆς του κατασκευῆς. Ὅταν ὅμως ἀνέβηκε στό θρόνο τό 361 (καί ἐνῶ εἶχε ἤδη ἀναγορευθεῖ αὐτοκράτορας ἀπό τό στρατό του στό Παρίσι, φορῶντας ἀντί γιά στέμμα τό κολλᾶρο ἑνός ἀλόγου!), τότε φανέρωσε δημόσια τό πρόσωπό του!

Ὁ μεγάλος θαυμαστής του Ἀμμιανός Μαρκελλῖνος,[6] ἐπαινεῖ τόν φιλοσοφικό νοῦ του, τήν ἀσκητική ζωή του, τόσο στίς ἐκστρατεῖες ὅσο καί στά ἀνάκτορα, πού προκαλοῦσε κατάπληξη καί θαυμασμό σέ ὅλους. Ἐπαινεῖ τή σύνεσή του, λέγοντας ὅτι δέν ἐξώρισε κανένα χριστιανό ἐπίσκοπο, ἀντίθετα ἀνεκάλεσε ἀπό τίς ἐξορίες τους, ὅλους τούς αἱρετικούς ἐπισκόπους, γνωρίζοντας ὅτι ἡ ἀνοχή του θά πυροδοτοῦσε τίς διαμάχες τῶν αἱρέσεων καί γνωρίζοντας κατά τά ἀκριβῆ λόγια τοῦ Μαρκελλίνου ὅτι: «... ***...ἡ ἀνοχή θά αὔξανε τήν ἔνταση τῶν διαφορῶν τους καί δέν θά κινδύνευε, ἔτσι ἀπό τήν δημόσια ἀντιπαράθεση ἑνός ἑνωμένου μετώπου. Ἡ πεῖρα τόν εἶχε διδάξει ὅτι κανένα ἄγριο θηρίο δέν εἶναι τόσο ἐπικίνδυνο γιά τόν ἄνθρωπο, ὅσο ἐπικίνδυνοι εἶναι οἱ χριστιανοί ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλον***».[7]

Εἶχε, ὅμως ταὐτόχρονα τήν "ἐξυπνάδα", νά ἀπαγορεύσει στούς

---

6. Ammianus Marcellinus Res Gestae Book 23,4 tr Hamilton W.
7. Ammianus Marcellinus 21.2 tr Hamilton W.

χριστιανούς νά διδάσκουν παιδιά, ἤ ρητορική, ἤ φιλοσοφία!

Νομίζω, σέ αὐτό τό σημεῖο, ἀξίζει νά σημειωθεῖ τό πόσο καλά γνωρίζουν τίς ἀδυναμίες μας οἱ ἐχθροί μας. Καί πόσο ἐμεῖς, ὄχι μόνο δέν διορθωνόμαστε μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, ἀλλά γινόμαστε καί χειρότεροι!

Ταὐτόχρονα, ὁ Ἀμμιανός Μαρκελλῖνος, μᾶς δίνει –ἴσως ἐν ἀγνοίᾳ του– καί τήν πραγματική διάσταση ὅλων αὐτῶν τῶν "ἀρετῶν" τοῦ Ἰουλιανοῦ. «***Ἦταν***», μᾶς λέει, «***ἀσταμάτητος ὁμιλητής καί πολύ σπάνια ἔμενε σιωπηλός. Τοῦ ἄρεσε νά ἔχει τή δημόσια ἀποδοχή καί τίς ἐπευφημίες τοῦ πλήθους, ζητῶντας ἐπαίνους ἀκόμα καί γιά τίς πιό ἀσήμαντες αἰτίες καί, αὐτός ὁ πόθος του γιά ἐπιδοκιμασία, τόν ὁδηγοῦσε σέ συναναστροφές μέ ἀνάξια πρόσωπα***».[8]

Ἴσως νά ἦταν αὐτή ἡ αἰτία, πού δέν συμπάθησε καί δέν ἐκτίμησε κανέναν ἀπό τούς μεγάλους Ἁγίους, τούς ὁποίους συνάντησε καί περιφρόνησε στή ζωή του. Αὐτοί δέν θαμπώθηκαν ἀπό τίς "ἀρετές" του, (ἤξεραν καλά τί θά πεῖ ἀρετή), δέν τόν θαύμασαν, δέν τόν κολάκεψαν. Ἕνας ἀπό αὐτούς, μάλιστα, (κάποιος "ἀσήμαντος" **...Βασίλειος**(!), τόν ὁποῖο συνάντησε γιά τελευταία φορά πρίν ἀπό τήν τελευταία του ἐκστρατεία, ὅταν πέρασε ἀπό τήν **Καισάρεια, ὅπου ἐκεῖνος ἦταν ἐπίσκοπος** καί τόν ἀπείλησε ὅτι θά "ἐξηγηθεῖ" μαζί του ἐπιστρέφοντας!) ὄχι μόνο δέν πτοήθηκε ὅταν τοῦ εἶπε ὁ Ἰουλιανός: «***ἀνέγνων, ἔγνων, κατέγνων***», δηλώνοντας τήν καταφρόνια του γιά τίς (ὅπως εἰρωνικά ἀποκαλοῦσε) "χριστιανικές Γραφές", ἀλλά εἶχε καί τό "θρᾶσος" νά τοῦ ἀπαντήσει: «***ἀνέγνως, ἀλλ᾽οὐκ ἔγνως, ἐάν γάρ ἔγνως, οὐκ ἄν κατέγνως***»!

Κάποιοι "κακοί" χριστιανοί, μάλιστα, λένε ὅτι **αὐτός ὁ συγκεκριμένος Βασίλειος** (τόν ὁποῖο οἱ ..."ἀφελεῖς" ὀνομάζουν **Μέγα**) ἔπαιξε ρόλο στό νά δοθεῖ ἐντολή ἀπό μιά «**Ὑπέρμαχο Στρατηγό**» στόν στρατιωτικό **ἅγιο Μερκούριο**, νά ἀναλάβει αὐτός τή "μονομαχία" μέ τόν ἀντίπαλο αὐτοκράτορα. Καί, λένε ἀκόμα, ὅτι ὅταν ὁ ... "ἀσήμαντος" ἐπίσκοπος πῆγε στή λάρνακα μέ τό σῶμα τοῦ **Ἁγίου Μάρτυρος Μερκουρίου** καί διαπίστωσε ὅτι ἡ λάρνακα δέν ἄνοιγε, γιατί ὁ στρατιώτης, πού ἀναπαυόταν ἐκεῖ, ἔλειπε νά ἐκτελέσει τήν ἐντολή τῆς Στρατηγοῦ του, **τότε κατάλαβε ἀπό ποιόν ἦταν ὁδηγημένη ἡ λόγχη, πού ἦρθε ἀπό τόν οὐρανό**, χωρίς κανείς νά δεῖ ἀπό ποῦ καί πῶς.

Ἀλλά, εἴπαμε, αὐτά τά λένε οἱ "κακοί" χριστιανοί καί οἱ "καλοί" καί φιλόσοφοι καί μέ πολλές περγαμηνές, δέν τά πιστεύουν. Γι᾽αὐτό διαλέγουν τόν αὐτοκράτορά τους καί ὄχι τόν «Ναζωραῖο». Καί νά τόν χαίρονται!!!

Γιά Σχόλια: **ninetta1blogspot.com** **Νινέττα Βολουδάκη**

---

8. Ammianus Marcellinus 23. 4 tr Hamilton W.

ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ, ΑΠΕΙΡΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ...

Δέν θέλω νά πῶ πολλά. Γιά τήν ἀκρίβεια, θά ἤθελα νά μήν ἔγραφα ἀπολύτως τίποτα! Ἁπλᾶ κοιτᾶξτε τό βλέμμα αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, ἀπό τό Κογκό τῆς πολυβασανισμένης —ἀπό τήν "πολιτισμένη" Δύση— Ἀφρικῆς. Ἡ λάβα τοῦ ἡφαιστείου κατέστρεψε ὅ,τι δέν εἶχε καταστρέψει ἡ μανία τοῦ «**λευκοῦ ὑπεράνθρώπου**»!...

Ἡ "πανδημία" ἀπέδειξε πόσο ἐγωκεντρική εἶναι ἡ ἀνθρωπότητα, καί **ἡ παιδική ἀθωότητα μοιάζει νά μή τό ἀντέχει...**

Μόνο ἕνα συγνώμη μοῦ βγαίνει, κι ἄς ξέρω πώς εἶναι ἐντελῶς ἄχρηστο...

Μανώλης Β. Βολουδάκης

Voloudakis.blogspot.gr

Τό ἐνιαῖο τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ:

Τρία χαρακτηριστικά παραδείγματα

Ἡ κάθε ἰδεολογία δημιουργεῖ μιά δικιά της ἰδανική εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν μιά χριστιανική παράδοση μετατρέπεται σέ ἰδεολογία, ὅταν ξεφεύγει ἀπό τήν πραγματική βίωση τοῦ ἤθους τοῦ Χριστοῦ, τήν ὁποία ἐντοπίζουμε σέ ὅλους τούς Ἁγίους ὅλων τῶν αἰώνων, τότε δημιουργεῖ ἕναν πλασματικό Χριστό. Ἰδίως δέ ὅταν ὁ ἄνθρωπος καταλαμβάνει τή θέση τοῦ Χριστοῦ, ὅπως συνέβη στήν παπική καί στή συνέχεια σέ ὅλη τήν δυτική χριστιανική παράδοση, τότε οἱ ἐπιπτώσεις εἶναι τεράστιες γιά τήν κοινωνική συμβίωση τῶν ἀνθρώπων. Καθιερώνεται μιά καθαρά ἀνθρωποκεντρική θεώρηση τῆς ζωῆς, παραμερίζεται ὅλο καί περισσότερο τό θέλημα τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο, τόν ὁποῖο ἔχει ἀποκαλύψει κατ' ἐξοχήν μέσῳ τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, καί ἐπικρατοῦν οἱ φαντασιώσεις τῶν ἀνθρώπων γιά τόν ἰδανικό ἄνθρωπο καί τήν ἰδανική κοινωνία. Ἐπιπτώσεις αὐτῶν τῶν φαντασιώσεων εἶναι λ.χ. οἱ σταυροφορίες τοῦ Πάπα καί τῶν Δυτικῶν ἐντολοδόχων του, πού ἀπέβλεπαν στήν κατάκτηση τῆς Ὀρθόδοξης Ἀνατολῆς, οἱ θρησκευτικοί πόλεμοι στήν Δύση μεταξύ ἀρχόντων προσκείμενων στόν Παπισμό καί τόν Προτεσταντισμό, ἡ Ἱερά Ἐξέταση πού ἀπέβλεπε στή συμμόρφωση τοῦ ἐπαναστατῶν καί αἱρετικῶν, ἡ ἐκτέλεση δεκάδων χιλιάδων στή λαιμητόμο, γιά νά ἱκανοποιηθεῖ τό ἀνθρωποείδωλο τῆς Πρώτης Γαλλικῆς Δημοκρατίας, τά ἑκατομμύρια θύματα τῶν ἰδιαιτέρως ἀπάνθρωπων ἰδεολογιῶν τοῦ 20ου αἰῶνα, τοῦ Κομμουνισμοῦ καί τοῦ Ναζισμοῦ.

Σταχυολογοῦμε στή συνέχεια τρία παραδείγματα, τό πρῶτο ἀπό τόν εὐρύτερο χῶρο τῆς Ἱερᾶς Ἐξέτασης, τό δεύτερο ἀπό τήν ἐποχή τῆς Πρώτης Γαλλικῆς Δημοκρατίας καί τό τρίτο ἀπό τόν χῶρο τῆς κομμουνιστικῆς ἰδεολογίας.

Μιά χαρακτηριστική δίκη γιά τό ἀδίκημα τῆς μαγείας

Ἡ Ρεβέκκα Λέμπ (Rebekka Lemb) στό τέλος τοῦ 16ου αἰῶνα ἦταν κάτοικος τῆς μικρῆς πόλης Nordlingen στή Βαυαρία, πού σήμερα ἔχει περίπου 20.000 κατοίκους. Στόν μεσαίωνα ἦταν μιά ἐλεύθερη πόλη, πού ὑπαγόταν ἀπ' εὐθείας στόν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας. Οἱ πολῖτες τῆς πόλης γνώριζαν ὁ ἕνας τόν ἄλλο καί φοβοῦνταν τήν ὀργή

τοῦ Θεοῦ στήν περίπτωση πού στήν πόλη γίνονταν ἀνεκτοί ἄνθρωποι ἁμαρτωλοί. Ἑπομένως, ὅσοι εἶχαν ἀναλάβει ἀξιώματα καί μαζί τους ὅλοι οἱ πολῖτες ἐπέβλεπαν ὁ ἕνας τόν ἄλλο. Ἡ φροντίδα γιά τή δικαιοσύνη ἐνέπιπτε στίς βασικές εὐθύνες τοῦ συμβουλίου τῆς πόλης, τοῦ ὁποίου πρόεδρος ἦταν ὁ νεοεκλεγείς δήμαρχος Ἰωάννης Φέρινγερ (Johannes Pferinger), μαραγκός στό ἐπάγγελμα. Ἔδειχνε μεγάλο ζῆλο γιά τίς ὑποθέσεις τῆς πόλης ὅπως καί κάποιοι ἄλλοι νεοεκλεγέντες σύμβουλοι.

Θέμα ἐπίκαιρο ἐκείνη τήν ἐποχή ἦταν ἡ δίωξη τῶν μάγων καί μαγισσῶν. Εἶχε προκύψει σέ μεγάλη ἔκταση ἀπό τή λεγόμενη βούλα τῶν μάγων καί μαγισσῶν, ἡ ὁποία ἐκδόθηκε τό 1484 ἀπό τόν πάπα Ἰννοκέντιο Η΄. Ἕνα ἄλλο ἀποφασιστικό βῆμα γιά τήν μεγάλη ἐξάπλωση τοῦ φαινομένου ἦταν ἡ καθιέρωση τῆς Constitutio Criminalis Carolina τό 1532, δηλ. ὁ νομικός κώδικας τοῦ Αὐτοκράτορα Καρόλου τοῦ 5ου, ὁ ὁποῖος μέ τή §109 ἐνέταξε τή μαγεία στά κοσμικά ἀδικήματα καί προέβλεπε ὡς τιμωρία τήν καύση στήν πυρά. Στό ἄρθρο 52 τόνιζε αὐτός ὁ κώδικας κάτι ἐξαιρετικά σημαντικό γιά τίς διαστάσεις πού πῆρε τό κυνήγι τῶν μάγων καί μαγισσῶν ἀπό τόν 16ο ὡς τόν 18ο αἰῶνα: ἡ μαγεία, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο αὐτό διδάσκεται, καί ἑπομένως μιά μάγισσα πού ἔχει συλληφθεῖ, πρέπει νά ἀναγνωρίσει καί νά κατονομάσει τή δασκάλα της καί τίς συνένοχές της.

Τό κακό ξεκίνησε στίς 8 Νοεμβρίου του1589 μέ τή σύλληψη μιᾶς γυναίκας, γνωστῆς γιά τή τρέλα της, τῆς Οὔρσουλα Χάϊντερ (Ursula Haider), ἡ ὁποία δημόσια εἶχε ἐκφράσει φαντασιώσεις γιά μιά ἐρωτική σχέση μέ τόν Διάβολο. Ἤδη τή στιγμή τῆς σύλληψης εἶχε φανερώσει ἔντονα ψυχικά προβλήματα. Πίστευε, ὅτι ἦταν ἕνα εἶδος δαίμονα καί ὅτι εἶχε σκοτώσει τό παιδί τῆς οἰκογένειας, ὅπου ἐργαζόταν ὡς ὑπηρεσία. Μάλιστα αὐτό τό ἐκμυστηρεύτηκε σέ μιά γειτόνισσα καί ἔτσι συνελήφθη. Στή φυλακή πλέον συνειδητοποίησε τήν κατάστασή της καί ἀρνήθηκε ὅλες αὐτές τίς πράξεις, πού προηγουμένως εἶχε ὁμολογήσει. Σύντομα ὅμως ἐπανῆρθε ἡ σύγχυση στό μυαλό της καί τό βύθισμα στίς φαντασιώσεις της. Ὅταν τήν ἀπείλησαν μέ βασανιστήρια ὁμολόγησε τά ὀνόματα τριῶν γυναικῶν πού δῆθεν ἔφαγαν μαζί της τό νεκρό παιδί. Ἔπειτα, ἐνώπιον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς πόλης ἀνέφερε καί ἄλλες γυναῖκες. Τελικά καταδικάστηκε στήν πυρά καί κάηκε στίς 15 Μαΐου τοῦ 1590.

Κατά τή διάρκεια τῶν ἀνακρίσεων ὅλων ἐκείνων τῶν γυναικῶν πού εἶχε κατονομάσει ἡ Οὔρσουλα Χάϊντερ, ἔπεσε καί τό ὄνομα τῆς Ρεβέκκας Λέμπ ἡ ὁποία ὡς μητέρα ἕξι παιδιῶν καί σύζυγος εὐϋπόλη-

πτου πολίτη ἔχαιρε στήν πόλη μεγάλης ἐκτιμήσεως. Φυλακίστηκε τήν 1η Ἰουνίου τοῦ 1590. Στήν πρώτη ἀνάκριση, ἐπικαλούμενη τόν Θεό, ὑπογράμμισε τήν ἀθωότητά της. Ποτέ, ὅπως ἔλεγε, δέν θά προκαλοῦσε τόση ντροπή στόν σύζυγο καί στά παιδιά της, τά ὁποῖα τά μεγάλωσε μέ φόβο Θεοῦ. Ὅλες οἱ προσπάθειες τοῦ συζύγου της νά τήν ἀπελευθερώσει ναυάγησαν. Στίς 6 Ἰουλίου, ἀντιμέτωπη μέ δύο ἐπίσης κατηγορούμενες γιά τό ἀδίκημα τῆς μαγείας, ἐνοχοποιήθηκε ἀπό αὐτές ὑπό τήν πίεση βασανιστηρίων μέ τόν ἰσχυρισμό, ὅτι τήν εἶδαν σέ συναντήσεις μαγισσῶν. Αὐτές οἱ δύο γυναῖκες ἐκτελέστηκαν στίς 10 Ἰουλίου στήν πυρά, χωρίς νά ἔχουν ἀνακαλέσει τήν ψευδῆ μαρτυρία ἐναντίον της. Τώρα πλέον εἶχε περιέλθει σέ δύσκολη θέση. Στήν ἀνησυχία της ἔγραψε μεταξύ ἄλλων στό σύζυγό της: «Ἀκόμη καί χίλιοι νά μέ ἐνοχοποιοῦν γιά μαγεία, ἐγώ εἶμαι ἀθώα, ἀλλιῶς νά ἔρθουν ὅλοι οἱ δαίμονες νά μέ κομματιάσουν. Ἀκόμα καί νά μέ βασανίσουν, δέν ἔχω τίποτε νά ὁμολογήσω [...] Μή ἀνησυχήσεις, ἡ ψυχή μου δέν βαρύνεται μέ καμιά ἐνοχή...».

Καί ἄλλη προσπάθεια τοῦ συζύγου γιά τήν ἀποφυλάκισή της ἀπέτυχε. Αὐτή τήν φορά, ὑπογραμμίζοντας τήν προηγούμενη βιωτή τῆς γυναίκας του, τό φόβο Θεοῦ πού εἶχε, τήν εὐσέβεια καί εἰλικρίνειά της, τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν μέ τήν ἀνάγνωση τοῦ Ψαλτηρίου τοῦ Δαβίδ κ.ἄ., ἱκέτευσε τούς σεβαστούς κυρίους τοῦ Συμβουλίου τῆς πόλεως, ἀλλά χωρίς ἐπιτυχία. Ἀκολούθησε ἄλλη μιά ἁπλή ἀνάκριση τῆς Ρεβέκκας στίς 29 Ἰουλίου καί ἔπειτα λήφθηκε ἡ ἀπόφαση γιά τήν ἐφαρμογή βασανιστηρίων. Μέ τό σφίξιμο τοῦ ἀντίχειρα καί τήν ἱσπανική μπότα, τήν εἰσαγωγή τοῦ κάτω μέρους τοῦ ποδιοῦ σέ σφικτήρα, ἡ Ρεβέκκα δέν ὁμολόγησε καμιά ἐνοχή. Ἔτσι ἀκολούθησε τήν ἑπόμενη μέρα τό τέντωμα τοῦ σώματος μέ δεμένα τά χέρια στήν πλάτη. Ἡ Ρεβέκκα ὁμολόγησε, ὅτι εἶχε σεξουαλικές σχέσεις μέ τόν Διάβολο. Σέ ἄλλες ἀνακρίσεις ὁμολόγησε τήν βόλτα μαγισσῶν, ξόρκια γιά πρόκληση ζημιῶν καί ἀποκάλυψε ὀνόματα συνενόχων της, ἀποκλειστικά γυναικῶν τοῦ στενοῦ δικοῦ της κύκλου γνωριμιῶν, συζύγων δημάρχων, συμβούλων καί ἀνωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων. Ὅλες οἱ συναντήσεις μαγισσῶν, ὅπως κατέθεσε, ἔγιναν στά δημόσια κτήρια τῆς πόλης. Μέ τόσες γυναῖκες ἀπό τά ἀνώτερα στρώματα τῆς πόλης ἴσως ὑπῆρχε ἡ ἐλπίδα, τό δημοτικό Συμβούλιο νά σταματήσει τό κυνῆγι αὐτό. Στίς 2 Αὐγούστου ἡ Ρεβέκκα καταλαμβάνεται ἀπό ἔντονη ἀπογοήτευση. Ἡ ὁμολογία σήμαινε βασανιστικό θάνατο, μιά ἀνάκληση τῆς ὁμολογίας ἀπό τήν ἄλλη πλευρά σήμαινε ἄλλα βασανιστήρια. Ἐπί πλέον μέ τήν ἐνοχοποίηση ἀθώων εἶχε προσθέσει ἀβάσταχτες τύψεις στήν συνείδησή της.

Στίς 10 Αὐγούστου ὁ σύζυγός της καταφέρνει νά τήν δεῖ στή φυλακή. Ἀνακαλεῖ, ὅ,τι ἔχει ὁμολογήσει ὡς τώρα, ἐκφράζοντας βαριές κατηγορίες ἐναντίον τοῦ συμβουλίου. Τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάκλησης: μέ τόν ἐκ νέου βασανισμό της στίς 20 Αὐγούστου ὁμολογεῖ, ὅτι ἔχει φάει νεκρά παιδιά, ἐπίσης ὁμολογεῖ κάποιες δολοφονίες, πού ὅμως ἤδη εἶχε ὁμολογήσει ἡ Οὔρσουλα Χάϊντερ. Στίς 2 Σεπτεμβρίου καταδικάζεται σέ θάνατο καί ἡ καταδικαστική ἀπόφαση ἐκτελεῖται στίς 9 Σεπτεμβρίου μέ τήν καύση της.

Οἱ ἁλυσιδωτές δίκες πού ξεκίνησαν μέ τήν φυλάκιση, ἀνάκριση, καταδίκη καί ἐκτέλεση τῆς Οὔρσουλας Χάϊντερ ὁδήγησαν συνολικά δεκαοκτώ γυναῖκες στόν θάνατο στήν πυρά. Δύο πέθαναν στήν φυλακή καί δύο ἀφέθηκαν ἐλεύθερες. Μόνο σέ μία γυναίκα δέν σχηματίστηκε ποτέ κατηγορία.

Ἡ καταδίκη καί ἐκτέλεση στή λαιμητόμο ἑνός λαμπροῦ ἐπιστήμονα

Ὁ Ἀντουάν Λοράν Λαβουαζιέ (Antoine Laurent Lavoisier) ἔχει μείνει γνωστός στήν ἱστορία ὡς πατέρας τῆς Χημείας γιά τίς ἐξαιρετικές του ἀνακαλύψεις, οἱ ὁποῖες ἔθεσαν τίς βάσεις τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης. Ἀνάμεσα στά ἐκπληκτικά κατορθώματά του ἀπαριθμοῦνται: Ἡ ἐπιστημονική ἐξήγηση τῆς καύσης, τῆς φωτιᾶς, ὅτι προέρχεται ἀπό τήν ἕνωση τοῦ ὀξυγόνου μέ ἄλλα στοιχεῖα. Ἡ διατύπωση τῆς ἀρχῆς τῆς διατήρησης τῆς μάζας, ὅτι δηλ. στή φύση τίποτα δέ δημιουργεῖται ἐκ τοῦ μηδενός, τίποτα δέν καταστρέφεται, ὅλα ἁπλῶς μεταβάλλονται. Ἡ μελέτη τῆς σύνθεσης τοῦ νεροῦ καί τοῦ φαινομένου τῆς ζυμώσεως, ἡ ἐπιστημονική ἐξήγηση γιά τό πῶς λειτουργεῖ ἡ ἀναπνοή στό ἀνθρώπινο σῶμα καί πολλά ἄλλα.

Αὐτός ὁ καταπληκτικός ἐπιστήμονας, ὁ ὁποῖος στά 25του χρόνια ἔγινε μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας, στήν πιό παραγωγική του ἡλικία τῶν πενῆντα ἑνός ἐτῶν ὁδηγήθηκε στίς 8 Μαΐου τοῦ 1794 στή λαιμητόμο, ἐπειδή ἔτυχε νά βρίσκεται στό ἀντίθετο στρατόπεδο ἀπό τούς φανατικούς τῆς Πρώτης Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἦταν βασιλόφρων. Ὁ πατέρας του ἦταν γενικός φοροεισπράκτορας τοῦ κράτους, θέση πού ἀργότερα κατέλαβε καί ὁ ἴδιος. Προφανῶς τούς φοροεισπράκτορες, ἰδίως τούς ἰθύνοντες, μισοῦσε ἡ φτωχή Γαλλία τῆς ἐποχῆς, ἡ ὁποία εἶχε ἀναλάβει τήν ἐξουσία. Πέρα ἀπό τήν καταγωγή καί τήν ἐπίσημη ἐργασία του εἶχε κάνει ἕνα θανάσιμο λάθος στά προεπαναστατικά χρόνια. Εἶχε ἐπικρίνει μιά ἀπό τίς μετέπειτα ἡγετικές μορφές τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης, τόν νεαρό δικηγόρο Ζάν Πώλ

Μαρά (Jean-Paul Marat) γιά ἕνα ἐγχειρίδιο πού εἶχε ἐκδώσει μέ τόν τίτλο «Φυσικές ἔρευνες ἐπί τῆς πυρᾶς». Τό περιεχόμενο τοῦ ἐγχειριδίου τό εἶχε χαρακτηρίσει ὡς σκέτες ἀνοησίες. Ὁ Μαρά, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνει βουλευτής τό 1789 καί ἀργότερα καί πρόεδρος τῶν Ἰακωβίνων, δέν εἶχε ξεχάσει αὐτή τήν ταπεινωτική γι' αὐτόν κριτική. Ἔτσι στήν ἐφημερίδα του «Φίλος τοῦ Λαοῦ» ἐπιτέθηκε στόν Λαβουαζιέ μέ λόγια ὅπως: «Καταγγέλλω τόν ἀγύρτη Λαβουαζιέ, μαθητευόμενο χημικό, γενικό φοροεισπράκτορα, τόν ὑποτιθέμενο πατέρα ὅλων τῶν ἀνακαλύψεων». Σύντομα μέ τήν πολεμική του κατάφερε τό κλείσιμο τοῦ ἐργαστηρίου του ὅπως καί τή σύλληψή του. Ἔπειτα μπῆκε σέ δράση τό ἐπαναστατικό δικαστήριο. Τόν καταδίκασε μέ ἀνυπόστατες κατηγορίες σέ θάνατο, παρά τά τεράστια σέ ὄγκο ἐρευνητικά ἐπιτεύγματά του καί παρά τήν ἐπιβεβαίωση πού κατατέθηκε, ὅτι συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στίς ἡγετικές μορφές τῆς ἐπιστήμης σέ ὅλη τήν Εὐρώπη. Ὁ φανατικός πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἔκλεισε τή δίκη μέ τά λόγια: «Ἡ δημοκρατία δέν χρειάζεται οὔτε ἐπιστήμονες, οὔτε χημικούς, ἡ πορεία τῆς δικαιοσύνης δέν πρέπει νά ἀνακόπτεται». Τόν ἔστειλε στή λαιμητόμο. Τήν ἴδια μέρα τό ἀπόγευμα κύλισε τό κεφάλι του στό καλάθι ὅλων ἐκείνων πού καταδικάστηκαν ὡς ἐχθροί της δημοκρατίας. Ὁ φίλος του, ὁ Ἰταλός μαθηματικός καί ἀστρονόμος Ζοζέφ Λουΐ Λαγκράνζ (Joseph-Louis Lagrange) δήλωσε μιά μέρα ἀργότερα: «Χρειάστηκε μόνο μιά στιγμή, γιά νά κοπεῖ αὐτό τό κεφάλι, ἀλλά 100 χρόνια ἴσως δέν ἀρκοῦν, γιά νά ἀναδειχθεῖ ἕνα παρόμοιο».

Ἡ τροχοπέδη τῆς ἰδεολογικῆς τύφλωσης

«**Ἡ θρησκειοποίηση τοῦ Κομμουνισμοῦ**» εἶναι ὁ τίτλος ἑνός ἐξαιρετικοῦ ἄρθρου τοῦ Βλάση Ἀγτζίδη πού δημοσιεύθηκε τό 1999 στό φύλλο τῆς 14ης-15ης Αὐγούστου τῆς «**Καθημερινῆς**». Ὁ Κομμουνισμός, παρ' ὅτι ἦταν μιά καθαρά ἐνδοκοσμική καί ὑλιστική ἰδεολογία εἶχε ὅλα τά στοιχεῖα τῆς θρησκείας:

Εἶχε τόν «προφήτη» του, τόν Κάρολο Μάρξ, ὁ ὁποῖος σύμφωνα μέ τήν πίστη τῶν Κομμουνιστῶν μέ ἀπόλυτη ἀκρίβεια ἑρμήνευσε τόν ροῦ τῆς ἱστορίας καί διέβλεπε ἀκόμα καί τήν μελλοντική ἐξέλιξή της. Ὡς καί τόν παράδεισο διεῖδε καί προσδιόρισε μέ τή γραφίδα του, τήν ἀταξική κοινωνία.

Εἶχε τήν «Μέκκα» του, ἕνα εἶδος «Παναγίου Τάφου» καί μάλιστα μέ περιεχόμενο, τό μαυσωλεῖο τοῦ Λένιν μέ τό βαλσαμωμένο σῶμα του, τόπος προσκυνήματος γιά ἑκατομμύρια κομμουνιστῶν.

Εἶχε τούς Μεγάλους Διδασκάλους, ἕνα εἶδος ἁγίων καί μεσσιανικῶν μορφῶν, τόν Λένιν ὡς «φωτοβόλο ἀστέρι» καί «μεγάλο στρατηγό τῆς ἐργατικῆς τάξης», τόν Στάλιν ὡς «μεγάλο τιμονιέρη» καί «ἀτρόμητο στρατηγό». Αὐτοί φρόντισαν νά δώσουν στό ὅραμα τοῦ Μάρξ ἱστορική σάρκα καί ὀστᾶ, γέννησαν μιά νέα ἱστορική πραγματικότητα.

Εἶχε ὡς ἁλάθητο ἱερατεῖο τό Πολιτικό Γραφεῖο.

Εἶχε ὡς λειτουργούς τά κομματικά στελέχη πού σκοπό εἶχαν τήν μετατροπή ὅλης τῆς κοσμικῆς πραγματικότητας σύμφωνα μέ τά ἰδανικά τῆς νέας κομμουνιστικῆς κοινωνίας, ὥστε, τελικά, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μαζί, νά ἀποτελέσουν τούς πιστούς αὐτοῦ του νέου περιούσιου λαοῦ.

Σέ αὐτήν τήν κομμουνιστική θρησκεία τή θέση τῆς ὑψίστης "θεότητας" κατέχει, φυσικά, ὁ ὑλισμός. Σέ ὕψιστη ἀλήθεια καί δόγμα αὐτῆς τῆς θρησκείας ἀναδείχθηκε ἡ μαρξιστική θεωρία γιά τήν πάλη τῶν τάξεων, ἐπειδή ἑρμηνεύει τόν ὑλισμό σέ κοινωνικό ἐπίπεδο, καί ἡ δαρβινική θεωρία γιά τήν ἐξέλιξη τῶν εἰδῶν, ἐπειδή ἑρμηνεύει τόν ὑλισμό στό ἐπίπεδο τῆς φύσης καί τῆς βιοποικιλίας. Συνεπῶς, κάθε ἀπόπειρα διαφορετικῆς ἑρμηνείας, ἐξ ἀρχῆς ἦταν καταδικασμένη σέ ἐξαφανισμό.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ἐδῶ εἶναι ὁ Νικολάϊ Ἰβάνοβιτς Βαβίλοβ (Nikolai Iwanowitsch Wawilow), ἕνας ἐκ τῶν πιό γνωστῶν βιολόγων στό διάστημα τοῦ μεσοπολέμου. Μέ μεταπτυχιακές σπουδές σέ δυτικοευρωπαϊκές χῶρες πρίν ἀπό τόν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο ὁ Βαβίλοβ ἔγινε ὑποστηρικτής τῶν ἐπιστημονικῶν θέσεων τοῦ Γρηγορίου Μέντελ (Gregor Mendel), ἑνός Ρωμαιοκαθολικοῦ μοναχοῦ στήν Τσεχία, ὁ ὁποῖος μέ τίς ἔρευνές του εἶχε ἀνατρέψει τίς δαρβινιστικές φαντασιώσεις γιά τήν κληρονομικότητα καί ἐξέλιξη. Εἶχε ἀποδείξει τήν σταθερότητα τῶν εἰδῶν, ὅπως τήν μαρτυρεῖ ἡ Ἁγία Γραφή. Ἀπό τό 1917 ὁ Βαβίλοβ δίδασκε ὡς καθηγητής τῆς γεωργίας, γενετικῆς, βοτανικῆς καί φυτικῆς ἀναπαραγωγῆς σέ διάφορα πανεπιστήμια τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Μεγάλο ἐπιστημονικό του κατόρθωμα θεωρεῖται ἡ διατύπωση τοῦ «νόμου τῶν ὁμόλογων σειρῶν» (1920) πού ἐπιτρέπει ἀπό γνωστά δεδομένα νά προβλέπει κανείς τήν ὕπαρξη ἀκόμα ἄγνωστων μορφῶν φυτῶν. Τό 1927 παρουσίασε τήν θεωρία του γιά τά γενετικά κέντρα τῶν καλλιεργημένων φυτῶν, δηλ. γεωγραφικές περιοχές, στίς ὁποῖες ἀπαντοῦν ὁρισμένα εἴδη φυτῶν μέ ἰδιαίτερα μεγάλη γενετική ποικιλία. Ἡ συλλογή σπόρων φυτῶν πού συγκέντρωσε σέ ἐκτεταμένα ἐρευνητικά ταξίδια ἀπετέλεσε τή βάση γιά τήν γενετική Τράπεζα τῆς Ἁγίας Πετρούπολης, ἡ ὁποία φέρει τό ὄνομά του. Ἀποτελεῖ σήμερα παγκοσμίως τήν πιό πλούσια συλλογή γενετικῶν ἀποθεμάτων καλλιεργημένων φυτῶν.

Ὁ Βαβίλοβ ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '30 ἦρθε σέ σύγκρουση

μέ τόν Τροφίμ Δενισσόβιτς Λυσσένκο (Trofim Denissowitsch Lyssenko), ὁ ὁποῖος μέ ἐπιστημονικά ξεπερασμένες θέσεις μέσα στά πλαίσια τῆς θεωρίας τῆς ἐξέλιξης, ταιριαστές μέ τήν κομμουνιστική ἰδεολογία, προωθοῦσε μιά βελτίωση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Γι' αὐτό ἐπί Στάλιν εἶχε ἀναδειχθεῖ σέ βασικό βιολόγο τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, μέ ἀποτέλεσμα νά μείνει ἡ παραγωγή της δεκαετίες πίσω ἀπό τήν ἀντίστοιχη τῶν χωρῶν τῆς Δύσης. Τελικά αὐτή ἡ ἀντιπαλότητα μέ τόν Λυσσένκο, ὁ ὁποῖος θεωροῦσε τά γονίδια ὡς εὕρημα ἀντιδραστικῶν δυνάμεων, ὁδήγησε στή σύλληψη τοῦ Βαβίλοβ καί τήν καταδίκη του σέ θάνατο τόν Ἰούλιο τοῦ 1941. Ἕνα χρόνο ἀργότερα ἡ θανατική ποινή μετατράπηκε σέ εἰκοσάχρονη ποινή κάθειρξης. Στίς 26 Ἰανουαρίου τοῦ 1943 πέθανε ὁ Βαβίλοβ στή φυλακή πιθανότατα ἀπό ὑποσιτισμό. Ἡ ἐπικράτηση τοῦ Λυσσένκο ἦταν τόσο ἰσχυρή, ὥστε ἡ Σοβιετική Ἀκαδημία τῶν Γεωργικῶν Ἐπιστημῶν τόν Αὔγουστο τοῦ 1948, ἀπέρριψε ἐπίσημα καί καταδίκασε τούς νόμους τῆς κληρονομικότητας τοῦ Μέντελ καί τῆς γενετικῆς. Ὅλα τά Πανεπιστήμια καί ἐργαστήρια τῆς χώρας καθαρίστηκαν ἀπό κάθε στοιχεῖο ἀντίθετο στήν ἐπίσημη κρατική ἰδεολογία τοῦ λαμαρκισμοῦ καί δαρβινισμοῦ.

Ἡ δεκαετία τοῦ 60' ἔφερε τελικά τήν ἀποκατάσταση τοῦ Βαβίλοβ. Μετά τήν ἀπομάκρυνση τοῦ Λυσσένκο, ἀφοῦ ἡ ἰδεολογική του τύφλωση καί ἡ ἀποτυχία τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς του δέν μποροῦσαν πλέον νά κρυφτοῦν, ὁ Βαβίλοβ τιμήθηκε ὡς ἥρωας τῶν σοβιετικῶν ἐπιστημόνων!

Λέων Μπράνγκ
Δρ. Θεολογίας

19 Ἰουλίου: Ἡ Ἀνακομιδή τῶν ἱερῶν Λειψάνων τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ

Εἶναι παρατηρημένο, ὅτι στήν σλαβόφωνη Ὀρθοδοξία – σπανίως καί στήν ἑλληνόφωνη – οἱ ἀνακομιδές καί μετακομιδές ἱερῶν λειψάνων Ἁγίων, τιμῶνται ἀπό τόν λαό λαμπρότερα ἀπό ὅ,τι οἱ καθαυτό μνῆμες τῶν Ἁγίων αὐτῶν.

Ἔτσι καί μέ τήν περίπτωση τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ τοῦ Ρώσου, τοῦ ἐν Σάρωφ ἀσκήσαντος καί τελειωθέντος. Ἐνῶ ἡ μνήμη του ἐπιτελεῖται στίς

2 Ἰανουαρίου, ἡμέρα τῆς ἐν Κυρίῳ κοιμήσεώς του (τό 1833), ἡ ἡμέρα τῆς ἀνακομιδῆς τῶν ἱερῶν Λειψάνων του, στίς 19 Ἰουλίου - ἦταν τό ἔτος 1903 – τιμᾶται καί πανηγυρίζεται περισσότερο ἀπό τόν ρωσικό λαό, ἀνέκαθεν. Ἡ τότε ἀνακομιδή, τό 1903, ἔλαβε χώραν φυσικά στήν Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σαρώφ, ὅπου ὁ Ὅσιος ἐκοιμήθη καί ἐτάφη. Καί τά ἱερά Λείψανά του ἐναπετέθησαν σέ λάρνακα, ἐντός τοῦ Καθολικοῦ - δηλαδή Κεντρικοῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς – τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Σήμερα εὑρίσκονται στήν Γυναικεία Μονή Ἁγίας Τριάδος τοῦ Ντιβιέγιεβο, τήν ὁποία ὁ ἴδιος ὁ Ὅσιος ἵδρυσε, ἔτι ζῶν, καί τήν ὁποία καθοδηγοῦσε ὡς πνευματικός πατήρ.

Ὅταν στό τεῦχος Ἰανουαρίου 2020, τῆς «**Ἐνοριακῆς Εὐλογίας**», δημοσιεύθηκε ἄρθρο, σχετικά μέ τήν «μικρή Μεταμόρφωση» Ὁσίου Σεραφείμ καί Νικολάου Μοτοβίλωφ, εἶχε σημειωθεῖ, ὡς ὑστερόγραφο: «**Ἡ ἱστορική πορεία τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ** (Σάρωφ-Πετρούπολις-Μόσχα-Ντιβιέγιεβο), **εἶναι μιά μεγάλη περιπέτεια-κεφάλαιο, πού χρήζει ἰδιαιτέρας μελέτης**».

Ἴσως τώρα, μετά ἀπό ἐνάμισυ χρόνο, «ἐπέστη ὁ καιρός», ἐπί τῇ ἀνατολῇ τοῦ Ἰουλίου 2021, νά γίνει μιά - ἔστω στοιχειώδης καί περιληπτική - ἀναφορά σ' αὐτήν τήν περιπέτεια.

Ὁ Ὅσιος Σεραφείμ, λίγο πρό τῆς κοιμήσεώς του, εἶχε προφητεύσει,

λέγοντας: «**Ὁ ταπεινός Σεραφείμ, ὅταν θά ἀρχίσουν τά δεινά τοῦ ὀρθοδόξου ρωσικοῦ λαοῦ, θά φύγει καί δέν θά ἐπανέλθει σωματικῶς στό Σαρώφ. Τό λείψανό του θά μεταφερθεῖ, μετά ἀπό χρόνια, στό Ντιβιέγιεβο· καί τότε, θά τελειώσουν καί τά δύσκολα χρόνια τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας**». Στή συνέχεια, πῆρε ἕνα κερί καινούργιο καί τό παρέδωσε σέ μοναχές τοῦ Ντιβιέγιεβο, ἀφήνοντας τήν παραγγελία νά τό παραδίδουν ἀπό γενιά σέ γενιά, μέχρι νά ἔρθει τό λείψανό του στό Ντιβιέγιεβο· καί τότε μόνο νά τό ἀνάψουν, γιά τήν ὑποδοχή του.

Πράγματι, οἱ μοναχές τοῦ Ντιβιέγιεβο, ἀλλά καί πολλοί ἁπλοί πιστοί, πού πληροφορήθηκαν τήν προφητεία τοῦ Ὁσίου, «συνετήρουν τά ρήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν» καί περίμεναν, ἀπό γενεᾶς εἰς γενεάν τήν ἐκπλήρωσή τους. Ἀκόμη καί τό κερί, τό κληρονομοῦσε κάθε ἐπερχομένη γενεά μοναστριῶν, ἀπό τήν κοίμηση τοῦ Ὁσίου, μέχρι τό 1927, ὁπότε οἱ ἀθεϊστικές ἀρχές ἔκλεισαν καί τά δύο μοναστήρια τοῦ Ὁσίου· τόσο τό ἀνδρικό, τοῦ Σαρώφ, ὅσο καί τό γυναικεῖο, τοῦ Ντιβιέγιεβο. Εἰδικά ὅμως, ὡς πρός τό ἱερό λείψανο τοῦ Ὁσίου, πρέπει νά σημειωθεῖ, ὅτι οἱ ἄθεοι μπολσεβίκοι, στίς 17 Δεκεμβρίου τοῦ 1920, δηλαδή τρία χρόνια μετά τήν ἔναρξη τῆς κομμουνιστικῆς λαίλαπας τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1917, ἀπεσφράγισαν τήν λάρνακα πού περιεῖχε τά ἅγια λείψανα τοῦ Ὁσίου (στό Καθολικό τῆς Μονῆς τοῦ Σάρωφ) καί τά ἐξέθεσαν, γυμνά καί τετραχηλισμένα, γιά νά τά βλέπουν ἔτσι οἱ ἄθλιοι καί νά τά διακωμωδοῦν, «χλευάζοντες καί κινοῦντες τάς κεφαλάς αὐτῶν», κατά μίμησιν τῶν σταυρωτῶν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ. Ἐννοεῖται, ὅτι οἱ ἀντιδράσεις τῶν πιστῶν, ὄχι μόνο δέν ἐτελεσφόρησαν, ἀλλά καί πνίγηκαν στό αἷμα. Ἤδη καί στήν προηγηθεῖσα τριετία (1917-1920), τήν ἴδια τύχη εἶχαν γνωρίσει πενῆντα τρία ἅγια λείψανα ἰσαρίθμων Ἁγίων. Ἰδού μερικῶν τά ὀνόματα: Ἀλεξάνδρου Σβίρσκ, Ἀρτεμίου Βερκόλσκ, Τύχωνος τοῦ Ζαντόνσκ, Μακαρίου Καλαζίνσκ, Σάββα Στοροζέφσκ καί – πρό παντός – τοῦ Πατρός τῆς Ἁγίας Ρωσίας Σεργίου τοῦ Ραντονιέζ κ.ἄλλων.

Γι' αὐτό καί ἐπέπεσε τότε θεήλατος ὀργή καί μεγάλο μέρος τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ θερίστηκε ἀπό λιμό, λοιμούς, πεῖνα-δῖψα, θανατηφόρες πανδημίες κλπ. Οἱ κομμουνιστικές ἀρχές ἀπεφάσισαν, κατόπιν καί τῆς δικαίας κατακραυγῆς τῶν πιστῶν γιά τήν Θεία τιμωρία, νά ἀπομακρύνουν ἐπειγόντως τά λείψανα τοῦ Ὁσίου καί νά τά τοποθετήσουν σέ ἄγνωστο γιά τόν λαό μέρος, πρίν ἀκόμα κλείσουν τό Σάρωφ, τό 1927, ὅπως ἐλέχθη. Αὐτή ἡ ἐξαφάνιση, ἀσφαλῶς συνέβη ἐντός τοῦ ἔτους 1921. Ἀπό τότε, μέχρι τό 1991, ὁπότε θαυματουργικῶς εὑρέθησαν, δηλαδή γιά ἑβδομῆντα χρόνια, ἡ τύχη τους ἠγνοεῖτο. Ὁ πιστός λαός ὅμως, πού ὅπως ἐλέχθη «συνετήρει ἐν τῇ καρδίᾳ του» τήν προφητεία τοῦ Ὁσίου, ἦταν σίγουρος ὅτι κάποτε αὐτή θά ἐπραγματοποιεῖτο. Νά ἦταν ἄραγε τυχαῖο, τό ὅτι καί ἀπό τήν κοίμηση τοῦ Ὁσίου, τό 1833, μέχρι τήν ἀνακομιδή τῶν λειψάνων του καί τήν ἐπίσημη ἁγιοκατάταξή του, τό 1903, πέρασαν καί τότε ἑβδομῆντα χρόνια; Ἀνεξερεύνητες οἱ βουλές τοῦ Κυρίου! Τά ἱερά λοιπόν

λείψανα τοῦ Ὁσίου εὑρέθησαν τό 1991 σέ Ναό τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν στήν Πετρούπολη, Ναό ὁ ὁποῖος εἶχε μεταβληθεῖ σέ Μουσεῖο· ὅπως καί τόσοι ἄλλοι Ναοί πού εἶχαν μετατραπεῖ σέ γκαράζ ἤ κινηματο-θέατρα, φαινόμενο πολύ σύνηθες κατά τήν περίοδο τῆς ἀθεϊστικῆς λαίλαπος. Ὅμως, ἐπί ἑβδομῆντα χρόνια, ποῦ εὑρίσκοντο ἄραγε; Μήπως συνεχῶς ἐκεῖ; Ἡ ἀπάντηση - ἄν μπορεῖ νά μιλήσει κανείς γιά ἐξακριβωμένες πληροφορίες ἐκείνη τήν ἐποχή – εἶναι μᾶλλον ἀρνητική. Κάποιοι μάλιστα κομμουνισταί, στελέχη τοῦ κόμματος, ἔκαναν λόγο γιά κρυφή μεταφορά τῶν λειψάνων τοῦ Ὁσίου στήν Μόσχα, σέ ἀθεϊστικό Μουσεῖο καί κατόπιν γιά παρομοίως κρυφή ἀποπομπή τους γιά Πετρούπολη. Ὅλες οἱ μεταφορές αὐτές, ἐγένοντο «σατανο-κρυφίως», θά λέγαμε, οὕτως ὥστε νά μήν ὑποπτεύεται ὁ πιστός λαός κάποια μόνιμη ἐγκατάσταση τοῦ λειψάνου σέ ἕνα μέρος. Ὅταν ὅμως ἦλθε «τό πλήρωμα τοῦ χρόνου», κατά Ἰανουάριο τοῦ 1991, τά ξημερώματα τῆς 11ης Ἰανουαρίου, «σκοτίας ἔτι οὔσης», ἀστραπές καί βροντές ἐκκωφαντικές, συνοδευόμενες ἀπό σεισμό, ξύπνησαν ὅλον τόν κοιμώμενον ἀκόμη λαό τῆς Πετρουπόλεως. Ὁ τοπικός ποταμός Νέβας ξεχείλισε καί πλημμύρισε πολλές περιοχές. Οἱ ἄνθρωποι ἀντελήφθησαν, ὅτι κάτι ἔκτακτο συνέβη. Ἦταν αὐτό πού τόσα χρόνια περίμεναν. Τήν ὥρα ἐκείνη, κάποιοι ὑπάλληλοι ὑπεύθυνοι τοῦ Μουσείου Πετρουπόλεως – πρώην Ναοῦ Παναγίας τοῦ Καζάν - ἀνεκάλυψαν, σέ κάποιο ἀνύποπτο μέρος αὐτοῦ, τό κιβώτιο πού περιεῖχε τά χαριτόβρυτα λείψανα τοῦ Ὁσίου. Βρέθηκαν ἐπιμελῶς καλυμένα καί τυλιγμένα. Ὅλα τά ὀστᾶ ὑπῆρχαν· ἡ τιμία κάρα εἶχε τά μαλλιά καί τά γένια. Στά χέρια, ἐκτός ἀπό τά γνωστά γάντια πού ἔφερε ἐν ζωῇ ὁ Ἅγιος, ὑπῆρχαν καί τά δύο ἱερατικά του ἐπιμάνικα. Στό ἕνα ἦταν χρυσοκεντημένη ἡ φράση: «Ἅγιε πάτερ Σεραφείμ» καί στό δεύτερο: «πρέσβευε τῷ Θεῷ ὑπέρ ἡμῶν». Ἐπί πλέον, στή θέση τοῦ στήθους, βρισκόταν ὁ γνωστός μπρούτζινος σταυρός τοῦ Ὁσίου, δῶρο τῆς μακαρίας μητέρας του Ἀγάθης Φωτίεβνα, τόν ὁποῖο ὁ Ὅσιος φοροῦσε ἐφ' ὅρου ζωῆς. Εἰδοποιήθηκε ἀμέσως γιά ὅλα τά συμβάντα ὁ πατριάρχης Ἀλέξιος Β', ὁ ὁποῖος ἔσπευσε ἀμέσως στήν Πετρούπολη καί ταυτοποίησε καί αὐτός τήν γνησιότητα τῶν ἱερῶν λειψάνων. Ἄλλωστε, δέν ὑπῆρχε τότε ἄλλος Ἅγιος Σεραφείμ γνωστός, παρά μόνον ὁ τοῦ Σάρωφ. Τά ὀστᾶ μετεφέρθησαν στήν - ἐν ἐνεργείᾳ πάντοτε διατελοῦσαν – Λαύραν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νιέφσκυ, τῆς Πετρουπόλεως. Ἐπί ἕνα μῆνα γινόταν παλλαϊκό προσκύνημα, ἐψάλλοντο παρακλήσεις, ἐξεφωνοῦντο λόγοι. Τόν ἑπόμενο μῆνα, Φεβρουάριο, μέ συνοδική-πατριαρχική ἀπόφαση, τό ἱερό σκήνωμα μετεφέρθη στή Μόσχα, γιά νά μπορέσει καί ὁ ἐκεῖ πιστός λαός νά προσκυνήσει, προτοῦ γίνει ἡ μετάβασή του στό Ντιβιέγιεβο. Πράγματι καί στήν Μόσχα ἔγινε τό ἴδιο παλλαϊκό προσκύνημα, πού διήρκεσε μέχρι τίς 23 Ἰουλίου τοῦ ἴδιου ἔτους, 1991. Συγχρόνως, τό ἴδιο ἔτος, γκρεμίστηκε σάν χάρτινος πύργος τό ἀθεϊστικό κομμουνιστικό οἰκοδόμημα, «ὅπως πληρωθῇ τό ρηθέν» τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ. Καί στίς 23 Ἰουλίου, ξεκίνησε λιτανευτικά ἡ ἐπίσημη μεταφορά τοῦ σκηνώματος πρός τό Ντιβιέγιεβο· πορεία 800 χιλιομέτρων,

μέ προεξάρχοντα τόν Πατριάρχη Ἀλέξιον Β΄, συνοδευόμενον ὑπό πλήθους κληρικῶν καί τῶν τριῶν τῆς ἱερωσύνης βαθμῶν. Ἡ πολυποίκιλτη λάρνακα τοῦ Ὁσίου τοποθετήθηκε σέ μικρό ὄχημα καί καθ' ὁδόν, μέχρι τό Ντιβιέγιεβο, σταματοῦσε, γιά νά γίνονται δεήσεις καί παρακλήσεις στά ἐνδιάμεσα σπουδαιότερα ἀστικά κέντρα. Στήν πύλη τῆς Μονῆς τοῦ Ντιβιέγιεβο, ἐπέπρωτο νά ἐκπληρωθεῖ καί ἡ παραγγελία τοῦ Ὁσίου, σχετικά μέ τό κερί. Ἡ μοναχή Μαργαρίτα, νέα τότε, τό 1927, ὅταν ἔκλεισε ἡ Μονή, κληρονόμησε σάν τελευταία μοναχή τό κερί τοῦ Ὁσίου καί, μέ χίλιες φροντίδες καί προφυλάξεις τό διατήρησε, ἐλπίζουσα «μή ἰδεῖν θάνατον πρίν ἤ ἴδῃ τόν Ὅσιον» ἐπερχόμενον στό Ντιβιέγιεβο, «κατά τό ρῆμα του». Αὐτή λοιπόν, ἡ τότε 95 ἐτῶν – μακαριστή πλέον τώρα – μοναχή Μαργαρίτα, ἐπικεφαλῆς τῶν μοναζουσῶν τοῦ Ντιβιέγιεβο – πού ἐν τῷ μεταξύ εἶχε ἀναβιώσει - ὑποδεχόταν τόν Ὅσιο μέ ἀναμμένο τό συγκεκριμένο αὐτό κερί, πού τότε μόνο τό ἄναψε, ἀπολαβοῦσα τούς καρπούς τῆς ἐλπίδος της καί λέγουσα, «νῦν ἀπολύεις τήν δούλην σου, Δέσποτα». Ὁ Πατριάρχης ἔνδακρυς, εὐλόγησε τήν γερόντισσα καί τήν ἐμακάρισε. Τό ἴδιο ἔκανε, λίγο ἀργότερα καί ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, ὅταν τήν ἐπισκέφθηκε μέ ἄλλους Ἕλληνες Ἀρχιερεῖς, λίγο πρίν τήν κοίμησή της.

Ἐδῶ τελειώνει ἡ - κατά τό δυνατόν – σύντομη ἀφήγηση περί τοῦ Ἱεροῦ σκηνώματος τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ. Ὅμως, δέν θά ἦταν ἄστοχο, σάν Ἐπίλογος, νά σημειωθεῖ μιά ἱστορική «λεπτομέρεια», ἄγνωστη καί – κυρίως - ἀπίθανη στούς περισσοτέρους:

Στίς ἀρχές Ἰουνίου 1789, ὅταν ὁ Ὅσιός μας ἦταν ἀκόμη διάκονος στή Μονή τοῦ Σάρωφ, ὁ τότε Ἡγούμενος, ἀρχιμανδρίτης Παχώμιος, μαζί μέ τόν Οἰκονόμο τῆς Μονῆς, Ἱερομόναχον Ἡσαΐαν, παραλαβόντες καί τόν νεαρόν διάκονον (Ὅσιον) Σεραφείμ, μετέβησαν σέ ἕνα χωριό, ὀνόματι Λεμέτ, γιά νά παραστοῦν στήν κηδεία κάποιου λαϊκοῦ, γνωστοῦ των ἀλλά καί εὐεργέτου τῆς Μονῆς των. Καθ' ὁδόν ἔπρεπε νά περάσουν ἀπό τήν - ἀρτισύστατη τότε – γυναικεία Μονή τοῦ Ντιβιέγιεβο. Πράγματι, ἐστάθμευσαν ἐκεῖ· καί ἡ γερόντισσα ἡγουμένη Μοναχή Ἀλεξάνδρα – πρώην χήρα Ἀγάθη Σεμένοβα Μελγκούνοβα, ἱδρύτρια τοῦ Κοινοβίου καί σήμερον Ἁγία – εὑρισκομένη στάς δυσμάς τοῦ βίου της, ζήτησε ἀπό τόν Ἡγούμενο νά ἐξομολογηθεῖ, νά μεταλάβει καί νά τῆς τελέσουν – καί οἱ τρεῖς πατέρες – τό Ἱερόν Εὐχέλαιον. Μετά ἀπό ὅλα αὐτά, διαισθανομένη ὅτι δέν θά τούς ξαναέβλεπε, παρακάλεσε τόν Ἡγούμενο, νά μήν ἐγκαταλείψει πνευματικῶς τήν Μονή της, μετά τήν κοίμησή της. Ἐκεῖνος τῆς τό ὑποσχέθηκε, ἀναφέροντάς της ἐπί πλέον, «ἄκων προφητεύσας», ὅτι κι αὐτός μέ τή σειρά του θά ἐμπιστευόταν τό γυναικεῖο κοινόβιο στήν πνευματική πατρότητα τοῦ - τότε ἀκόμη διακόνου – πατρός Σεραφείμ, ὅπερ καί ἐγένετο, ὅτε ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου. Οἱ τρεῖς πατέρες μετέβησαν στήν κηδεία τοῦ γνωστοῦ των καί, ἐπιστρέφοντας στό Σάρωφ, ξαναπέρασαν ἀπό τό Ντιβιέγιεβο. Ἡ μακαρία Ἀλεξάνδρα, εἶχε μόλις

κοιμηθεῖ. Παρέστησαν καί στήν κηδεία της καί μετά, ἐπειδή ἀφ' ἑνός μέν «πρός ἑσπέραν ἦτο καί κέκλικεν ἡ ἡμέρα», ἀφ' ἑτέρου δέ ξέσπασε ξαφνικά, μέ τό τέλος τῆς κηδείας, ραγδαιοτάτη βροχή, οἱ Μοναχές πρότειναν στούς τρεῖς πατέρες νά παρακαθήσουν στήν – συγχωρητική γιά τήν ψυχή τῆς ἡγουμένης των – Τράπεζα καί μετά νά διανυκτερεύσουν ἐκεῖ. Οἱ δύο γέροντες Ἱερομόναχοι δέχθηκαν. Ὁ νέος ὅμως - ἀκόμη τότε – διάκονος (Ἅγιος) Σεραφείμ ἦταν ἀνένδοτος. Ἄν καί δέν ἦταν μόνος του, ἀλλά ὑπό τήν ὑπακοή τῶν γερόντων του, δέν ἔστερξε νά φάγει καί νά διανυκτερεύσει σέ γυναικεία Μονή, φοβούμενος τό εὐόλισθον, πρός τούς πειρασμούς τῆς σαρκός, τῆς νεαρᾶς ἡλικίας του. Οἱ δύο γέροντες, δέν τοῦ ἔφεραν ἀντίρρηση. Κι ἔτσι, «αὐτῇ τῇ ὥρᾳ», διά νυκτός καί ὑπό ραγδαίαν βροχήν, μόνος του, πεζῇ, ἀνεχώρησε γιά τό Σάρωφ, πορεία 13 περίπου χιλιομέτρων. Αὐτό τό γεγονός, δημιούργησε ἔκπληξη καί θαυμασμό στίς Μοναχές, πού δέν τό λησμονοῦσαν ἀπό τότε, ἀλλά τό «συνετήρουν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν», ἔχοντας τόν Ἅγιο σέ εὐλάβεια. Καί ὅταν ἔγινε αὐτός Ἱερομόναχος καί ἐκοιμήθη ὁ ἡγούμενος Παχώμιος, ἀνέλαβε τήν πνευματική πατρότητα καί εὐθύνη τους.

Τά ἀνωτέρω «Ἐπιλεγόμενα» ἐγράφησαν, διότι πολύ ὀλίγοι γνωρίζουν, ὅτι ὁ Ἅγιος Σεραφείμ - ἐκτός ἀπό τίς δύο προαναφερθεῖσες ἐπισκέψεις του στό Ντιβιέγιεβο, οἱ ὁποῖες βέβαια ὡς μία λογίζονται – ΔΕΝ ΞΑΝΑΠΗΓΕ ΠΟΤΕ στό Ντιβιέγιεβο. Ἤρχοντο στό Σάρωφ οἱ Μοναχές, τίς ἐξομολογοῦσε, ἐνημερωνόταν γιά τά πάντα, ὅσα ἀφοροῦσαν ἀκόμη καί ὑλικές λεπτομέρειες τῆς ζωῆς των, ἔβλεπε ὅλα ὅσα συνέβαιναν στή Μονή τους, σάν νά εἶχε πνευματική τηλεόραση, πρόδρομος γενόμενος τοῦ συγχρόνου Ὁσίου Πορφυρίου τῶν Καυσοκαλυβίων Ἁγίου Ὄρους. Ἔδινε ἔτσι τήν ἐντύπωση, ὅτι συνεχῶς βρισκόταν σωματικῶς στό Ντιβιέγιεβο, ἐνῶ ἦταν ἀπών τῷ σώματι, παρών δέ τῷ πνεύματι. Ἔδινε συμβουλές καί γιά οἰκοδομικῆς φύσεως λεπτομέρειες καί γιά ἄλλα πολλά ὑλικά θέματα, πού μόνον ἕνας μόνιμος κάτοικος μποροῦσε νά κατέχει. Ἕνα ἀπό τά πολλά, ἄς ἀναφερθεῖ: Ἡ Μονή ἐστερεῖτο προστατευτικοῦ τείχους. Ὁ Ὅσιος ἔδωσε ἐντολή νά μήν κτισθεῖ κάτι τέτοιο, ἀλλά νά σκάψουν περιμετρικά, γύρω-γύρω ἀπό τή Μονή, ἕνα εὐρύχωρο κανάλι («κανάφκα») καί κάθε ἀπόγευμα, μετά τό Ἀπόδειπνο, ὅλες μαζί, νά βαδίζουν αὐτό τό κανάλι, φροντίζοντας νά ἀπαγγέλλουν κατά τήν πορεία τους 150 φορές τόν ὕμνο τῆς Θεοτόκου: «Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαρία…». Πρᾶγμα πού συμβαίνει μέχρι σήμερα καί τό ὁποῖο ἐπέχει θέσιν προστατευτικοῦ τείχους, κατά τήν παραγγελία τοῦ Ὁσίου, πού πλέον βρίσκεται καί σωματικῶς ἐκεῖ, ἀπό ὅπου ἰσοβίως ἀπουσίαζε…

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε ὑπέρ ἡμῶν!

Μοναχός Νεκτάριος

Κελλίον Ἁγ. Νικολάου Μπουραζέρη - Μετόχιον Ἱ. Μ. Χιλανδαρίου
Καρυαί - ΑΓ. ΟΡΟΥΣ

Ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὴν πνευματικὴ ἀφύπνηση τῆς νήσου Σκοπέλου τὸν 18ο αἰ. μέχρι τὸ 1830

Ἀναφερόμενος ὁ Φίλιππος Ἰωάννου στὸν Διδάσκαλο τοῦ Γένους Γρηγόριο Κωνσταντᾶ, σημείωνε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἡ εὐγνωμοσύνη ἀπαιτεῖ νὰ μνημονεύσωμεν τῶν ἀρχαιοτέρων Διδασκάλων τοῦ γένους ἡμῶν καὶ ὠφέλιμον εἶναι νὰ προτιθῆται ἡ ἀρετὴ ἐκείνων καὶ ὁ πρὸς πρὸς φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν των ζῆλος[1]...» Καὶ πράγματι, ἔτσι πρέπει νὰ γίνεται: Νὰ μνημονεύουμε «τῶν ἡγουμένων ἡμῶν» (Εβρ. 13, 7), ἀφοῦ μέσα σέ αὐτοὺς συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ Διδάσκαλοί μας. Ἰδίως δὲ οἱ τοῦ Γένους μας καὶ τῶν προγόνων μας οἱ Διδάσκαλοι.

Ὡστόσο, αὐτὸ ποὺ ὀφείλουμε νὰ θυμίσουμε, εἶναι καὶ τὸ ποιὸς ὑπῆρξε ὁ κινητήριος μοχλός, ἔτσι ὥστε νὰ ὑπάρχει Πνευματικὴ κίνηση σὲ χρόνους καὶ καιροὺς σκοτεινούς, ὅπως ἦταν οἱ χρόνοι τῆς Ὀθωμανικῆς κυριαρχίας στὸ Νέο Ἑλληνισμό. Καί ἡ Ἱστορία ἀπέδειξε περιτράνως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἦταν ἡ τροφὸς τοῦ Γένους κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Ὅπως καὶ στὴν περίπτωση τῶν νησιῶν τῶν Βορείων Σποράδων, ἰδιαίτερα δὲ στὴ νῆσο Σκόπελο, ὅπου καὶ ὑπῆρχε ἡ ἕδρα τῆς Ἐπισκοπῆς Σκιάθου καὶ Σκοπέλου καὶ εἶναι τὸ μεγαλύτερο νησὶ τοῦ ὡς ἄνω συμπλέγματος. Γιατὶ μέχρι τὸ 1724, ποὺ ἱδρύεται στὴ Χώρα τῆς Σκοπέλου ἡ Σχολὴ Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, τὴν ὁποία καὶ ἐπωνόμασαν σὲ Ἀκαδημία, καμμία πνευματικὴ κίνηση δὲν διαφαίνεται στὰ νησιὰ αὐτά, ἐκτὸς τῶν στοιχειωδῶν γραμμάτων ποὺ δίδασκαν στὰ παιδιὰ οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ περίπου ἐγγράμματοι μοναχοί. Καὶ πιστοποιεῖται αὐτὸ ἀπό τὰ λεγόμενα «δοκίμια τοῦ κονδυλίου» τὰ ὁποῖα μέχρι σήμερα σώζονται σὲ παράφυλλα ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων (Μηναίων, Παρακλητικῆς κ.λ.π.).

Τὸ 1724 λοιπόν, μὲ τὴ συνδρομὴ τοῦ λογίου Ἱεράρχου πρ. Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Νεοφύτου Μαυρομάτη, ἀπό τὴν Ἀντίπαρο, ἱδρύεται Σχολὴ στὴ Χώρα τῆς Σκοπέλου μὲ δασκάλους τὸν ὅσιο Ἱερόθεο τὸν Ἰβηρίτη καὶ τὸν παπα-Μελέτιο Ἰβηρίτη ἐπίσης.

Γιὰ τὴν ἵδρυση τῆς Σχολῆς, ζωηρὸ ἐνδιαφέρον ἔδειξαν τόσο ὁ τότε Ἐπίσκοπος Σκιάθου καὶ Σκοπέλου Κλήμης, «ἐπινεύσει τοῦ Κλήμεντος ἐπισκόπου Σκιάθου καὶ Σκοπέλου», θὰ γράψει ὁ πολὺς Γεδεών[2], ὅσο καὶ ὁ ἐκ τῶν ἀρχόντων τῆς νήσου, ὁ Χατζη-Στεφανὴς Δαπόντε, πατέρας τοῦ μεγάλου λογίου τοῦ 18ου αἰ. Καισαρίου Δαπόντε[3].

Ὁ ΧατζηΣτεφανὴς ἐκτὸς τοῦ τίτλου τοῦ προύχοντος καὶ τοῦ Κόνσολου τῆς Ἀγγλίας ποὺ ἔφερε, ὑπῆρξε κτήτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ στὴ Σκοπέλο, τὴν ὁποία καὶ ἀνεκαίνισε, διότι σώθηκε ἀπό θαῦμα τῆς Παναγίας[4].

Τὸ 1724 λοιπόν, θὰ ἔλθει στὴ Σκόπελο, ὅπου καὶ θὰ διδάξει ὁ ὅσιος Ἱερόθεος ὁ Ἰβηρίτης[5] μαζὶ μὲ τὸν Ἱεροδιάκονο Μελέτιο Ἰβηρίτη, ἐπίσης διδάσκαλο.

Ἡ Σχολὴ στὴν ὁποία ἔμελλε νὰ διδάξουν οἱ προαναφερόμενοι, ἦταν «τῶν ἐγκυκλίων καὶ φιλοσοφικῶν μαθημάτων»[6] καὶ ἡ ἀκτινοβολία της ὑπῆρξε τέτοια, ὥστε νὰ ἐπονομασθεῖ Ἀκαδημία. Ἡ προσωνυμία Ἀκαδημία, ποὺ ἔδωσε στὴ Σχολὴ ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Σίλβεστρος, στὴν ἀπό 3 Μαΐου 1725 ἐπιστολή του πρὸς τὸν πρώην Ἄρτης[7], μπορεῖ μὲν νὰ φαίνεται ὑπερβολική, ὡστόσο δείχνει τὸ σημαντικὸ τῆς ἱδρύσεώς της, ποὺ ὠφέλησε ὄχι μόνο τὴ Σκόπελο, ἀλλὰ καὶ τὴν γύρω περιοχή[8]. Σὲ ἐπιστολή του δὲ πρὸς τὸν πρ. Ἄρτης ὁ Ἱερόθεος τὸ 1731 γράφει μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «..Ἔρχονται καὶ ἀπό ἄλλους τόπους καὶ ἱερωμένοι καὶ ἐπιδίδει ἡ σχολὴ καὶ αὐξάνει»[9]Ἔτσι, ἡ προσωνυμία Ἀκαδημία, ποὺ ἔδωσε στὴ Σχολὴ ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Σίλβεστρος, μπορεῖ μὲν νὰ φαίνεται ὑπερβολικὴ, ὡστόσο δείχνει τὸ σημαντικὸ τῆς ἱδρύσεώς της, ποὺ ὠφέλησε ὄχι μόνο τὴ Σκόπελο, ἀλλὰ καὶ τὴν γύρω περιοχή.

Μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ πολὺς Κωνσταντῖνος Δαπόντες, ὁ μετέπειτα γνωστός μας μοναχὸς Καισάριος[10].

Τὸ 1736 ποὺ ἀναχωρεῖ ὁ ὅσιος Ἱερόθεος γιὰ τὴν ἐρημόνησο Γιοῦρα[11], γιὰ ἄσκηση καὶ προσευχή, ἡ Σχολὴ συνεχίζει τὸ ἔργο της μὲ τὸν Μελέτιο ὡς διδάσκαλο. Εἶναι δὲ ἡ πρώτη, ἀπ᾽ ὅσα γνωρίζουμε, προσπάθεια ποὺ ἔγινε τὰ χρόνια ἐκεῖνα στὰ νησιὰ τῶν Βορείων Σποράδων γιὰ τὴν Παιδεία τῶν ὑποδούλων. Τὸ σημαντικότερο δὲ ὅλων εἶναι, πὼς ἡ Παιδεία τῶν Βορείων Σποράδων στεφανώνεται ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ τὴν προστασία ἑνὸς Ἁγίου τοῦ Ἱεροθέου τοῦ Ἰβηρίτου, ὁ ὁποῖος, παράλληλα μὲ τὸ διδακτικό του ἔργο, ἐπιτελοῦσε καὶ τὸ ἔργο «τῆς ἐπιμελείας τῶν ψυχῶν»[12].

Ἀργότερα δέ, συναντοῦμε καὶ ἄλλες Ἱερατικὲς Μορφὲς διδασκάλων, τόσο στὴ Σκιάθο, ὅσο καὶ στὴ Σκόπελο.

Ἔτσι, διακρίνουμε στὴ Σκόπελο, στὰ μέσα τοῦ 18ου αἰ. κάποιον Μωραΐτη διδάσκαλο, ἐνῶ ἀργότερα τὸ ἔργο τῆς διδαχῆς τὸ εἶχαν οἱ μορφωμένοι ἐφημέριοι, ὅπως ὁ Ἱερομόναχος Νικηφόρος[13], ἐφημέριος στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ Συνάδων καὶ ἀργότερα ὁ Ἱεροδιάκονος Διονύσιος ἀπὸ τὴν Εὔβοια. Στὴ συνέχεια στὸ νησὶ τῆς Σκοπέλου ἔρχεται ὁ Ἀστέριος Φιλίππου ἢ Φιλιππίδης, πάροικος ἀπὸ τὴ Γαλάτιστα τῆς Χαλκιδικῆς. Ὁ Φιλίππου ἦταν μαθητὴς τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου καὶ ἔμεινε

στὴ Σκόπελο μέχρι τὸ 1832, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξύ, μετὰ τὴ δολοφονία τοῦ Καποδίστρια, παρακμάζει τὸ Ἑλληνικὸ Σχολεῖο καὶ ὁ Φιλιππίδης πηγαίνει στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου καὶ τὸν ἀκολουθοῦν κάποιοι ἀπὸ τοὺς μαθητές του, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ πατέρας τοῦ Π. Νιρβάνα, ὁ Κων. Ἀποστολίδης.

Σκόπελος **π. Κων. Ν. Καλλιανός**

Ὑποσημειώσεις

1. Τὸ παράθεμα βλ. εἰς Τρ. Ε. Εὐαγγελίδης, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας κατὰ τοὺς πρό τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως χρόνους, Ἐν Ρόδῳ 1916, σελ. 3
2. Μανουὴλ Γεδεών, Ἡ πνευματικὴ κίνησις τοῦ Γένους κατὰ τὸν ΙΗ καὶ ΙΘ΄, αἰῶνα. Ἑρμῆς, Ἀθήνα 1976, σελ. 5
3. π. Κων. Ν. Καλλιανός, Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τοῦ Ἱεροθέου τοῦ Ἰβηρίτου στὸν Μητροπολίτη πρ. Ἄρτης Νεόφυτο Μαυρομάτη, περ. Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιο, τ. 57 (2010), σελ. 159- 170
4. Περὶ τοῦ θαύματος αὐτοῦ κ.λ.π. βλ. π. Κων. Ν. Καλλιανός,Ἕνα θαῦμα τῆς Παναγίας στὴ Σκόπελο ἤ, πῶς κτίστηκε ἡ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, περ. ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ 1993, σελ. 245-247 [Ἀνατυπο: Ἀθήνα 1994]
5. Γιὰ τὸν ὅσιο Ἱερόθεο βλ. ἐπίσης π. Κων. Ν. Καλλιανός, Βίος καὶ πολιτεία Ἱεροθέου τοῦ Ἰβηρίτου, περ. Μνημοσύνη, τ. 14 (1998-2000), σελ. 323-364. Καὶ Συμεὼν Πασχαλίδης, Ἡ αὐτόγραφη νεομαρτυρολογικὴ συλλογὴ τοῦ μοναχοῦ Καισαρίου Δαπόντε (1713-1784), Μυγδονία, Θεσσαλνίκη 2012, σελ. 289-299
6. Σύμφωνα μὲ ἀχρονολόγητο Πατριαρχικὸ Γράμμα, ποὺ σώζεται στὸν Κώδικα Κριτίου καὶ φέρει τὸν τίτλο, «Συστατικὸν φροντιστηρίου εἰς Σκόπελον κατασταθέντος παρὰ τοῦ Ἄρτης Νεοφύτου». καὶ Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Φορόπουλος,Ἔγγραφα τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακίου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, τ. 20, (1900), σελ. 202-204 Τὸ Πατριαρχικὸ Γράμμα βλ. ἐπίσης εἰς, Περικλῆς Γ. Ζερλέντος, Μακαρίου Καλογερᾶ πρὸς Νεόφυτον τὸν πρώην Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ἐπιστολή, Ἐν Ἀθήναις 1921, σελ. 26-31
7. «Ἐμάθομεν, γράφει ὁ Σίλβεστρος, ὅτι πῶς ἐσύστησε καὶ τὴν Ἀκαδημίαν εἰς τὴν Σκόπελον καὶ ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἄλλοι τὸ ἤκουσαν ἔδωσαν δόξαν τῷ Θεῷ ὁποῦ εὑρίσκονται καὶ εἰς τοὺς καιροὺς μας τοιοῦτοι ζηλωταὶ καὶ ἔργον θεάρεστον ὑπερασπισταὶ καὶ συμπράκτορες, ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἐστι τῶν τῇδε Θεῷ τε καὶ ἀνθρώποις ἐπαινετώτερον, ὡς ἡ ὁδὸς τῆς σπουδῆς καὶ ἡ ταύτης ἀντέκτησις». πρ. Λεοντοπόλεως, Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, Ἱερόθεος ὁ Πελοποννήσιος ὁ Ἰβηρίτης καὶ Μεθόδιος ὁ Ἀνθρακίτης, περ. Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, τ. 1 !1933), σελ. 290, σημ. 37
8. Σὲ ἐπιστολή του πρὸς τὸν πρ. Ἄρτης ὁ Ἱερόθεος τὸ 1731 γράφει μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «ὅτι ἔρχονται καὶ ἀπό ἄλλους τόπους καὶ ἱερωμένοι καὶ ἐπιδίδει ἡ σχολὴ καὶ αὐξάνει» πρ. Λεοντοπόλεως, Ἱερόθεος Ἰβηρίτης, ὅπ. παρ. σελ. 293 καὶ Τ. Ἀθ. Γριτσόπουλος, Ἱερόθεος Ἰβηρίτης ὁ Πελοποννήσιος, Ε.Ε.Β. Σπ. 33 (1963),. σελ. 111.
9. Πρ Λεοντουπόλεως, ὅπ. παρ. σελ. 293, Τ. Ἀθ. Γριτσόπουλος, ὅπ. παρ. σελ. 111
10. Γιὰ τὸν Καισάριο βλ. Συμεὼν Πασχαλίδης, Ἡ αὐτόγραφη νεομαρτυρολογικὴ συλλογή..ὅπ. παρ. σελ.351-368
11. π. Κων. Ν. Καλλιανός, Τὰ Ἀθωνικὰ Μετόχια τῶν Βορείων Σποράδων καὶ ἡ συμβολή τους στὴν Ὀρθόδοξη πνευματικὴ διαμόρφωση τῶν νησιωτῶν, περ. Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιο, τ. 62 (2012), σε. 342-43
12. Περισσότερα βλ. π. Κων. Ν. Καλλιανός, Σχέσεις Σκοπέλου καὶ Ἁγίου Ὄρους, Ἀθήνα 1996, (ἀνατυπο ἀπό τὸ περ. ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ) σελ. 13- 15
13. Ἄλκης Ἀγγέλου, Τῶν Φώτων, ἐκδ. Ἑρμῆς, Ἀθήνα 1999

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ
Ὁ ἀδικημένος Ἱεράρχης

Ἡ οἰκογένεια Σταμούλη

Ὁ Σωφρόνιος Σταμούλης (κατά κόσμο Σωτήριος) γεννήθηκε στίς 21 Ἰανουαρίου 1875 στή Σηλυβρία, τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καί ἦταν χρονικά, τό δεύτερο ἀπό τά τρία ἀγόρια, τοῦ πολύ γνωστοῦ ἐμπόρου ἀλεύρων, Ἀναστάσιου Σταμούλη καί τῆς Ξανθίππης, τό γένος Σιμωνίδη.

Ὁ Σωφρόνιος Σταμούλης τά πρῶτα ἐγκύκλια μαθήματα τά παρακολούθησε στό ὀχτατάξιο δημοτικό τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς τῆς Σηλυβρίας. Κατά τή διάρκεια τῆς τελευταίας τάξης, πῆρε μέρος στόν Ζωγράφειο λαογραφικό διαγωνισμό, μέ τό ψευδώνυμο Σωτήριος Δημοσθενόπουλος καί βραβεύτηκε μέ τό α΄ βραβεῖο. Τό 1888, ὁ Σωφρόνιος πέτυχε νά εἰσέλθει μέ ἐπιτυχία στή Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή στήν Κωνσταντινούπολη τήν ὁποία καί τελείωσε τό καλοκαίρι τοῦ 1891. Ὁ Σωφρόνιος ἀποφοίτησε μέ τόν βαθμό «πάνυ καλῶς» καί εἶχε ἔφεση καί πρός τά μαθήματα τῆς θεωρητικῆς ἀλλά καί τῆς θετικῆς κατεύθυνσης.

Ἀθήνα-Γερμανία

Σύμφωνα μέ τόν κυριότερο βιογράφο του, τόν Παπανδρέου, ἡ Ἀναστασία, ἡ ἀδελφή τοῦ Σωφρονίου, εἶχε ἀναφέρει στόν βιογράφο, γιά τόν ἀδελφό της, ὅτι «παιδιόθεν εἶχε μία τάση πρός τήν Ἐκκλησία καί τίς ἐκκλησιαστικές λειτουργίες». Τό 1892 ταξίδεψε στήν Ἀθήνα γιά νά σπουδάσει στή Νομική Σχολή. Θά πρέπει νά παρακολουθοῦσε καί θεολογικά μαθήματα, μᾶλλον, κρυφά ἀπό τό οἰκογενειακό του περιβάλλον, γιά νά μήν φανερώσει τή σταθερή του προσκόλληση νά ἐνταχθεῖ στίς τάξεις τοῦ Κλήρου. Στήν Ἑλληνική πρωτεύουσα συνεργάστηκε μέ τή "Θρακική Ἀδελφότητα" τῆς ὁποίας ἔγινε γενικός γραμματέας. Ἐπιμελήθηκε καί τήν ἔκδοση τῆς Ἀδελφότητας τή "Θρακική Ἐπετηρίδα". Τό 1897 συμμετεῖχε στόν ἄτυχο Ἑλληνοτουρκικό πόλεμο. Γιά τή συμμετοχή του στόν Ἑλληνοτουρκικό πόλεμο τοῦ 1897, ἡ Ἑλληνική πολιτεία, τό 1937, τόν παρασημοφόρησε μέ τά διάσημά του Σταυροῦ τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ δεύτερου Τάγματος τοῦ Φοίνικος. Τό 1898, ὅταν τελείωσε ὁ πόλεμος, ὁ Σωφρόνιος ἐπέστρεψε στή Νομική Σχολή τῶν Ἀθηνῶν καί ἀναγορεύτηκε διδάκτορας μέ τόν βαθμό «λίαν καλῶς». Ἀφοῦ πραγματοποίησε τήν ἐπιθυμία τοῦ πατέρα του, νά σπουδάσει δηλαδή δικηγόρος, ὁ Σωφρόνιος ἀποφάσισε νά προχωρήσει στά σχέδιά του, νά σπουδάσει δηλαδή Θεολογία. Τό 1899-1900 γράφτηκε στή Θεολογική Σχολή τῶν Ἀθηνῶν καί στή συνέχεια πῆγε στή Γερμανία. Ὁ

Σωφρόνιος, στήν ἀρχή, πῆγε στήν πόλη Gottingen, ὅπου σπούδασε γιά δύο ἑξάμηνα θεολογία. Στή συνέχεια, παρέμεινε γιά τρία χρόνια στήν πόλη Jena, ὅπου σπούδασε φιλοσοφικά, παιδαγωγικά καί θεολογικά μαθήματα. Τελικά, τό 1904, στό πανεπιστήμιο τῆς Jena, ἀναγορεύτηκε διδάκτορας τῆς φιλοσοφίας. Τό θέμα τῆς διατριβῆς του ἦταν «**Gibt es kein Naturrecht? Versuch einer Kritik der uber das Naturrechtherrschenden Theorien**».

Βέροια-Νάουσα-Καβάλα-Κωνσταντινούπολη

Μετά τήν ὁλοκλήρωση τῆς διατριβῆς του στή Γερμανία ὁ Βεροίας καί Ναούσης Ἀπόστολος, Χριστοδούλου Ἴμβριος χειροτόνησε, σέ νόμιμη ἡλικία, τό 1906, τόν Σωφρόνιο Διάκονο. Ἀμέσως τοῦ δόθηκε ὁ τίτλος τοῦ ἀρχιδιακόνου, ἐνῶ μέχρι τήν χειροτονία του ὡς Πρεσβύτερος παρέμενε στή Μητρόπολη, κηρύττοντας κάθε Κυριακή. Ὁ Μητροπολίτης Βεροίας θά πρέπει νά ἐκτίμησε τό ἔργο καί τά προσόντα τοῦ νέου Διακόνου, γιατί σέ σύντομο χρονικό διάστημα, τόν Μάρτιο τοῦ 1907, τόν χειροτόνησε Πρεσβύτερο, στόν ναό τῆς Μεταμόρφωσης τοῦ Σωτῆρος, στή Νάουσα, δίνοντάς του καί τό ὀφφίκιο τοῦ ἀρχιμανδρίτη. Τότε τοῦ δόθηκε καί τό νέο ὄνομά του, τό ὁποῖο ἦταν Σωφρόνιος.

Ὁ Σωφρόνιος ἀμέσως ἀνέλαβε νέες δραστηριότητες. Διορίσθηκε ἀρχιερατικός ἐπίτροπος στήν πόλη τῆς Νάουσας, συνέχισε τό κήρυγμα κάθε Κυριακή καί ἄρχισε νά διδάσκει τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν στό γυμνάσιο καί στό παρθεναγωγεῖο της. Δέν περιορίστηκε μόνο στίς παραπάνω ἐνέργειες ἀλλά «αὐτόθι ἵδρυσε κυριακόν καί νυκτερινόν σχολεῖον διά τούς μή τυχόντας ἐγκαίρου στοιχειώδους παιδεύσεως κατοίκους ἀμφοτέρων τῶν φύλων, συνέστησε δέ καί μικρᾶν δανειστικήν βιβλιοθήκην ἐν τῇ Μητροπόλει». Στήν πόλη τῆς Νάουσας παρέμεινε ἕνα μόλις χρόνο. Στή συνέχεια διορίσθηκε ἀρχιερατικός ἐπίτροπος Καβάλας. Ἐπειδή συνόδεψε τιμητικά τόν Μητροπολίτη Δράμας καί μετέπειτα Σμύρνης, Χρυσόστομο Καλαφάτη, οἱ Τοῦρκοι ἀπαίτησαν ἀπό τό Πατριαρχεῖο καί τήν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀρχιμανδρίτη Σωφρονίου ἀπό τήν Καβάλα, ὁπότε ἀνακλήθηκε στήν Κωνσταντινούπολη. Στίς 20 Ὀκτωβρίου 1909, τό Πατριαρχεῖο ἀνακοίνωνε στόν ἀρχιμανδρίτη Σωφρόνιο, ὅτι διωρίσθηκε ἐπόπτης τῶν σχολῶν του. Ἡ Ἐπιτροπή ἦταν ὑπεύθυνη γιά τήν εὔρυθμη καί σωστή λειτουργία τῶν ἑβδομῆντα ἕξι σχολείων, τῆς περιοχῆς τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινούπολης.

Μητρόπολη Μυριοφύτου καί Περιστάσεως

Στίς 28 Φεβρουαρίου 1917, ὁ Σωφρόνιος ἐκλέχτηκε Μητροπολίτης Μυριοφύτου καί Περιστάσεως. Ὁ Ἱεράρχης προσπάθησε, ἀπό τήν πρώτη στιγμή, μέ πατρικές συστάσεις νά συνετίσει ἕναν Ἱερέα ὁ ὁποῖος, ἀγοράζοντας ποτά ἀπό τά καταστήματα τῆς περιοχῆς τοῦ Μυριοφύτου, συστηματικῶς μεθοῦσε. Ὁ Ἱερέας δέν τιμωρήθηκε. Ἕνα ἀπό τά κυριότερα γνωρίσματα τοῦ Ἱεράρχη ἦταν ἡ ἄρνησή του νά τιμωρεῖ τούς Ἱερεῖς του, ὅταν ὑπέκυπταν σέ παράπτωμα. Μέ τό ἀδιάλειπτο κήρυγμα τίς Κυριακές καί τίς ἑορτές κατόρθωσε νά πείσει τούς κατοίκους νά μεταθέσουν τή λαϊκή ἀγορά (Παζάρι) πού γινόταν κάθε Κυριακή στήν πόλη αὐτή, στό Σάββατο καί νά κλείνουν ὅλα τά καταστήματα τῆς ἐπαρχίας κατά τήν Κυριακή καί τίς ἑορτές.

Κατά τή διάρκεια μίας Θείας Λειτουργίας πού πραγματοποίησε ὁ Ἱεράρχης στήν ἐκκλησία τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, στό χωριό Στέρνα, ἀντιλήφθηκε κάποιον Ἑβραῖο ἐπίσημο νά φορᾶ μέσα στόν ναό τό "καλπάκι" του. Ὁ Σωφρόνιος, καθώς τραβοῦσε πρός τό Ἱερό, γύρισε ἀπότομα πίσω, τοῦ τό πῆρε ἀπ' τό κεφάλι καί τοῦ τό ἔδωσε μετά τήν λειτουργία. Ὁ βιογράφος του, Παπανδρέου, δικαιολογεῖ τήν πράξη τοῦ Μητροπολίτη, χαρακτηρίζοντας τόν ὡς «ἀσυμβίβαστο ὑπερεθνικιστή» ὁ ὁποῖος «δέν ἤθελε νά ἀκούει ἤ νά βλέπει τίποτα τούρκικο».

Μητρόπολη Βεροίας καί Ναούσης

Στίς 7 Ὀκτωβρίου 1924 ὁ Σωφρόνιος ἀναδείχθηκε Μητροπολίτης Βεροίας καί Ναούσης. Ὅπως θά συμβεῖ καί στήν Ἐλευθερούπολη, ἔτσι καί ἐδῶ, χορηγοῦσε δύσκολα ἄδειες γάμου. Λόγω τῆς ἀναγκαστικῆς μετακίνησης τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἀπό τή Μικρά Ἀσία στήν Ἑλλάδα πολλές οἰκογένειες εἶχαν χάσει τούς συγγενεῖς τους. Τοῦ εἶχε γίνει ἔμμονη ἰδέα μήπως ἀποτελέσει τήν αἰτία καί παντρευτοῦν κατά λάθος στενοί συγγενεῖς μεταξύ τους. Ἐπίσης, φοβόταν τήν ὕπαρξη δόλου ἐκ μέρους ἑνός ἀπό τά δύο ὑποψήφια μέλη τοῦ ἀνδρόγυνου. Πράγματι, κάτοικος τῆς περιφέρειάς του ζήτησε ἄδεια γάμου, ἐνῶ εἶχε ἤδη σύζυγο καί δύο παιδιά. Τή δεδομένη στιγμή, ὁ Ἱεράρχης κάλεσε τή σύζυγο καί τά παιδιά του καί τούς φανέρωσε στόν ὑποψήφιο.

Ἡ μετάθεση στήν Ἐλευθερούπολη

Μετά τόν θάνατο τοῦ Αἰμιλιανοῦ Δάγκουλα, Μητροπολίτη Ἐλευθερούπολης (1924-1927), στή χηρεύουσα θέση, ἐκλέχτηκε, μέ μετάθεση ἀπό τή Βέροια, στίς 19 Νοεμβρίου 1927, ὁ Σωφρόνιος Σταμούλης. Ἐνδιαφερόταν γιά τό ποίμνιό του καί ἤθελε νά μαθαίνει τά προβλήματα πού αὐτό ἀντιμετώπιζε, γι' αὐτό καί ἐπισκεπτόταν συνέχεια τίς ἐνορίες του καί συζητοῦσε μέ τούς κατοίκους τά οἰκογενειακά τους προβλήματα. Λόγῳ τῆς βαθιᾶς θεολογικῆς, φιλοσοφικῆς καί νομικῆς του μόρφωσης καί ἐπειδή ἦταν φανατικός πατριώτης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁ Σω-

φρόνιος ἐκνευριζόταν ὅταν ἄκουγε λέξεις πού εἶχαν ξενική, Εὐρωπαϊκή ἤ Τουρκική προέλευση. Οἱ κάτοικοι τῆς Μητρόπολής του, ἔπρεπε νά γνωρίζουν καί νά μιλᾶνε μόνο Ἑλληνικά. Ἐπιθυμοῦσε τήν πολιτιστική ὁμογενοποίηση τῆς περιφέρειάς του. Ὁ Σωφρόνιος ἤθελε, τό πνευματικό καί μορφωτικό ἐπίπεδο τῶν Ἱερέων νά εἶναι ἀνεβασμένο. Σύμφωνα μέ τόν ἴδιο ἐπιθυμοῦσε τήν ἐξύψωση τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου «καί δι' αὐτό οὐδένα ἐχειροτόνει ἄν δέν τόν ἐθεώρει κατάλληλον διά τήν Ἱεράν αὐτήν ἀποστολήν». Δέν ἐπιθυμοῦσε οἱ κληρικοί νά εἶναι κάτοχοι ἁπλῶς «ξηρῶν γνώσεων», ἀλλά νά ἔχουν «διάπλασιν ἤθους χρηστοῦ, διότι, ὡς γνωστόν, ἡ παιδεία, ἄνευ τῆς ἀγωγῆς, καθίσταται πολλάκις "χαλεπωτάτη ἀδικία ὅπλα ἔχουσα"». Ἐπιπλέον, ἤθελε, ὁ κλῆρος νά ἔχει «ἑδραίαν πίστιν καί εὐσέβειαν» καί «τρόπους λεπτούς καί ὄχι ἀγροίκους καί ἀλαζονικούς» καί νά μήν ἀναμειγνύεται στίς πολιτικές διαμάχες.

Ὁ Σωφρόνιος, ἐκτός ἀπό τούς Ἱερεῖς, ἤθελε καί τό πνευματικό καί μορφωτικό ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ ἀνεβασμένο. Γι' αὐτό καί τήν ἄνοιξη τοῦ 1947, ἐπειδή διαπίστωσε ὅτι στό γυμνάσιο, τά παιδιά ἀπό τό 1940, δέν εἶχαν θεολόγο καθηγητή, ἀποφάσισε νά διδάσκει, σέ ὅλες τίς τάξεις τοῦ γυμνασίου, ἐθελοντικά, μία φορά τήν ἑβδομάδα, θρησκευτικά. Τό νυχτερινό σχολεῖο στό ὁποῖο δίδασκε καί ὁ ἴδιος, μέχρι τό 1930, ὑποστηριζόταν οἰκονομικά, ἀπό τήν κοινότητα τῆς Ἐλευθερούπολης. Μετά τό 1930, τίς δαπάνες του τίς κάλυπτε μόνο ἡ Μητρόπολη. Ἐπιπρόσθετα, γιά τήν ἐπιβίωση τῆς κτηνοτροφίας, πλήρωνε 500 δρχ. γιά κάθε σκοτωμένο λύκο, πού τότε ἀφθονοῦσαν στήν περιοχή καί ἀποτελοῦσαν ἀπειλή γιά τούς κτηνοτρόφους.

Τό 1952 ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εὐχαρίστησε τήν οἰκογένεια Σταμούλη γιά τήν κίνησή τους νά δωρίσουν «εἰς τήν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τό ὑπό τοῦ ἀειμνήστου πατρός ὑμῶν καί εἰς 172 φακέλους κατεταγμένον παντοῖον περί Θράκης καί τῶν Θρακῶν πνευματικόν ὑλικόν, ἀρχαιολογικόν, ἱστορικόν, ἐκκλησιαστικόν καί λαογραφικόν».

Ὁ χαρακτήρας τοῦ Σωφρονίου

Ὁ Σωφρόνιος ἦταν ἀσκητικά λιτοδίαιτος καί ὑπόδειγμα ἐγκράτειας γιά τό ποίμνιό του. Χαρακτηρίζεται ἐπίσης ὡς ἀφιλοχρήματος καί ἀδέκαστος ἀπό τούς συμπολίτες του.

Ἄνθρωποι πού ἔζησαν δίπλα του ἀναφέρουν ὅτι νήστευε μέ ἀσκητική αὐστηρότητα ὅλες τίς σαρακοστές, ἐνῶ τή Μεγάλη Παρασκευή δέν ἔβαζε οὔτε σταγόνα νερό στό στόμα του. Χαρακτηρίστηκε ὡς ὑπόδειγμα καλογερικῆς σεμνότητας. Ὁ πρώην δήμαρχος τῆς Ἐλευθερούπολης Λάμπρος Τουφεξής ἀναφέρει ὅτι: «στό Μητροπολιτικό μέγαρο κοιμόταν σέ δύο σανίδια χωρίς θερμάστρα. Ἀντί γιά στρῶμα, χρησιμοποιοῦσε μία κουβέρτα πού τοποθετοῦσε πάνω στά δύο σανίδια».

Ὁ δικαστικός ἀγώνας γιά τά δέματα τῆς ἀρχιεπισκοπῆς

Ἀμέσως μετά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας ἀπό τίς κατοχικές

δυνάμεις, ἡ Διασυμμαχική Ὀργάνωση Ἀρωγῆς καί Ἀποκαταστάσεως (UNRRA), γιά τήν ἀνακούφιση τῶν Ἑλλήνων πληγέντων ἀπό τόν πόλεμο παραχώρησε ἕνα τμῆμα τῆς βοήθειας στήν ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία, στή συνέχεια τό διένειμε στίς κατά τόπους Μητροπόλεις. 43 λοιπόν δέματα, σέ διαφορετικές χρονικές περιόδους, στάλθηκαν καί στή Μητρόπολη Ἐλευθερούπολης. Καθυστερήσεις στή διανομή τῶν δεμάτων στούς ἄπορους κατοίκους τῆς Μητρόπολης, εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νά καταγγελθεῖ, στόν εἰσαγγελέα, ὡς ὑπαίτιος ὁ τοπικός Μητροπολίτης. Ὁ εἰσαγγελέας ἄσκησε ποινική δίωξη στόν κατηγορούμενο Σωφρόνιο Σταμούλη.

Ἡ ἀλήθεια ἦταν ὅτι οἱ συμπολίτες τοῦ Σωφρονίου πού βρίσκονταν σέ καίριες διοικητικές θέσεις δέν ἤθελαν νά βοηθήσουν, γιά διαφορετικούς λόγους ὁ καθένας, τόν Ἱεράρχη τους στή διανομή τῶν δεμάτων. Ὁ Σωφρόνιος δέν εἶχε δώσει νέα ἄδεια γάμου στόν διευθυντή Ἑνώσεως Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν ἐπειδή δέν εἶχε λάβει, μέ νόμιμο τρόπο, διαζύγιο ἀπό τήν πρώην σύζυγό του. Γιά τόν λόγο αὐτό, ὁ διευθυντής ἀρνήθηκε νά παραχωρήσει χῶρο ἀποθήκευσης γιά τά δέματα. Ἐπίσης, οἱ δύο δικηγόροι πού ἐξετάσθηκαν ὡς μάρτυρες ἀπό τόν ἀνακριτή, θεωροῦσαν τίς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτη, πού προσπαθοῦσε «νά συμβιβάζει τούς διεστῶτας συζύγους» ὡς ἐχθρικές, ἐπειδή τούς προξενοῦσε οἰκονομική ζημιά στό ἐπάγγελμά τους. Τέλος, ὁ νομάρχης Καβάλας εἶχε ψευδῶς ἀναφέρει, ὅτι ὑπῆρχαν κατεστραμμένοι ναοί στήν περιοχή ὥστε νά μπορέσει νά ζητήσει τεράστια ποσά γιά τήν ἀνοικοδόμησή τους καί νά καρπωθεῖ ἕνα ποσοστό αὐτῶν. Ὁ Σωφρόνιος εἶχε ἤδη ὅμως ἀπαντήσει στήν Ἱερά Σύνοδο ὅτι δέν ὑπῆρχαν κατεστραμμένοι ναοί στήν περιφέρειά του. Ἐπιπλέον, οἱ τοπικές ἀρχές εἶχαν ἀδιαφορήσει νά προβοῦν στή σύνταξη καταλόγων ἀπόρων κατοίκων, ἴσως καί ἐπειδή εἶχαν ἀποτύχει νά ἐξαπατήσουν τόν Μητροπολίτη, δίνοντάς του λίστες εὐπορων ἀτόμων. Αὐτό προκάλεσε ἕνα σφοδρό αἴσθημα ὀργῆς στόν νομάρχη ὁ ὁποῖος γιά ἐκδίκηση, κατήγγειλε ψευδῶς τόν Μητροπολίτη γιά ὑπεξαίρεση τῶν δεμάτων.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ Πρωτοβάθμιου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου

Ἀρκετοί ἰδιῶτες, ὑπέβαλαν, κατά καιρούς, καταγγελίες γιά τόν Μητροπολίτη τους, τόν Σωφρόνιο Σταμούλη, στήν Ἱερά Σύνοδο. Ἐξ' αἰτίας αὐτῶν τῶν καταγγελιῶν, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔδωσε ἐντολή, στίς 2 Ὀκτωβρίου 1952, (ἀριθμός ἀπόφασης 2229/2-10-52), στόν Μητροπολίτη Σισανίου καί Σιατίστης Ἰάκωβο, νά μεταβεῖ γιά τακτικές ἔνορκες ἀνακρίσεις, στήν Ἐλευθερούπολη. Συνολικά, μέσα σέ 11 μέρες, ἐξετάστηκαν 58 μάρτυρες, ἕνας μεγάλος ἀριθμός μαρτύρων σέ τόσο λίγες μέρες.

Τελικά, ὁ ἀνακριτής πρότεινε, ὁ Ἱεράρχης «νά παραπεμφθῆ ἐνώπιόν του ἁρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου 1) ἐπί παραβάσει τοῦ Νόμου 2200/40 "Περί Ἱερῶν Ναῶν καί Ἐφημερίων" καί τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων περί Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως κλπ. 2) ἐπί ἀπειθεία

καί καταφρονήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί 3) ἐπί κακή ποιμαντορία».

Νά σημειωθεῖ, ὅτι τό μεγαλύτερο μέρος τῶν καταθέσεων καταλαμβάνεται ἀπό τίς καταθέσεις δύο δικηγόρων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν προσωπικές ἀντιζηλίες μέ τόν Ἱεράρχη, γιατί οἱ ἐνέργειές του τούς προκαλοῦσαν οἰκονομική ζημιά στό ἐπάγγελμά τους. Ἐπιπλέον, ἀπό τίς καταθέσεις μερικῶν μαρτύρων κατηγορίας, γίνεται φανερή ἡ θέλησή τους νά χειραγωγήσουν τόν κατηγορούμενο Ἱεράρχη, ὅσον ἀφορᾶ τόν τρόπο διοικήσεως, στίς δικές τους ἐπιθυμίες, οἱ ὁποῖες δέ συμβάδιζαν μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ἐπειδή αὐτοί δέν τό ἐπιτύγχαναν, καταφέρονταν ἐναντίον του.

Ὁ ἐπιστήθιος Σταυρός του

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὁ ὁποῖος δέν εἶχε ἰδιαίτερες νομικές γνώσεις, ὁδηγήθηκε σέ σοβαρά νομικά σφάλματα κατά τή διαδικασία τῆς ἀνάκρισης, μέ ἀποτέλεσμα ἡ ὑπόθεση τοῦ Σωφρονίου νά λήξει οὐσιαστικά, ὄχι ἐξ αἰτίας τοῦ κατηγορητηρίου πού ὁ ἀνακριτής σχημάτισε, ἀλλά τῆς βεβαρυμένης ὑγείας τοῦ κατηγορουμένου καί τῆς σχετικῆς ἰατρικῆς γνωμάτευσης. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐπειδή δέν κατάφερε νά τόν κηρύξει ἔκπτωτο ἀπό τόν Μητροπολιτικό θρόνο, ἔκρινε ὅτι ὁ Σωφρόνιος ἔπρεπε νά παραιτηθεῖ τῶν ποιμαντικῶν του καθηκόντων, ἀφοῦ τόν κήρυξε ἀνίκανο νά ἐπιτελεῖ πλέον τά καθήκοντα τοῦ ἀρχιερέα.

Κοιμήθηκε στίς 19 Αὐγούστου 1960, σέ ἡλικία ὀγδόντα πέντε ἐτῶν. Ἐνταφιάστηκε τήν ἑπόμενη μέρα, στόν οἰκογενειακό τάφο τοῦ Α΄ Κοιμητηρίου Ἀθηνῶν. Ὁ νέος Μητροπολίτης Ἐλευθερούπολης, Ἀμβρόσιος διέταξε τήν ἡμέρα τῆς κηδείας του νά χτυποῦν πένθιμα οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐπαρχίας. Τό 1968, τά ὀστᾶ του μεταφέρθηκαν, ἀπό τό Α΄ Κοιμητήριο Ἀθηνῶν, στό προαύλιο τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου στήν Ἐλευθερούπολη, δίπλα στό παλιό Μητροπολιτικό μέγαρο. Πάνω στόν τάφο του ἀναγράφεται ἕνα λιτό ἐπίγραμμα: **«ΑΛΙΣ ΠΟΝΩΝ ΗΝΑΛΩΘΗΝ»**

Χρῆστος Νικολόπουλος
Θεολόγος - Βυζαντινολόγος

Πηγή ἄρθρου:

π. Θωμᾶς Ἀνδρέου, Σωφρόνιος Σταμούλης. Ὁ ἀπό Βεροίας Μητροπολίτης Ἐλευθερούπολης. Ὁ βίος καί τό ἔργο ἑνός λογίου Ἱεράρχη (διδακτορική διατριβή), Θεσσαλονίκη 2017.

Ἐπίσης, οἱ φωτογραφίες τοῦ ἄρθρου προέρχονται ἀπό τήν ἴδια διατριβή.

Πετύχαμε ...τελικά;

Κάθε χρόνο τέτοιο περίπου καιρό, πλησιάζοντας ἡ λήξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους καί στήν ἀπαρχή τῶν Πανελληνίων ἐξετάσεων γίνεται πάντα ἀπό μεριᾶς μου καί φαντάζομαι σέ κάθε ἕναν ἐκπαιδευτικό σάν καί ἐμένα, ἡ λεγόμενη ἀπογραφή-καταγραφή «τῶν σύν καί τῶν πλήν» καί αὐτῆς τῆς χρονιᾶς πού πέρασε.

Τό κατά πόσο εἴμασταν δηλαδή γιά τούς μαθητές μας καί αὐτή τήν χρονιά ἀποδοτικοί, ἐπεξηγηματικοί, ὠφέλιμοι, νά τούς διδάξαμε μέ σωστή μέθοδο καί διδακτική τίς στρυφνές ἔννοιες τοῦ ὁποιου ἀντικειμένου διδάσκει ὁ καθένας μας, νά ἀφομοίωσαν ὅπως πρέπει τήν ὕλη, πού σημειωτέον ὅτι χρονικά γιά ἕξι τοὐλάχιστον μῆνες προσπαθήσαμε μέσῳ ἠλεκτρονικῆς πλατφόρμας καί ὄχι διά ζώσης νά τούς περάσουμε ὡς σκεπτικό καί μεθοδολογία.

Κάπως ἔτσι θά νοιώθουν καί θά σκέφτονται καί οἱ μαθητές μας φαντάζομαι, δηλαδή στό κατά πόσο μπόρεσαν ἐξ ἀποστάσεως νά κατανοήσουν κεφάλαια ὕλης πού τούς εἰπώθηκαν μέν ἀλλά ἡ εὐγενής ἅμιλλα, ὁ ἀνταγωνισμός τῆς ἐπιτυχίας σέ διαγωνίσματα καί τεστάκια ἐντός τάξης γιά φέτος εἰδικά ἦταν ὁ ἐλάχιστος δυνατός.

Τό ἄν πετύχαμε τελικά θά φανεῖ διά τοῦ ἀποτελέσματος καθώς ὁ χρόνος πλησιάζει καί σέ λίγο καιρό θά ἀρχίσει ἡ περίοδος τῶν ἐξετάσεών τους, γιά τίς ὁποῖες τούς εὐχόμαστε ὁλόψυχα νά ἐπιτύχουν, νά γράψουν ὅσο γίνεται καλά γιά τούς στόχους καί τά ὄνειρα τοῦ καθενός καί νά γίνουν τά σχέδιά τους γιά τό μέλλον πραγματικότητα.

Βέβαια καί γιά ὅσους ἀπό αὐτούς δέν τά καταφέρουν ὅσο καλά θά ἤθελαν δέν τελείωσε ἐδῶ ἡ ζωή καί ὁ ἀγώνας, σίγουρα κάποια ἄλλη ἐναλλακτική λύση θά βρεθεῖ γιά νά ἀνοίξουν οἱ ὁρίζοντες καί νά πετάξουν καί αὐτά πρός τήν δημιουργία καί τήν προκοπή στά ὅποια σχέδια τους γιά τό μέλλον!

Εὐχόμαστε ὁ Θεός νά τούς δώσει Φώτιση, διαύγεια πνεύματος, ψυχική δύναμη, σωματική ἀντοχή, ὑπομονή, ἔμπνευση καί ὅσες ἄλλες ἀρετές τούς χρειάζονται γιά τήν ψυχοσύνθεση τοῦ κάθ' ἑνός τους καί ἕνα κεράκι καί μιά προσευχή στόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό καί ἀπό μεριᾶς μας καί ἀπό μεριᾶς τους νά τά καταφέρουν, πόσο μᾶλλον μία εὐχή ἀπό τόν πνευματικό τους Πατέρα γιά ὅτι καλύτερο γιά τόν ἑαυτό τους καί τήν ψυχή τους, γιατί ὅπως ξέρουμε ὅλοι μας …

«Τά ἀδύνατα παρά ἀνθρώποις δυνατά παρά τῷ Θεῷ ἐστιν !»

Κάτι τόσο σημαντικό γιά ὅλους μας πού τείνουμε στίς μέρες μας νά ξεχάσουμε νομίζω!

ΓΙΑΤΙ;;;

ΓΙΑΤΙ μέ ὅλα αὐτά πού συμβαίνουν γύρω μας τόν τελευταῖο καιρό συνεχῶς ἔρχεται τό ἐρώτημα στό μυαλό.

Πετύχαμε …τελικά;

Ἀλήθεια ἀναρωτιέστε καθ' ὅλου ἄν πετύχαμε τελικά σάν ἀνθρωπότητα, σάν κράτη, σάν ἡγεσίες, σάν λαοί;

Ἄν πετύχαμε στά ὅποια συστήματα εἴτε πολιτικά, εἴτε οἰκονομικά, εἴτε πολιτισμικά, εἴτε θεολογικά;

Καί ὅταν λέω θεολογικά δέν ἔχει νά κάνει μέ τή θρησκεία καί τήν Ἐκκλησία ἐννοῶ σέ προσωπικό ἐπίπεδο μέ τά βιοποριστικά καί σωματικά του καθ' ἑνός πράγματα ὕλης πού βάλαμε πιό πάνω ἀπό τά ψυχικά χαρίσματα Ἀνάτασης ψυχῆς πού αὐτά εἶναι …..τά σημαντικά!

Πιό ἁπλᾶ μπορέσαμε νά κοιτάξουμε ὄχι τό «τώρα» ἀλλά τό «αἰώνια»;

Ὄχι τό ἐφήμερο καί τό πρόσκαιρο ἀλλά τό διαχρονικό Φῶς τῆς Ἀνάστασης τοῦ Κυρίου μας μέσα στίς καρδιές μας;

Προβληματίζεστε ἄν θά πετύχουμε τήν εἴσοδό μας στήν Βασιλεία Τῶν Οὐρανῶν;

Ἄν ἡ ἀπολογία μας ἐπί τοῦ φοβεροῦ Βήματος τοῦ Κυρίου θά εἶναι ἀρκετή γιά τήν Εἴσοδό μας γιά ὅπου ὁ Θεός μᾶς προορίζει;

Ἄν θά χρειαστεῖ νά μεσιτεύουμε γιά τό Ἔλεός Του καί ἄν θά πρέπει νά παρακαλέσουμε τήν Παναγία μας καί ὅλους τούς Ἁγίους νά συνηγορίσουν καί νά βοηθήσουν γιά αὐτό;

Πετύχαμε …τελικά;

Ἄν θά εἴμαστε ἄξιοι.. ὄχι νά ἀγγίξουμε,….. ὄχι νά δοῦμε,….. ὄχι νά συμφάγωμεν, …..ὄχι νά μιλήσουμε….. ἁπλᾶ νά Ἀνασάνουμε τόν ἀέρα τῆς νέας πνοῆς πού μᾶς Χαρίζει ἁπλόχερα ὁ Κύριος μέ τήν θυσία Του καί τήν Ἀνάστασή Του νικώντας τόν Θάνατο πού ἐμεῖς τόσο φοβόμαστε καί τρέμουμε;!

ΘΑΝΑΤΩ ΘΑΝΑΤΟΝ ΠΑΤΗΣΑΣ!!!

Πετύχαμε …τελικά;

Φοβόμαστε καί τήν σκιά μας ἀκόμα ἐνῶ τό χέρι Του εἶναι ἁπλωμένο γιά νά μᾶς πάρει μαζί Του καί νά μᾶς σηκώσει Ψηλά ἐκεῖ πού μᾶς ἀξίζει!

Ἀδράξαμε τήν εὐκαιρία;

Μέ τελευταῖο ἐμένα τόν ἀνάξιο καί ἔσχατο ὅλων, μακάρι νά ἀξιωθοῦμε ἀδερφοί μου τήν «Καλήν Ἀπολογίαν»! Τότε μόνο θά ἔχουμε ἐπιτύχει τελικά!

Ὁ Θεός μᾶς Ξέρει τόν καθέναν ἀκόμα καί στίς πιό ἀπόκρυφές του σκέψεις !

Ξέρει τά πάντα μας! Κρίνει τά πάντα μας!

Ἐμεῖς ἁπλά ζητᾶμε τό Ἔλεος Του πρίν νά εἶναι γιά μᾶς πολύ ἀργά!

Χαράλαμπος Καμπερογίαννης
Μαθηματικός

«Δεῦτε καί καταπαύσωμεν πάσας τάς ἑορτάς τοῦ Θεοῦ ἀπό τῆς γῆς»

Ἀνέ ὅτι, μέ τήν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ στή Γῆ ἐκπληρώθηκαν ὅλες οἱ προφητεῖες γιά Ἐκεῖνον καί γιά τή ζωή Του μέχρι τήν Ἀνάστασή Του, καί φαίνεται ὅτι πράγματι ἔτσι εἶναι.

Παρ' ὅτι δέν εἶμαι ὁ πλέον ἁρμόδιος, θεωρῶ ὅτι, ὑπάρχουν καί ἄλλες πολλές προφητεῖες πού ἀκόμη χρειάζεται νά πληρωθοῦν μέχρι νά ἔλθει Ἐκεῖνος, τό δεύτερον, ἐν δόξει αὐτή τή φορά, καί ὄχι μόνο ἀπό ἐκεῖνες πού προλέχθησαν μετά τήν ἐπιστροφή Του στούς οὐρανούς, ὅπως φυσικά ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη, ἀλλά καί ἄλλες ἀπό ἐκεῖνες πού εἶχαν εἰπωθεῖ πρίν ἔλθει Αὐτός στόν Κόσμο.

Γιά παράδειγμα, ὑπάρχουν τά λόγια τοῦ Δικαίου Συμεών «πρός Μαριάμ τήν μητέρα αὐτοῦ», ὅτι «ἰδού αὐτός κεῖται εἰς πτῶσιν καί ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καί εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον» (Λουκ. β' 34), μιά προφητεία «διαρκείας» πού ἐπιβεβαιώνεται συνεχῶς ἀπό τότε μέχρι καί σήμερα.

Μιά ἀπό αὐτές τίς προφητεῖες, τίς πρό Χριστοῦ, νομίζω πώς συναντᾶ κανείς καί στό Ψαλτήρι, μαζί μέ ἄλλες πολλές, ὅπου στόν 73ο Ψαλμό λέει ὁ ψαλμωδός: «δεῦτε καί καταπαύσωμεν πάσας τάς ἑορτάς τοῦ Θεοῦ ἀπό τῆς γῆς» καί ἐξηγεῖ ὁ ἑρμηνευτής (Παν. Τρεμπέλας) «ὥστε εἰς τό μέλλον νά μήν γίνωνται αὗται» (παρ.8).

Τά προφητικά αὐτά λόγια πού εἰπώθηκαν πάνω ἀπό 1000 χρόνια πρίν τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ὅπως καταλαβαίνετε, ἀφοροῦν κατά βάση τήν μετά Χριστόν Ἱστορία καί φαίνεται πώς ἔχουν μιά ἐπικαιρότητα πού ἐπαναλαμβάνεται ἀδιάκοπα ὡς τίς μέρες μας.

Εἶναι γνωστό πώς ἡ μανία τῶν ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ, ἀνά τούς αἰῶνες, ξεσποῦσε μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση ἐναντίον τῶν ἑορτῶν τοῦ πιστοῦ λαοῦ γιατί αὐτές ἦταν ἡ πλέον δυναμική ἐκδήλωση τῆς λατρείας πρός τόν Θεό καί προφανῶς ἐνοχλοῦσαν πολύ τούς διῶκτες ἀλλά καί τούς ἀντικειμένους γενικότερα.

Μά καλά, εἶναι ἀναγκαῖο νά παύσουν οἱ ἑορτές τοῦ Θεοῦ γιά νά πλήξουμε τήν πίστη τῶν ἀνθρώπων; Οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νά λατρεύουν τόν Θεό τους καί κατ' ἰδίαν καί αὐτό μπορεῖ νά εἶναι ἀρκετό γιατί ἡ πίστη εἶναι προσωπική ὑπόθεση. Τό ἀκούσαμε καί τελευταία, σ' αὐτή τήν πολύ ἐνδιαφέρουσα περίοδο πού διανύουμε, ὅτι ἀρκεῖ ἡ «κατ' οἶκον Ἐκκλησία».

Οἱ γιορτές τοῦ Θεοῦ ὅμως εἶναι γιορτές τοῦ λαοῦ καί θεσπίσθηκαν γιατί ὁ λαός ἤθελε νά ἐκφράσει στίς περιστάσεις αὐτές κάτι ἰδιαίτερα ξεχωριστό πού νά ξεπερνᾶ τά μέτρα τῆς προσωπικῆς σχέσης τοῦ καθενός μέ τό Θεῖο φαινόμενο.

Ἔτσι ἔκαναν πάντα οἱ λαοί σέ ὅλον τόν Κόσμο καί σέ κάθε πολιτισμό, σέ ὅλη τήν Ἱστορία. Καί οἱ ἰσχυροί τοῦ Κόσμου ὅταν ἤθελαν νά καταστείλουν τό

λαϊκό φρόνημα στίς γιορτές ἐστίαζαν. Θυμηθεῖτε ὅτι καί ὁ Μέγας Θεοδόσιος γιά νά διακόψει τή σχέση τοῦ λαοῦ μέ τήν ἀρχαία θρησκεία τούς Ὀλυμπιακούς Ἀγῶνες κατήργησε, πού ἦταν ἡ μέγιστη ἑορτή γιά τόν Ἀρχαιοελληνικό Κόσμο.

Ἴδια λοιπόν ἡ τακτική πάντοτε καί παντοῦ.

Καί φτάνουμε στήν περίοδο πού ζοῦμε σήμερα. Ἡ πίστη στό Βρέφος πού κράτησε στήν ἀγκαλιά του ὁ Δίκαιος Συμεών συνεχίζει ἀπό τότε νά εἶναι ὁ ἀπώτερος στόχος τῶν ἰσχυρῶν κάθε ἐποχῆς καί τῶν πολιτικῶν θεωριῶν καί συστημάτων πού ἀπεργάζονται τό κακό τοῦ Κόσμου. Ρωμαῖοι, εἰκονομάχοι, ἀλλόπιστοι, μαρξιστές, ἀναθεωρητικοί, ὅλοι ἐνοχλοῦνται ἀπό Τό «σημεῖον ἀντιλεγόμενον».

Φαντασία κάποιων θά μοῦ πεῖτε. Ἡ προσπάθεια πάντοτε εἶναι γιά τό καλό τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι δέν μποροῦν νά καταλάβουν τό συμφέρον τους. Καί ὅταν διαπιστώνεται ὅτι ἡ προσπάθεια ἔβλαψε πολλούς καί ἔφερε δεινά, ἡ εὐθύνη ἀποδίδεται στίς στρεβλώσεις τοῦ ἑκάστοτε συστήματος, πού ἐφάρμοσε τήν φιλοσοφία.

Τυχαῖο λέτε νά εἶναι τό γεγονός ὅτι ὅλο αὐτό τό διάστημα πού ἐφαρμόζονται περιοριστικά μέτρα γιά νά προφυλαχθοῦμε ἀπό τήν νόσο πού κατατρέχει τήν ἀνθρωπότητα, ἐδῶ στή Χώρα μας ὑπῆρξε ἰδιαίτερη ἔμφαση στίς περιόδους τῶν ἑορτῶν, ὥστε νά ἀποφευχθεῖ ἡ ἔκρηξη τῶν περιστατικῶν καί ἡ διασπορά τῆς νόσου;

Μά ἀλλοίμονο, ἀκούγεται ἀπόλυτα φυσιολογικό γιατί οἱ συγκεντρώσεις αὐξάνουν τούς κινδύνους διασπορᾶς στίς μεταδοτικές νόσους. Γιατί πρέπει νά ἐνοχοποιοῦνται τά πάντα;

Ναί ἀλλά οἱ ἀπαγορεύσεις δέν εἶχαν καθόλου λεπτότητα γιά νά μήν πῶ ὅτι δέν εἶχαν καθόλου σεβασμό πρός τά ὅσια καί τά Ἱερά τοῦ τόπου. Τό εἴδαμε ἰδιαίτερα τά Θεοφάνεια πού ἀπαγορεύτηκε ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σέ ἐξωτερικούς χώρους, ἔστω καί χωρίς πιστούς.

Ἄν πεῖτε καί γιά σοβαρότητα, τό συζητᾶμε. Σᾶς θυμίζω ὅτι πέρυσι μᾶς ἀπαγορεύτηκε τό ψήσιμο τοῦ ὀβελία, χωρίς ἐξήγηση, καί σκεφτεῖτε ὅτι τό ψήσιμο τοῦ ἀρνιοῦ εἶναι ἡ διαιώνιση τῆς γιορτῆς τοῦ Πάσχα ἀκόμη καί γι' αὐτούς πού πιστεύουν λίγο ἤ σχεδόν καθόλου. Αὐτό καί μόνο συνιστᾶ γιορτή γιά ὅλους. Συνιστᾶ, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ἀπότιση τιμῆς πρός τόν ἀναστημένο Χριστό.

Καλά, ὅταν ὅμως θά ἐπιστρέψουμε στήν «κανονικότητα» πάλι θά γιορτάζουμε ὅπως πρῶτα. Μπορεῖ νά κάνουμε λίγη ὑπομονή.

Σύμφωνοι, δέν θά ἀλλοιωθεῖ ἡ πίστη ἄν δέν γιορτάσουμε μιά χρονιά τό Πάσχα ἤ τά Χριστούγεννα. Ἄλλωστε πολλοί λείπουν ἀπό τίς ἐκκλησίες τέτοιες ἡμέρες ἀλλά μέσα τους πιστεύουν.

Πράγματι, ἀλλά ἡ ἀπουσία τοῦ κόσμου ἀπό τίς ἐκκλησίες τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα καί στήν Ἀνάσταση πρίν ἀπό τό φετεινό Πάσχα ἦταν ἐκκωφαντική. Νομίζω θά τό προσέξατε. Δέν θά ἦταν φυσιολογικό νά ἔχουμε ποθήσει αὐτό, τό τόσο μοναδικό, ποῦ μᾶς στερήθηκε ἐντελῶς πέρυσι; Τήν πανήγυρη τῶν πανηγύρεων;

Ἴσως πεῖτε ὅτι οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται ἀκόμη καί προσέχουν πολύ, ἀλλά ὅσο καί νά προσπάθησα δέν μπόρεσα νά ἐξηγήσω γιατί μπορεῖ νά φοβίζει ἡ προσκύνηση τοῦ Ἐπιταφίου, ἔστω καί σέ χρόνο πού εἶχε τελειώσει ἡ Ἀκολουθία,

ἔτσι γιά τό καλό, γιά τήν παράδοση. Ἐγώ προσωπικά σημείωσα φέτος, στόν τόπο μου, πολλές ἀπουσίες καί μᾶλλον πολύ περισσότερες ἀπό τίς παρουσίες σέ σχέση μέ τά προηγούμενα χρόνια.

Καί ἄν μοῦ πεῖτε ὅτι λιγόστεψε καί ὁ πληθυσμός ἤ ὅτι ὁ κόσμος δέν μπόρεσε νά πάει στό χωριό, θά σᾶς ἀντιτείνω τήν εἰκόνα πού περιγράφει τή στάση τῶν παιδιῶν μας, τά ὁποῖα θά πρέπει λογικά νά φοβοῦνται λιγότερο. Ἐγώ στόν τόπο μου εἶδα τούς νέους νά συγκεντρώνονται στίς πλατεῖες πού συνήθως εἶναι δίπλα σέ Ναούς καί νά μήν αἰσθάνονται τήν ἀνάγκη νά περάσουν τό κατώφλι τῆς Ἐκκλησιᾶς γιά νά προσκυνήσουν τά Πάθη τά Σεπτά ἤ τόν στολισμένο Ἐπιτάφιο, παρ' ὅτι βρισκόταν τόσο κοντά ἐπί ὧρες πολλές καί δέν θά τούς ἔκανε καθόλου κόπο.

Ξεσυνήθισαν κιόλας τά παιδιά μας καί μᾶλλον ξεσυνηθίσαμε οἱ πιό πολλοί! Δέν μᾶς κάνει αἴσθηση ὁ πάσχων Χριστός. Ἔγινε φολκλόρ.

Καί νά ἦταν μόνο το Πάσχα; Ξεχάσατε ὅτι τήν περασμένη χρονιά εἶχαν ἀπαγορευτεῖ καί τά πανηγύρια, μέ ἀφορμή τίς γιορτές τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Παναγιᾶς; Λέτε τυχαῖα νά ἀπαγορεύεται ἡ μουσική στούς χώρους ἐστίασης καί ψυχαγωγίας ἀκόμη; Θά δείξουν οἱ ἐξελίξεις τοῦ καλοκαιριοῦ.

Ἐντάξει, μά συνωμοσίες παντοῦ; Φτάνει πιά. σέ ὅλο τόν Κόσμο τά ἴδια γίνονται.

Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση αὐτές τίς μέρες κάτι πού μοῦ εἶπε ἕνας ἐπαγγελματίας, νεαρός στήν ἡλικία, στό κατάστημα τοῦ ὁποίου πῆγα γιά νά ψωνίσω: «Ἄν δέν ὑποκύπταμε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, αὐτό πού γίνεται σέ ὅλον τόν Κόσμο δέν θά συνέβαινε»! Καί δέν μοῦ φάνηκε καί πολύ «ψεκασμένος» ἤ «χριστιανοταλιμπάν» (συγχωρέστε με).

Μπορεῖ ὅμως νά μήν εἶναι ἐντελῶς ἀβάσιμα τά λόγια ἐκείνου τοῦ ἁπλοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ συνομιλία αὐτή ἔγινε ἡ ἀφορμή νά θυμηθῶ ἕνα προσωπικό περιστατικό πού μοῦ συνέβη στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ὅταν, σέ ἕνα τραπέζι πού εἶχα παρακαθήσει μέ Ἀμερικανούς φίλους, ἕνας ἀπό αὐτούς, ὅταν ἔμαθε τήν καταγωγή μου, τό μόνο πού μέ ρώτησε σχετικά μέ τήν πατρίδα μας ἦταν τό ἄν στό πρωτότυπο κείμενο τοῦ Εὐαγγελίου, ὄντως γράφει ὅτι ὁ Χριστός εἶπε στούς Ἀποστόλους πώς ἄν συγχωροῦν οἱ ἴδιοι τίς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων ἐπί Γῆς αὐτές εἶναι συγχωρημένες. Βλέπετε ὁ Κόσμος γνωρίζει ὅτι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε τήν παρακαταθήκη.

Τό ξέρετε ἤδη ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀποδίδουν μεγάλη σημασία στίς γιορτές τῆς κουλτούρας τους, στίς καθολικές ἐκδηλώσεις πού ἔχουν ἕναν πανηγυρικό χαρακτήρα, γιατί αὐτές συνιστοῦν στοιχεῖα τῆς ἰδιοπροσωπίας τους καί τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιᾶς τους καί ἑπομένως ἄν ἤθελε κάποιος νά ἐπιδράσει πάνω τους προφανῶς δέν θά παρέβλεπε νά ἐπηρεάσει τήν σπουδαιότητα, τόν χαρακτήρα, τήν μορφή καί τή σημασία αὐτῶν τῶν ἐκδηλώσεων.

Πρός ἐπιβεβαίωση θά ἤθελα νά σᾶς θυμίσω ὅτι ἡ Κυρία Θεοτόκος λογίζεται ὡς ἡ προστάτης τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Πατρίδας μας καί γιά αὐτό εἶχε θεσπισθεῖ στό παρελθόν νά τιμᾶται ἀπό αὐτές τήν ἡμέρα τῆς πιό ἐξέχουσας ἑορτῆς της, τόν Δεκαπενταύγουστο. Σήμερα φοβᾶμαι πώς ἡ ἰδιαίτερη αὐτή τιμή πού ὀφείλεται στό πρόσωπό της ἔχει ξεχαστεῖ στή συνείδηση τοῦ

λαοῦ καί δέν εἶναι διόλου τυχαῖο πῶς αὐτό ὀφείλεται καί στό γεγονός ὅτι ὁ ἑορτασμός τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἔχει μετακινηθεῖ τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῶν Εἰσοδίων της, ὁπότε καί οἱ ἀγαπητοί μας στρατιωτικοί γιορτάζουν σχεδόν μόνοι τους μιᾶς καί ἡ ἡμέρα αὐτή δέν ἀποτελεῖ καν ἀργία γιά τούς ὑπολοίπους.

Καί ἀρκεῖ νά θυμηθοῦμε ὅτι καί ἡ γιορτή αὐτή μεταφέρθηκε τόν Δεκαπενταύγουστο γιά νά ξεχαστεῖ μιά ἄλλη ξεχωριστή στιγμή τῆς Ἱστορίας τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων. Καί μέ τήν ἐνθύμησή μας αὐτή, μᾶλλον θά πεισθοῦμε ὅτι αὐτά μόνο τυχαῖα δέν γίνονται.

Ἄντε λοιπόν, ἄς ἐπιτρέψουμε νά καταπαύσουν οἱ Γιορτές τοῦ Θεοῦ στή ζωή μας γιά νά δοῦμε γιατί, τελικά, ἀξίζει νά ζοῦμε!…

Δημήτριος Κοσκινιώτης

ΣΤΟΝ ΑΣΤΕΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ

Ἀνταπόκριση ἀπό τόν πλανήτη Χή

Τά ὅσα ἐκτυλίσσονται πιό κάτω, ἀποτελοῦν μιά ἱστορία φανταστική.

Τυχοῦσες ὁμοιότητες μέ ὁποιαδήποτε γεγονότα τοῦ πλανήτη Γῆ, συντυχίες μᾶλλον εἶναι, σέ ἕνα σύμπαν ἀσύμπτωτων καί συμπτωματικῶν τυχαιοτήτων, ὅπως μᾶς λένε οἱ «εἰδικοί». Ἔτσι, ὦ τοῦ τυχαίου, ἐνῶ γιά οὖφο τελευταία πάλι μᾶς μιλᾶνε, μέ οὖφο μιλήσαμε καί ἐμεῖς!

Μιά φορά καί ἕναν καιρό, στόν πλανήτη Χή, ζοῦσε λέει ἀνάμεσα σέ ἄλλα ὄντα καί ἕνα ὄν νοήμων, κάτι σάν τούς ἀνθρώπους τοῦ πλανήτη Γῆ. Αὐτό τό ὄν, παράδερνε ἀνάμεσα στόν πολιτισμό καί τήν βαρβαρότητα, ἀνάμεσα στόν λόγο καί τήν μάχαιρα, ἀνάμεσά σέ στιγμές ἀλήθειας καί αἰῶνες ψεύδους.

Παρ' ὅλα αὐτά οἱ χηράνθρωποι ἄς τούς ποῦμε ἔτσι, ἔφεραν βαθειά ἐντός τους, μιάν ἀρχέγονη μνήμη, ἑνός χαμένου Χαραδείσου, ἡ ὁποία τούς ἔτρεφε τόν πόθο τῆς ἐλευθερίας καί τήν λαχτάρα τῆς ἀγάπης, μεγέθη τοῦ Αἰωνίου, μές τά καλούπια μιᾶς πρόσκαιρης ζωῆς. Εἶχαν λέει ἀρκετοί ἀπό αὐτούς μιά πίστη στήν καρδιά τους, πώς θά βρεθοῦν παρῶντες στόν χρόνο τῆς Παρουσίας καί πληρῶντες στόν τόπο τῆς Πληρότητας, νά ἀνασαίνουν βίο ἀληθῆ καί αὐτή ἡ ἐλπίδα τούς γέμιζε μέ θάρρος, νά ζοῦν στά μέτρα τοῦ παρόντα χρόνου, μέ σύνεση καί θέρμη τήν ζωή.

Ὅμως ἀνάμεσά τους ὑπῆρχαν ὅμοιοί τους, πού εἶχαν ἀρνηθεῖ τήν παλαιά κοινή πατρίδα, πού εἶχαν παγώσει τήν ψυχή, καί μέσα στήν οἴηση τῆς ἄνομης ἐξουσίας, ἐνόμιζαν πῶς φόνευαν τόν Ποιητή. Ἀθέατοι τόν κόσμο διαφέντευαν, κάτ' ἀχαριστίαν ἐπηρμένοι αὐτοθεοί, ἀλλά ἦταν στό θέατρο σκιῶν τοῦ Χάρου, τῆς εἱμαρμένης ἄχαροι, κενοί θνητοί.

Αὐτοί δέν ζοῦσαν τά κοινά τῆς ὕλης πάθη, πού κράταγαν τούς ἄλλους χαμηλά, γιατί τό πάθος εἶχαν ποτιστεῖ τῆς περηφάνειας, ἀρχέγονη ἀρχή τῆς συμφορᾶς.

Ἔτσι λοιπόν ἀπεργαζόνταν, πλάνα τῆς πλάνης πλανητικά, πού ὕπουλα σκορποῦσαν στούς χηρανθρώπους, γιά νά τούς κλέψουν τή χαρά.

Στή θέση τῆς ἔλξης πρός κοινωνία, ἔθεταν μηνύματα ἀτομιστικά καί ἀντί τοῦ πόθου τῆς ἐλευθερίας, διαφήμιζαν μέ δόλο, συνθήματα τῆς ἐγωπάθειας ἀπελευθερωτικά.

Γιά λίγο καιρό ὅλα κατάτειναν, σέ ἕναν ἀπατηλό χαράδεισο ἀφθονίας, ἐφήμερης κατανάλωσης καί ἀχόρταγης βουλιμίας, μά ἦταν δολώματα χαύνωσης, λησμονιᾶς καί ἀναισθησίας.

Καί ὅταν οἱ πολλοί τσιμπίσαν καί φούσκωσαν φαντασιωτικά καί εἰκονικά, τότε ἄρχισαν νά ἠχοῦν τά ἀγκίστρια τοῦ τρόμου καί οἱ πετονιές τῆς ἐξαρτημένης ἐλευθεριότητας νά σφυρίζουν ἀνατριχιαστικά, μέ λήγουσα τήν μαζική ἀπελπισιά.

Ἔτσι ἀπό τήν ψευδαίσθηση τῶν προϊόντων νάρκης καί ἀπό πάρτυ πανηδονιστικά, ἔμπαιναν ὅλο καί πιό πολύ, οἱ πολλοί, στά ναρκοπέδια τοῦ φόβου καί μέ ὀδύνη πορεύονταν καχύποπτα ἀλλῆλοι πρός ἀλλήλους, μεμονομένοι, παραιτημένοι, σάν σύζυγοι ἀπατημένοι, βαρύθυμα νά σέρνουν δῶθε κεῖθε, τά ἀπονενοημένα τους κορμιά.

Γιά ἀρχή οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου ἐκείνου, ἐνέσπειραν τό φόβητρο θανατηφόρων τῆς ἐρωτικῆς σύζευξης ἰῶν, γιά τήν ὁποία οἱ ἴδιοι εἶχαν ἐπιβάλλει τεχνηέντως, τήν ἀπληστιά της ὡς στίλ τῶν νέων καιρῶν. Καί ὅταν στήν ἔλξη φώλιασαν τόν φόβο καί τόν ἐμπέδωσαν μέ ἐνοχή γιά τήν ὁρμή, ἄλλα πεδία στράφηκαν νά λεηλατήσουν, νά μήν ἀφήσουν πουθενά καί γιά κανέναν στέρεη χή.

Τρόμο παντοῦ νά σπέρνουν τρομοκράτες, καί δικαιώματα νά σαρώνουν νόμοι ἀντιτρομοκρατικοί. Σέ χῶρες πού φημιζόνταν γιά σεβασμό πρός τούς πολῖτες, χηρανθρωπισμοῦ ἐλευθερίες εἶχαν θεσπιστεῖ, γιά τήν «ἀσφάλειά τους» ξηλώνονταν τά πάντα, ἀξίες, συντάγματα, θεσμοί.

Οἱ κάτοικοι καθηλωμένοι, κατάπιναν τόν πανικό, δελτία τῶν εἰδήσεων σέ δόσεις, τόν ἄλογο ὑποδαυλίζαν καλπασμό.

Μπίζνες τοῦ τρόμου καί ἀντιτρόμου, διέλυαν κράτη καί λαούς, καμένης σάρκας εὐκαιρίες, δίναν τροφή στούς ἰσχυρούς.

Πολλοί τότε γινόνταν μετανάστες, γιά μιά καλύτερη λέει ζωή, μά καταντοῦσαν πλήρως ἐξαρτημένοι, στήν ἔνδυση καί τήν τροφή, ἀπό ὑπερκυβερνητικές ἐργολαβίες, πού χειριζόταν ἐξαχρειωμένους, κολασμένους, γιά νά ἁπλώσουν τήν κόλαση σέ ὅλη τή Χή.

Τεράστιες πυρκαϊές καί καταστροφικές πλημμύρες, τυφῶνες, τσουνάμια ὅπου χής, μέ σύμμαχο τεχνιτές καιρικές συνθῆκες, ἔκαναν τή ζήση ἐφιαλτική.

Συγκαιρινά κρίση μεγάλη, κατέκλισε τήν οἰκονομική πλευρά, νεόπτωχοι, νεοάστεγοι, νέοι ἀνέργοι καί ἐργαζόμενοι μέ εἰσοδήματα ἰσχνά, φόροι ἀβάσταχτοι, πρόστιμα, παρακρατήσεις κλπ., ἔφερναν ζάλη καί σύγχιση μεγάλη, ἔκαναν τόν κόσμο νά παραμιλᾶ.

Τότε μαντάτα ἦρθαν ἀπό τή Χασία, πώς κάμποσοι πεθαίναν ξαφνικά, ἀπό μιά ἴωση καινούργια, πού ἔφερε λέει σκῆπτρο, μέ ἔρπουσα τρομώδη οὐρά.

Ἐδόθη ἐντολή στίς κυβερνήσεις, ἀπό τά παγκόσμια ἀφεντικά, οἱ κάτοικοί τους νά φορέσουν παρωπίδες, νά μήν διαδοθεῖ ἡ συμφορά. Ὅλοι τους χάμω νά κοιτᾶνε, μή σταυρωθοῦν βλέμματα πουθενά, γιατί αὐτή ἡ νέα γρίπη, πάει ἀπό τά μάτια στήν καρδιά. Τά κέντρα τῆς ἔρευνας πέσαν μέ τά μοῦτρα, νά βροῦν ἐμβόλιμα γυαλιά, ὥστε οἱ χηράνθρωποι χωρίς νά βλέπουν νά μετρᾶνε, τά στοιχειώδη τῆς ἐπιβίωσης κουκιά. Καί ἀκόμα νά μήν ἀκουμπιοῦνται οὔτε τά ζεύγη μεταξύ τους, οὔτε οἱ γονεῖς μέ τά παιδιά, γιατί τό ἄγγιγμα μολύνει καί θά πεθάνουν μονομιᾶς. Στά ὅρια λογικῆς καί παραλόγου, ἀκούγονταν στήν ἀρχή ὅλα αὐτά, μά συντονίσθηκαν μισθοφόροι δημοσιολόγοι, πολιτικοί καί εἰδικοί, νά ἐπιβάλλουν μόνη κρατοῦσα γνώμη, μιά νοημοσύνη τεχνητή. Ἔτσι πολύβουες πόλεις ἐρημῶσαν, οἱ χηρανθρῶποι ζοῦσαν στήν σιωπή, φόβος καί πείνα ἁπλωνόνταν, ἡ βία στά σπίτια εἶχε μπεῖ καί ὅλα γύρω φανέρωναν, παραίτηση, συρρίκνωση, ὑποταγή. Τά νέα πιά δέν ἦταν τῶν χηρανθρώπων, ἀφοῦ δέν εἶχαν ζωή κοινωνική, παρά μονάχα ἀπό μεγάφωνα καί ὀθόνες, ἀκούγονταν ἀπαγορεύσεις καί νεκρώσιμοι ἀριθμοί.

Τά πάντα ταχέως ἐκτραχύνονταν, οἱ χηράνθρωποι συγχυσμένοι καί βουβοί, στά παγωμένα βλέμματα διαγραφόνταν, τοῦ τρόμου ἡ πηχτή χολή.

Ψυχροῦ πολέμου παγετῶνες, ἔσφιγγαν νόες καί καρδιές, βάρβαρες μαῦρες τηλεγεῶνες, ἔριχναν λαούς, σέ ἀνήλιαγες ἀσύνειδες σπηλιές, ἄγωνα ἄγονο νά καταβάλλουν, μέ φαῦλες χθόνιες σκιές. Ὁμοίως συσκότιση οἱ ἰσχυροί ἁπλωναν, πάνω στῆς χῆς τόν οὐρανό, ἀντί γιά ἥλιο καί νεφέλες, νά εἶναι ὅλοι σκυθρωποί στόν κουρνιαχτό. Ἔτσι γοργά οἱ πολλοί μεταβαλλόνταν, σέ σπηλαιώδη ἀσπόνδυλα ὄντα, στήν καταχνιά τοῦ χήϊνου σπηλαίου προβαλλόνταν, παραμορφωμένα τῆς ζωῆς τά γεγονότα.

Τά πλαίσια λοιπόν τῆς νέας τάξης, γιά τό καλό τους εἶχαν μπεῖ, ἡ ἀποστείρωση ἦταν ἐπιβεβλημένη, ἄν ἤθελαν νά βρίσκονται ἐν ζωή, χωρίς ζωή. Στό κάτω–κάτω δέν ἀπαιτοῦσαν συναίνεση ἀνώτερων σκοπῶν, ἀλλά τυφλή ὑποταγή σέ ἀπρόσωπες διαδικασίες, αὐτό ἦταν τό κούφιο πλαίσιο τῶν νέων καιρῶν.

Ἄλλωστε τό εἶχαν δημόσια δηλώσει, τῆς νέας τάξης οἱ ταγοί, πῶς μόνο ἄτομα ὑπάρχουν καί ὄχι κοινωνίες, πῶς ὅλοι εἴμαστε ἴδιοι, πῶς ὅλα εἶναι ἀριθμοί. Κάποιοι λίγοι ἀκόμα κάτι ψυθίριζαν, γιά φασισμό τῶν ἀριθμῶν. Μόνη ἀξία τῆς νέας ἐποχῆς, ἡ ἀξία χρήσης, ἀδιακρίτως ἔμψυχων ἤ ἄψυχων ὑλικῶν, ὅλα ρευστά ἔπρεπε νά κινοῦνται, στά χρηματιστήρια τῶν ἀριθμῶν. Ἔτσι ὁ πάσα ἕνας ἔπρεπε νά μάθει, ἄν ἤθελε νά ἀνήκει στή μεγάλη φυλακή, τούς ρόλους του ἐγώ νά προσαρμόζει, ἔμπορος μαζί καί ἐμπόρευμα μιᾶς χρήσης, νά ἔχει οἰκιοθελῶς συσκευασθεῖ.

Ἔμποροι τῶν ἐθνῶν καί κυβερνῶντες, ἀλαλάζαν τήν μεγάλη ἀλλαγή, πού ἔπρεπε συμμορφωμένα ὅλοι, ἀπό χηράνθρωποι, σέ

ἀχυράνθρωπους νά ἔχουν σύντομα μεταλλαχθεῖ, ὥστε νά μήν τούς πιάνουν οἱ διάσπαρτοι ἰοί.

Ὅλα στή νέα τάξη ἦταν τηλ'εν τάξει, δοσοληψίες, μαθήματα, δουλεῖες καί ἐπικοινωνίες «τηλεπαθητικές», καταχωροῦνταν, διαβιβάζονταν ἐν τάχει, σέ τράπεζες πληροφορίας μυστικές.

Ὅσοι ἀκόμα ἀντιδροῦσαν, ἀπό ἕνα ἔνστικτο πώς κάτι κακό γίνεται ἐπί Χής, τούς βάφτιζαν ἀπροσάρμοστους, φανατικούς καί ξεχασμένους, δεινόσαυρους μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς.

Καί ὅσοι στόν Ἱερό ἀγώνα ἀκόμα, τοῦ Ποιητῆ τό Θέλημα καί τή Σοφία, θέταν πάνω ἀπό τή γνώση τῶν «εἰδικῶν», δέχονταν βλάσφημα βέλη ἀπειθείας, στό θέλημα τῶν ἰσχυρῶν, γιατί αὐτοί ἄλλου ἀρχόντου διάταγμα εἶχαν, τό θέλημά του νά ἔρθει ἐπί τῶν λαῶν.

Ἔτσι λοιπόν πρίν ἡ ἐπικοινωνία αὐτή διακοπεῖ, ἀπό ἕναν ἀπρόσμενο ἀστεροειδῆ, τό μήνυμα ἔλεγε γιά τή νέα ἐποχή τῆς ὁλοκλήρωσης τῶν ὁλοκληρωτισμῶν, μέ λάφυρα τά διάσπαρτα συντρίμμια, τῶν χηρανθρώπινων ζωῶν.

Αὐτά τά ὀλίγα ἱστορήθηκαν, ἀπό ἕναν πλανήτη ἀλαργινό, γιά νά φανεῖ πόση μεγάλη τύχη, κρατάει ἔτη φωτός μακρυά τή Γῆ, ἀπό τοῦ καημένου πλανήτη Χῆ, τή μαύρη τύχη!

Υ.Γ. Καί μή ...χ(η)ρότερα!

Θεμιστοκλῆς Σβορῶνος
Ἠλεκτρολόγος

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΟΥ ΒΟΤΑΝΟΥ

(Γ΄Μέρος)

Στή Σιλεσία τό σπαθόχορτο χρησιμοποιεῖτο ἐπίσης καὶ ὡς ἐρωτικὸ μαντεῖο. Ἡ ροὴ τοῦ κόκκινου χυμοῦ, ποὺ ἐμφανίζεται ὅταν σπάει ὁ μίσχος τοῦ σπαθόχορτου κάποιες φορὲς σταματᾶ καὶ ὁ χυμὸς ἀποκτᾶ γκρὶ χρῶμα. Αὐτὸ ἑρμηνευόταν εἴτε ὡς εὐνοϊκὸ εἴτε ὡς δυσοίωνο μήνυμα καὶ ἑρμηνευόταν ὡς ἑξῆς: «Εἶσαι καλὸς δῶσε μου αἷμα, εἶσαι κακὸς δῶσε μου λάσπη».

Γιὰ τὴν προφύλαξη ἀπὸ τὶς πυρκαγιὲς ὑπῆρξε τὸ ἑξῆς ἔθιμο, μετὰ τὸ χορὸ γύρω ἀπὸ τὴ φωτιὰ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη ἀπὸ τὰ στέφανα μὲ τὸ σπαθόχορτο, ἀκολουθοῦσε ἡ ἀπόσβεση τῆς ἑστίας τῆς φωτιᾶς, τὸ πέταγμα τῶν στεφανιῶν ἀπὸ τὶς στέγες τῶν σπιτιῶν. Ἐπίσης καὶ στὶς δίκες τῶν μαγισσῶν ἔπαιζε μεγάλο ρόλο τὸ σπαθόχορτο. Ἕνα ρόφημα παρασκευασμένο ἀπὸ τὸ

σπαθόχορτο κατέστρεφε τὰ καμώματα τοῦ διαβόλου καὶ ἐξανάγκαζε τοὺς βασανιζόμενους νὰ ποῦν τὴν ἀλήθεια. Στὸ Τιρόλο τῆς Αὐστρίας τὸ ἔβαζαν στὰ ὑποδήματα ὥστε νὰ μὴν κουράζεται κανεὶς στὸ περπάτημα. Στὴ Βαυαρία ἔβαζαν τὸ σπαθόχορτο μὲ τὸ δενδρέλαιο καὶ τὸ χρησιμοποιοῦσαν σὲ διαστρέμματα καὶ ἐξαρθρήματα.

Ὁ Παράκελσος πρῶτος ἀνακάλυψε τὴν σημασία τῆς βραστῆς ἀποστείρωσης τοῦ σπαθόχορτου μὲ τὸ νὰ τὴ συστήνει σὲ περιπτώσεις κακῆς διάθεσης καὶ ἄγχους. Ἀπὸ τότε τὸ σπαθόχορτο ἀποτελεῖ συστατικὸ στοιχεῖο τοῦ λεγόμενου «φυσικοῦ φαρμάκου».

Ὅπως θὰ ἀναφερθεῖ καὶ κατωτέρῳ ὁ Παράκελσος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ χρησιμοποίησε τὸ ὑπερικὸ γιὰ τὶς διαταραχὲς τῆς διάθεσης καὶ ὁ ὁποῖος ἦταν τὸ ἔτος 1527 Δημοτικὸς Ἰατρὸς στὴν πόλη τῆς Βασιλείας, ἀσκοῦσε τὴν ἐρευνητικὴ ἰατρικὴ μ᾽ ἕναν πολὺ ἀσυνήθιστο τρόπο. Συγκεκριμένα, ἔκαψε τὴ νύχτα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη ὅλα τὰ βιβλία γιὰ νὰ ἀναγκάσει τοὺς ἰατροὺς νὰ μελετήσουν τὶς ἀσθένειες στὶς κλίνες τῶν ἀσθενῶν, ἐνῶ μέχρι τότε μελετοῦσαν τὶς ἀσθένειες ἀπὸ τὰ διάφορα συγγράμματα στὶς βιβλιοθῆκες.

Ὁ Παράκελσος ἦταν ἑπομένως συνθεμελιωτὴς τῆς σύγχρονης ἰατρικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς σύγχρονης φαρμακολογίας πρὸς χάριν τῆς ὁποίας συνέταξε δύο σπουδαιότατα συγγράμματα: ἕνα γιὰ τὸ ρόλο τῶν φυτῶν καὶ ἕνα ἄλλο γιὰ τὸ ρόλο τῶν ὀρυκτῶν στὴν ἰατρική. Στὸ πρῶτο βιβλίο γίνεται ἐκτενὴς ἀναφορὰ στὸ σπαθόχορτο. Ἀξίζει ἐπίσης νὰ σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι τὸν 16ο αἰῶνα ὁ ἰδιόρρυθμος ἀλλὰ εὐφυὴς Ἑλβετο-Γερμανὸς ἰατρὸς Παράκελσος, συχνὰ θεωρούμενος καὶ σὰν «πατέρας τῆς Χημείας», ἔγινε ὁ πιὸ εὔγλωττος ὑποστηρικτὴς τῆς ἀρχῆς ὅτι «τὰ ὅμοια θεραπεύουν ὅμοια». Γι᾽ αὐτὸ τὸ σκοπὸ προώθησε τὴ συστηματικὴ μελέτη τῶν βοτάνων ἀπὸ χημικὴ ἄποψη μὲ εἰδικὴ ἔμφαση στὴ χρήση μοναδικῶν βοτάνων σὲ ἀκριβεῖς δοσολογίες. Ὁ Παράκελσος πρότεινε τὴν ἰδέα ὅτι οἱ μικρὲς δόσεις ἀπ᾽ τὸ ἴδιο «δηλητήριο», ποὺ προκαλοῦσαν μιὰ ἀσθένεια θὰ μποροῦσαν ἐπίσης νὰ θεραπεύσουν τὴν ἀσθένεια. Ἀλλά, ἐπειδὴ τὸν κατέκριναν γι᾽ αὐτὸ ποὺ πίστευε, οἱ θεωρίες του παρέμειναν σὲ «χειμερία νάρκη» γιὰ 200 χρόνια.

Ἐν τούτοις μέχρι τὸν 18ο αἰῶνα, κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸ Αἰῶνα Διαφώτισης μιὰ στιγμὴ ποὺ καὶ ἡ λογικὴ σκέψη καὶ ἡ πολιτικὴ καὶ νοητικὴ ἐλευθερία ἐνθαρρύνθηκαν, ἡ ἀρχὴ «τὰ ὅμοια θεραπεύουν ὅμοια», ἀνέκτησε δημοτικότητα καὶ ἔγινε ἡ βάση τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς, μιᾶς ἐναλλακτικῆς μεθόδου θεραπείας ποὺ βασίζεται στὰ φυσικὰ βότανα.

Ἡ βοτανολογία κινήθηκε ἔξω ἀπ᾽ τὴν ἁπλῆ πρακτικὴ ἰατρικὴ καὶ ἀσκεῖτο εὐρέως σὲ ὅλες τὶς τάξεις στὴν Εὐρώπη γιὰ τὰ ἑπόμενα 100 χρόνια.

Ἀλλὰ μέχρι τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνα, ἡ συνήθης ἢ «ἀλλοπαθητικὴ» ἰατρική, μὲ σχεδὸν ἀποκλειστικὴ ἔμφαση στὰ συνθετικὰ φάρμακα καὶ ἡ χειρουργική, πῆρε διάκριση ὡς ἡ προτεινόμενη θεραπευτικὴ μέθοδος τῶν ἀνωτέρων καὶ μεσαίων τάξεων. Ἡ βοτανολογία ἐθεωρεῖτο ἀπορριπτέα ἀπὸ τὰ περισσότερα ἐπιστημονικὰ ἰατρικὰ ἱδρύματα καὶ ἡ χρήση της ἔχασε τὴν προτίμησή της ἀπ᾽ ὅλους ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἐργατικὲς καὶ ἀγροτικὲς κοινωνικὲς τάξεις. Αὐτοὶ εἶχαν χρησιμοποιήσει μὲ ἐπιτυχία τὰ βότανα γιὰ αἰῶνες καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ προσχωρήσουν μὲ κανένα τρόπο στὴ «νέα ἰατρική».

Κάποια ἀπομυθοποίηση τῶν παλαιῶν μεθόδων κρίθηκε ἀπαραίτητη. Γιὰ παράδειγμα, τὰ περισσότερα φυτὰ μὲ φύλλα μὲ κηλῖδες θεωρήθηκαν ἐξ ὁλοκλήρου μὴ ἀποτελεσματικὰ στὴ θεραπεία ἀσθενειῶν τοῦ πνεύμονος, σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ ὅσα πίστευαν οἱ ἰατροὶ τοῦ Δόγματος τῶν Ὑπογραφῶν, ἀντίληψη ἡ ὁποία εἶχε ἐπικρατήσει μέχρι τὸ Μεσαίωνα. Ἐπίσης κατ᾽ αὐτοὺς τὰ φυτὰ μὲ φύλλα μὲ κηλῖδες (ὅπως π.χ. τὸ ὑπερικὸ) χρησίμευαν καὶ γιὰ τὴ θεραπεία ἀσθενειῶν τῶν οὐροφόρων ὁδῶν.

Ἐπίσης ἄλλα φυτὰ ἐθεωροῦντο δηλητηριώδη ὅταν δὲν ἦταν ἁπλά μὴ ἀποτελεσματικά.

Παρ᾽ ὅλα αὐτά, πολλὰ ὅμως θεραπευτικὰ φυτὰ ἦταν ἰσχυρὰ βοηθήματα. Ἔκαναν ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ ὑπετίθετο ὅτι θὰ κάνουν καὶ τὸ ἔκαναν πιὸ ἀποτελεσματικὰ καὶ λιγότερο δαπανηρὰ ἀπ᾽ τὰ καινούργια φάρμακα μὲ ἀκόμη λιγότερες παρενέργειες.

Τὸ φυτὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη ἦταν ἕνα ἀπ᾽ αὐτὰ τὰ ἰσχυρὰ θεραπευτικὰ φυτὰ καὶ ἁπλά δὲν ἔχασε ἔδαφος ἀκόμη κι ὅταν ἡ συμβατικὴ ἰατρικὴ εἶχε ἐπικρατήσει. Ἐπιπλέον τὸ φυτὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη διατήρησε τὴν αἴγλη τοῦ διαμέσου τῶν αἰώνων γιὰ νὰ ἀποδειχθεῖ καὶ στὶς δύο πλευρὲς τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὡς ἄριστη θεραπεία γιὰ τραύματα καὶ λοιμώξεις στὰ περισσότερα πραγματικὰ ἐργαστήρια, στὰ πεδία τῶν μαχῶν. Αὐτὸ στάθηκε αἰτία γιὰ περαιτέρω ἔρευνα σὰν μέσο ἐπούλωσης τραυμάτων ὅπου οἱ παραδοσιακοὶ ἰατροὶ ἀνακάλυψαν καὶ τὶς ἄλλες καὶ πολλαπλὲς θεραπευτικές του ἰδιότητες.

Τὸ ἐπίσημο ὄνομα γιὰ τὸ φυτὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη εἶναι Ὑπερικὸ διάτρητο (διάτρητη πόα), ἂν καὶ συνήθως ἀναφέρεται ἁπλὰ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ εἴδους του. Ἡ λατινικὴ ὀνομασία τοῦ εἴδους, Perforatum (διάτρητο), εἶναι μιὰ ἀναφορὰ στὶς μικροσκοπικὲς μαῦρες κηλίδες στὰ ἄνθη καὶ φύλλα τοῦ φυτοῦ. Μὲ γυμνὸ μάτι αὐτὲς οἱ κηλίδες μοιάζουν σὰν τρύπες ἢ διατρήσεις, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα εἶναι μικρὰ κύτταρα ἐκροῆς τοῦ κόκκινου ἐλαίου τοῦ φυτοῦ.

Χρῆστος Ἰστίκογλου
Ψυχίατρος

2.500 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

«ΜΑΡΑΘΩΝ – ΣΑΛΑΜΙΣ»

Ὄπερα τοῦ Ζακυνθινοῦ μουσικοσυνθέτη Παύλου Καρρέρ (1829 – 1896)

Τραγουδιστές καί μουσικοί μέ τά ὄργανά τους ἔχουν συγκεντρωθεῖ στό θέατρο τοῦ Διονύσου κάτω ἀπό τήν Ἀκρόπολη. Οἱ Ἀθηναῖοι ἑορτάζουν τήν δέκατη ἐπέτειο τῆς νίκης τοῦ Μαραθῶνα. Ἡ χορωδία ὑμνεῖ τόν στρατηγό Μιλτιάδη. Χορεύτριες ἀνεβαίνουν στή σκηνή τοῦ θεάτρου καί στεφανώνουν τόν ἀνδριάντα του. Ἠθοποιοί ἀπαγγέλλουν ὠδές. Μπαίνει ἡ Φεδίμη, κρατᾶ ἀπό τό χέρι τόν μικρό γιό της καί κοιτάζει ἐρευνητικά τριγύρω. Εἶναι Περσίδα, λυπᾶται γιά τήν γιορτή, πού γίνεται καί θρηνεῖ γιά τήν μοῖρα της πού τήν καταδίκασε νά ζεῖ ἀνάμεσα στούς ἐχθρούς τῶν Περσῶν. Ἐκφράζει τήν πίκρα της γιά τόν ἐραστή της πού τήν ἐγκατέλειψε. Ὁμολογεῖ ὅτι ἀκόμη τόν ἀγαπᾶ. Σάλπιγγες ἀναγγέλλουν τήν ἄφιξη τοῦ στρατηγοῦ Θεμιστοκλῆ. Θεωρεῖται ὁ ἱκανός ἡγέτης, πού θά σώσει τήν Ἑλλάδα ἀπό τούς Πέρσες. Μέ τόν βασιλιᾶ τους Ξέρξη ἔχουν ὑποτάξει πολλές περιοχές της.

Ἔρχεται ὁ Θεμιστοκλῆς πάνω σέ ἅρμα πού σέρνουν δοῦλοι. Μιλᾶ γιά τούς Ἕλληνες τῆς Θεσσαλίας πού ἀντιστάθηκαν στόν Ξέρξη καί καλεῖ τόν λαό τῆς Ἀθήνας νά δώσει τόν ὑπέρ πάντων ἀγῶνα. Στήν ἁρπά του παρεμβαίνει ἡ χορωδία, πού ἀποτελεῖται ἀπό ἄρχοντες, ἱερεῖς, κήρυκες, στρατιῶτες καί λαό.

Φθάνει τρέχοντας Ἀθηναῖος κήρυκας καί λέει στόν Θεμιστοκλῆ ὅτι θέλει νά τόν ἰδεῖ ἀγγελιοφόρος ἀπό τόν Ξέρξη. Ὁ Θεμιστοκλῆς θά τόν δεχθεῖ. Ἐπικεφαλῆς πομπῆς ἀξιωματούχων Περσῶν ὁ Ἀλέξανδρος ἔρχεται καί στέκεται μπροστά στόν Θεμιστοκλῆ. Ὁ στρατηγός τόν ἀναγνωρίζει γιατί εἶχε μείνει κάποιο διάστημα στήν Ἀθήνα. Ἦταν γόνος ἀρχοντικῆς οἰκογένειας ἀπό τήν Μακεδονία. Στήν πρωτεύουσα τῆς Περσίας Σοῦσα, ὅπου εἶχε βρεθεῖ, ἐρωτεύθηκε τήν πανέμορφη Περσίδα Φεδίμη, πού τόν ἀκολούθησε στήν Ἰωνία. Μετά ἀπό πολλές περιπέτειες (ἐπανάσταση Ἰωνικῶν πόλεων, περιπλανήθηκε στήν Ἑλλάδα), ὁ Ἀλέξανδρος ἐγκατέλειψε τήν Φεδίμη καί τόν μικρό γιό τους καί ἐγκαταστάθηκε στήν αὐλή τοῦ Ξέρξη πού τοῦ χάρισε τιμές καί πλούτη. Ἡ Φεδίμη, μετά ἀπό μάταιη ἀναζήτησή του, κατέληξε στήν Ἀθήνα, ὅπου ἔγινε πλανόδια μῖμος καί χορεύτρια γιά νά ζήσουν αὐτή καί τό παιδί της. Ὁ Ἀλέξανδρος φέρνει στούς Ἀθηναίους τίς προτάσεις εἰρήνης τοῦ Ξέρξη. Ὁ λαός τίς ἀπορρίπτει μέ ὀργή. Ὁ Θεμιστοκλῆς δίνει τήν ἀπάντηση πού ἐμπνέουν ἡ γενναιότητα καί τό φρόνημα τῶν Ἑλλήνων: Ἡ Ἑλλάδα προτιμᾶ τόν θάνατο ἀπό τήν σκλαβιά. Ἡ Φεδίμη, πού ἔχει ἀναγνωρίσει

τόν Ἀλέξανδρο καί συνεχίζει νά τόν ἀγαπᾶ, συγκρατεῖ τά δάκρυά της καί ἡ κόρη τοῦ Θεμιστοκλῆ Μύρτη αἰσθάνεται τήν γοητεία του. Πρίν φύγει ἡ πρεσβεία τοῦ Ξέρξη θά φιλοξενηθεῖ στό μέγαρο τοῦ Θεμιστοκλῆ, κατά τό ἔθιμο. Ἀνταποκρινόμενος σέ πρόσκληση τοῦ Θεμιστοκλῆ, ὁ λαός τόν ἐξουσιοδοτεῖ νά ἀπευθυνθεῖ στό Μαντεῖο τῶν Δελφῶν γιά τήν τελική ἀπόφαση τῆς πόλεως.

Ἡ Φεδίμη ἀπευθύνεται στήν Μύρτη καί τῆς ἐκθέτει τήν ἱστορία της καί σχέση της μέ τόν Ἀλέξανδρο. Ἡ Μύρτη τήν διώχνει, ἀλλά ἡ Φεδίμη ἀρνεῖται νά ἀπομακρυνθεῖ. Ἡ ἀναστάτωση, πού δημιουργεῖται, φέρνει στό περιστύλιο τοῦ μεγάρου τοῦ Θεμιστοκλῆ τόν Ἀλέξανδρο καί τόν Θεμιστοκλῆ. Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐρωτᾶ τόν Ἀλέξανδρο ἐάν γνωρίζει τήν γυναίκα, πού ἰσχυρίζεται ὅτι τόν ξέρει καί θέλει νά τόν ἰδεῖ. Στήν ἄρνησή του ἡ Φεδίμη ξεσκεπάζει τό πρόσωπό της. Ἀπό τήν ταραχή του ἡ Μύρτη καταλαβαίνει ὅλη τήν ἀλήθεια. Ὅταν Ἀλέξανδρος καί Φεδίμη μένουν μόνοι τῆς λέει κυνικά νά μήν περιμένει νά γυρίσει τό παρελθόν. Ἐκείνη ζητᾶ ἀπό αὐτόν ἕνα σύζυγο καί ἕναν πατέρα γιά τό παιδί τους. Ὁ Ἀλέξανδρος, πού ἐλπίζει ὅτι τόν περιμένει βασιλικός θρόνος, τῆς προσφέρει ἄφθονο χρυσάφι. Στήν ἀπόγνωσή της ἡ Φεδίμη βγάζει μαχαίρι καί ἀποπειρᾶται νά σκοτώσει τό παιδί τους. Ὁ Ἀλέξανδρος τήν ἐμποδίζει, ἐκείνη πέφτει λιπόθυμη. Ἡ κραυγή πού ἔβγαλε φέρνει πίσω Θεμιστοκλῆ καί Μύρτη. Ὁ Ἀλέξανδρος δικαιολογεῖ τήν λιποθυμία τῆς Φεδίμης μέ ψεύτικη ἱστορία. Ὁ Θεμιστοκλῆς καί ἡ κόρη του περιβάλλουν μέ στοργή τήν Φεδίμη.

Στο Μαντεῖο τῶν Δελφῶν ἱέρειες ψέλνουν ἕναν ὕμνο στή νύχτα. Φθάνουν οἱ Ἀθηναῖοι, ὁ Θεμιστοκλῆς, ἡ Μύρτη καί ἡ Φεδίμη μέ τίς προσφορές τους γιά τόν θεό Ἀπόλλωνα. Μετά τίς ἀπαραίτητες τελετουργικές πράξεις ὁ χρησμός δίδεται στόν Θεμιστοκλῆ: «Σωτηρία ἀπό τήν φοβερή συμφορά θά βρεῖ ἡ Ἀττική στά ξύλινα τείχη». «Στά καράβια ἄς τρέξουμε ἀδέλφια, ὅπως συμβουλεύει ἡ φωνή τοῦ θεοῦ», φωνάζει στούς συμπατριῶτες του ὁ Θεμιστοκλῆς.

Στό περιστύλιο τοῦ μεγάρου τοῦ Θεμιστοκλῆ κάθεται ἡ Φεδίμη καί χαϊδεύει τόν μικρό γιό της. Θυμᾶται τόν Ἀλέξανδρο καί ὅσα ἔζησε μαζί του. Ἔρχεται ὁ Θεμιστοκλῆς καί ζητᾶ τήν βοήθειά της γιά τήν σωτηρία τῆς Ἀθήνας. Νά πάει στό στρατόπεδο τῶν Περσῶν καί νά πεῖ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀπελπισμένοι ἑτοιμάζονται νά φύγουν μέ τά πλοῖα τους. Νά παρακινήσει τόν Ξέρξη νά τούς ἐπιτεθεῖ. Εὐγνώμων στόν Θεμιστοκλῆ γιά τήν προστασία πού βρῆκε ἡ Φεδίμη εἶναι πρόθυμη νά θυσιασθεῖ ἀρκεῖ νά δώσει ἕναν πατέρα στό παιδί της.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἑτοιμάζονται νά ἐγκαταλείψουν τήν πόλη τους, τίς ἑστίες καί τά ἱερά τους. Ὁ Θεμιστοκλῆς τούς ἐμψυχώνει. Ἀπό τό στρατόπεδο τῶν Περσῶν στό Αἰγάλεω ὁ Ξέρξης ἀντικρύζει τήν Ἀθήνα καί ὁραματίζεται τόν ἑαυτόν του ἀφέντη της. Ἕνας στρατηγός τοῦ φέρνει τήν Φεδίμη μεταμφιεσμένη σέ ἄντρα. Τοῦ ἀποκαλύπτει τά δῆθεν συμβαίνοντα στήν Ἀθήνα. Εὔκολη λεία γιά τόν στρατό του. Ὁ Ξέρξης δίνει

διαταγή νά πυρπολήσουν τήν Ἀθήνα. Ὁ Ἀλέξανδρος πού ἀναγνωρίζει τήν Φεδίμη καταλαβαίνει τήν παγίδα. Ὅταν μένουν μόνοι, τήν πλησιάζει καί τήν χτυπᾶ στό πλευρό μέ ἐγχειρίδιο. Θανάσιμα πληγωμένη ἡ Φεδίμη ἐκφράζει χαρά γιατί πεθαίνει κοντά στόν ἀγαπημένο της. Στό μεταξύ ἀρχίζει ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας. Ὁ Ἀλέξανδρος βυθίζει τό ἐγχειρίδιο στήν καρδιά του γιά νά ταφεῖ μαζί μέ τήν Φεδίμη.

Σέ λίγο ἀκούονται τά νικητήρια τραγούδια τῶν Ἑλλήνων. Ἔρχονται σείοντας θριαμβευτικά τά ὅπλα τους καί κλαδιά δάφνης. Ἀκολουθοῦν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἡ Μύρτη πού κρατᾶ τό παιδί τῆς Φεδίμης, ἱερεῖς, στρατιῶτες, δοῦλοι, αἰχμάλωτοι Πέρσες. Δίπλα στόν νεκρό Ἀλέξανδρο ἡ ἑτοιμοθάνατη Φεδίμη ἀγκαλιάζει τό παιδί της. Πεθαίνει εὐτυχισμένη μέ τόν ἀγαπημένο της, τό παιδί της βρῆκε πατέρες, ἀφοῦ νίκησε ἡ Ἑλλάδα.

Ὅπως καί σέ ἄλλες, πάμπολλες περιπτώσεις, ἔτσι καί στήν ἱστορία αὐτῆς τῆς ὄπερας, στή σκιά μεγάλων ἀνδρῶν (Θεμιστοκλῆς, Ξέρξης) κινοῦνται μή διάσημα πρόσωπα. Καί στό περιθώριο σπουδαίων γεγονότων ἐκτυλίσσονται προσωπικές ἱστορίες πού περνοῦν ἀπό διάφορα στάδια τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Μιᾶς ζωῆς πού σημαδεύεται ἀπό χαρά καί λύπη, ἀπογοήτευση καί ἱκανοποίηση, ἀπό ἀδικία καί ἀναγνώριση, ἀποτυχίες καί ἐπιτυχίες. Ἐνέργειες καί λόγοι φέρνουν στήν ἐπιφάνεια, προσφέροντας στήν παρατήρηση καί μελέτη μας, ψυχικές καταστάσεις, συναισθήματα, ἐπιθυμίες, ἰδέες, κριτήρια, ἀντιλήψεις, προθέσεις, κίνητρα, ἐπιδιώξεις, φιλοδοξίες.

Στήν περίπτωση τοῦ μουσικοῦ θεάτρου (ὄπερα, ὀπερέτα) ὁ μουσικοσυνθέτης πρέπει νά ἐκφράσει μουσικά αὐτά πού σέ κάθε φάση τοῦ ἔργου (λιμπρέτου) ἐκφράζουν τά λόγια, πού ἀρθρώνει κάθε πρόσωπο: χαρά, ὀργή, ἱκανοποίηση, ἀπειλή, ἀπελπισία κλπ. Π.χ. ὁ θυμός δέν ἐκφράζεται μέ εὔθυμες νότες.

Ἡ ὑπόθεση τῆς ὄπερας μᾶς ὑπενθυμίζει κάποια ἱστορικά στοιχεῖα γιά τόν πλοῦτο καί τήν πολιτικοστρατιωτική δύναμη τῶν Περσῶν (χρυσοφόροι Μῆδες), τήν ἀπληστία τῶν ἀρχόντων γιά πλοῦτο, δύναμη, δόξα. Βλ. τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου «Πέρσαι». Βλέπουμε ἀπό κοντά τήν ἀποφασιστικότητα τοῦ Θεμιστοκλῆ καί τῶν Ἀθηναίων νά μήν ὑποταχθοῦν σέ ὑπέρτερες δυνάμεις (αὐτό ἐπαναλήφθηκε τό 1940 καί ὄχι μόνον). Μέ τήν προσφυγή τους στό Μαντεῖο τῶν Δελφῶν βλέπουμε τήν σχέση τους μέ τόν θεῖο παράγοντα.

Τυχοδιωκτική ἡ πορεία ζωῆς τοῦ Ἀλέξανδρου. Ἀνευθυνότητα σημαδεύει τήν στάση του στόν ἐρωτικό δεσμό του μέ τήν Φεδίμη καί πρός τόν γιό του. Ἀξιέπαινη ἀντιθέτως ἡ πιστότητα τῆς Φεδίμης καί συγκινητικό τό ἐνδιαφέρον της γιά τόν γιό της καί τήν ἐξασφάλισή του.

Τελευταία ἐπισήμανση: ἡ ἀνθρωπιά τῶν Ἑλλήνων.

Νίκος Τσιρώνης
Οἰκονομολόγος

Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Ὁμιλίες μέ σκοπό νά βοηθηθοῦμε στήν πνευματική μας ζωή ἐξακολουθοῦν νά γίνονται στήν Ἐνορία μας, στήν Πνευματική ΕΣΤΙΑ τῶν Ἐκδόσεων «ΥΠΑΚΟΗ», Μαυρομιχάλη 96, ἀλλά μέ διαφορετική τάξη ἀπό ἐκείνη πού ἴσχυε πρό τῶν περιοριστικῶν μέτρων τοῦ λεγομένου Κορώνα Ἰοῦ.

Μέ τήν καθιερωμένη ἐπί 40 ἔτη τάξη, κάθε ΚΥΡΙΑΚΗ πρωΐ, μετά τήν Θ. Λειτουργία καί πρό τῆς Ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρετίθετο δωρεάν ἕνα μικρό πρόγευμα πρός Ἀναψυχήν τῶν προσερχομένων εὐθύς μετά τή Θ. Λειτουργία.

Κάθε Τρίτη ἀπόγευμα, ἀπό τίς ἀρχές Ὀκτωβρίου, ἐγίνοντο δύο Ὁμιλίες: Θεολογικά Μαθήματα καί Σχολή Νέων.

Μετά τά περιοριστικά μέτρα τοῦ Κορώνα Ἰοῦ, πού ἀπαγορεύουν τήν προσέλευση ὅλων τῶν ἐπιθυμούντων, οἱ ὁμιλίες γίνονται διαδικτυακά ὡς ἑξῆς:

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ 12.30 ΕΩΣ 13.30
ΜΕ ΘΕΜΑ:
«Τά Δόγματα τῆς Πίστεως ὡς λειτουργία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως».

ΚΑΘΕ ΤΡΙΤΗ ἀπόγευμα 7.00 ΕΩΣ 8.00
Η ΣΧΟΛΗ ΝΕΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«Ἡ Κυβερνητική τῆς ψυχῆς μας, τῶν ἄλλων, ἀλλά καί τῆς Πατρίδος μας».

Κατά τήν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τῶν θεμάτων γίνεται διάλογος μέ τούς παρόντες ἀλλά καί μέ τούς διαδικτυακούς Ἀκροατές.

Ὑπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

Οἱ ἀνωτέρω Ὁμιλίες ἀναρτῶνται, μετά τήν διαδικτυακή τους μετάδοση στό Κανάλι «ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΑΚΟΗ» στό YouTube καί στό www.ypakoh.gr

- Οἱ Συνάξεις τῆς ΚΥΡΙΑΚΗΣ θά διακοποῦν κατά τόν μῆνα Ἰούλιο καί θά ἐπαναρχίσουν, σύν Θεῷ, τήν 1 Αὐγούστου.
- Οἱ Συνάξεις τῆς ΣΧΟΛΗΣ ΝΕΩΝ διεκόπησαν καί θά ἐπαναρχίσουν, σύν Θεῷ, τήν Τρίτη 5 Ὀκτωβρίου.

ISSN 2585 - 223X